

SPIS TREŚCI:

WSTĘP

1. PODSTAWY FORMALNO - PRAWNE OPRACOWANIA	5
2. CEL I ZADANIA STUDIUM	7
3. MATERIAŁY WEJŚCIOWE DO STUDIUM	8

UWARUNKOWANIA ROZWOJU I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY – DIAGNOZA STANU

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY, STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	10
1.1. POŁOŻENIE	10
1.2. UKSZTAŁTOWANIE I RZEŻBA TERENU	10
1.3. BUDOWA GEOLOGICZNA	11
1.4. WARUKI WODNE	12
1.5. SUROWCE NATURALNE	14
1.6. GLEBY	17
1.7. LASY	17
1.8. SZATA ROŚLINNA	19
1.9. ŚWIAT ZWIERZĘCY	20
1.10. WARUNKI KLIMATYCZNE	22
1.11. PRZYRODA NIEOŻYWIONA	23
1.12. OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW SZCZEGÓLNYCH	23
1.13. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA NATURALNEGO	27
1.13.1. REGIONALNE	27
1.13.2. LOKALNE	28
1.13.3. INNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA NATURALNEGO	29
2. STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	30
2.1. CHARAKTERYSTYKA TOPOGRAFII GMINY	30
2.2. POPRZEDNIE NAZWY, UKŁAD PRZESTRZENNY I STREFY KONSERWATORSKIE POSZCZEGÓLNYCH WSI	30

2.2.1.	BIADASZKA	30
2.2.2.	BRZEZINA	31
2.2.3.	CIESZKÓW	31
2.2.4.	DZIADKOWO	34
2.2.5.	GÓRY	35
2.2.6.	GUZOWICE	36
2.2.7.	JANKOWA	36
2.2.8.	JAWOR	37
2.2.9.	NOWY FOLWARK	38
2.2.10.	PAKOSŁAWSKO	38
2.2.11.	RAKŁOWICE	39
2.2.12.	SĘDRASZYCE	40
2.2.13.	SŁABOCIN	40
2.2.14.	TRZEBICKO	42
2.2.15.	UJAZD	43
2.2.16.	WĘŻOWICE	44
2.2.17.	ZWIERZYNIEC	45
2.3.	TERENY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW SZCZEGÓLNYCH	46
2.4.	ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	46
3.	STAN I FUNKCJONOWANIE ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	48
3.1.	WALORYZACJA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	48
3.2.	BONITACJA I PRZYDATNOŚĆ ROLNICZA GLEB	48
3.3.	STRUKTURA UŻYTKÓW ROLNYCH	49
3.4.	WŁADANIE GRUNTAMI	50
3.5.	GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE I INNE JEDNOSTKI PRODUKCJI ROLNICZEJ	51
3.6.	PRODUKCJA ROLNA	52
3.7.	GOSPODARKA RYBACKA	53
4.	SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA	54
4.1.	DEMOGRAFIA	54
4.2.	RYNEK PRACY	60
4.3.	POTENCJAŁ GOSPODARCZY	61

5.	STRUKTURA FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNA I INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	63
5.1.	SIEĆ OSADNICZA	63
5.2.	KLASYFIKACJA JEDNOSTEK OSADNICZYCH	63
5.3.	FUNKCJE JEDNOSTEK OSADNICZYCH	64
5.4.	CHARAKTERYSTYKA ZAINWESTOWANIA	64
5.4.1.	MIESZKALNICTWO	64
5.4.2.	OŚWIATA I WYCHOWANIE	68
5.4.3.	ZDROWIE I OPIEKA SPOŁECZNA	69
5.4.4.	KULTURA	69
5.4.5.	ADMINISTRACJA I ŁĄCZNOŚĆ	69
5.4.6.	HANDEL	69
5.4.7.	GASTRONOMIA	70
5.4.8.	RZEMIOSŁO	70
5.4.9.	SPORT I REKREACJA	70
5.4.10.	TURYSTYKA I WYPOCZYNEK	70
5.4.11.	PRODUKCJA	71
5.4.12.	SKŁADY I BAZY	71
5.4.13.	CMENTARZE	71
6.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	72
6.1.	KOMUNIKACJA	72
6.1.1.	POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE	72
6.1.2.	KOMUNIKACJA KOLEJOWA	72
6.1.3.	SIEĆ DROGOWA	72
6.1.4.	STAN MOTORYZACJI	76
6.1.5.	NATĘŻENIE I PROGNOZARUCHU	76
6.1.6.	ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO I ZAGROŻENIA	77
6.2.	ZAOPATRZENIE W WODĘ	77
6.3.	ODPROWADZANIE I UNIESZKODLIWIANIE ŚCIEKÓW	82
6.4.	GOSPODARKA ODPADAMI	82
6.5.	ZAOPATRZENIE W GAZ	83
6.6.	ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNA	83
6.7.	TELEKOMUNIKACJA	84

7.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	85
7.1.	ZADANIA RZĄDOWE	85
7.2.	ZADANIA WSKAZANE W STUDIUM ZAGOSPODAROWANIA WOJEWÓDZTWA	85
8.	ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE	89
RYS.1.	ZAGOSPODAROWANIE TERENU -	SKALA 1 : 5 000
RYS 2.	STAN WŁASNOŚCI GRUNTÓW -	SKALA 1 : 5 000
RYS 3.	STUDIUM ŚRODOWISKA KULTUROWEGO -	SKALA 1 : 10 000
RYS 4.	UZBROJENIE TECHNICZNE -	SKALA 1 : 10 000
	DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA	

WSTĘP

1. PODSTAWY FORMALNO - PRAWNE OPRACOWANIA

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Cieszków” opracowano na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów prawnych:

- Uchwała nr XIX/106/98 Rady Gminy w Cieszkowie z dnia 18.06. 1998 r.
- Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r.
(t.j. Dz. U. Nr 15, poz.139, 1999 r., z późniejszymi zmianami)
- Ustawa o ochronie dóbr kultury z dnia 15 lutego 1962 r.
(t.j. Dz. U. Nr 98, poz.1150 z 1999 r.)
- Ustawa o ochronie i kształtowaniu środowiska z dnia 31 stycznia 1980 r.
(t.j. Dz. U. Nr 49, poz.196 z 1994r. z póź. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w sprawie ochrony gatunkowej roślin z dnia 6.04.1995 r.
(Dz. U. Nr 41, poz.214)
- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt z dnia 6 stycznia 1995 r.
(Dz. U. Nr 13, poz. 61 z póź. zm.)
- Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 października 1991r.
(Dz. U. Nr 114, poz. 492 z póź. zm.)
- Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r.
(Dz.U. Nr 16, poz.78 z póź. zm.)
- Ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 r.
(Dz. U. Nr 101, poz. 444 z póź. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne z dnia 25 sierpnia 1992 roku (Dz. U. Nr 67 poz.337)
- Ustawa prawo wodne z dnia 24 października 1974 roku
(Dz. U. Nr 38, poz. 230 z póź. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 5.11.1991r w sprawie zasad ustanawiania stref ochronnych źródeł i ujęć wody
(Dz. U. Nr 116, poz. 504)

- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14.07.1998 r w sprawie określenia rodzajów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska oraz wymagań, jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko tych inwestycji (Dz. U. Nr 93, poz. 589)
- Ustawa prawo geologiczne i górnicze z dnia 4 lutego 1994 roku (Dz. U. Nr 27, poz.96 z póź. zm.)
- Ustawa Prawo Energetyczne z dnia 10 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 54, poz 348)
- Ustawa o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 roku (Dz. U. Nr 14, poz 60 z póź. zm.)
- Rozporządzenie Min. Tran. i Gosp. Mors. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie z dnia 2 marca 1999 roku (Dz. U. Nr 43)
- Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 roku (t.j. Dz. U. Nr 13, poz. 74 z 1996 póź. zm.)
- Rozporządzenie Wojewody Kaliskiego i Wojewody Wrocławskiego z dnia 3 czerwca 1996 r. w sprawie utworzenia i ochrony parku krajobrazowego „Dolina Baryczy” (Dz. U. Woj. Wrocł. Nr 6, poz. 65)

2. CEL I ZADANIA STUDIUM

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Cieszków” jest dokumentem planistycznym sporządzonym dla obszaru gminy zgodnie z Ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 roku (t.j. Dz.U. Nr 15, poz.139 z 1999 r., z późn. zm.)

Studium określa cele i kierunki polityki przestrzennej prowadzonej przez samorząd i jest tak zwanym aktem kierownictwa wewnętrznego gminy.

Studium jest dokumentem obowiązkowo sporządzonym przez każdą gminę.

Podstawą prawną sporządzenia STUDIUM jest Uchwała nr XIX/106/98 Rady Gminy w Cieszkowie z dnia 18.06. 1998 roku.

Zadaniem „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Cieszków” jest :

- rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów, związanych z jej rozwojem,
- sformułowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy, w tym zasad ochrony interesu publicznego,
- stworzenie podstawy do koordynacji planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, wydawanych dla terenów nie posiadających miejscowych planów,
- promocja rozwoju gminy.

Studium po uchwaleniu przez Radę Gminy, **nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu**, lecz jest dokumentem planistycznym zawierającym normy określające kierunki i sposoby działania organów gminy.

Należy dążyć aby miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego były zgodne z zapisem Studium w zakresie co najmniej funkcji terenów.

3. MATERIAŁY WEJŚCIOWE DO STUDIUM

W toku opracowania przeanalizowano i wykorzystano następujące materiały wyjściowe:

1. Studium zagospodarowania przestrzennego województwa wrocławskiego; Wojewódzka Pracownia Urbanistyczna, Wrocław 1998 r.
2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Cieszków zatwierdzony uchwałą nr III / 12 / 93 Rady Gminy w dniu 27.04. 1993 r.
3. Opracowanie fizjograficzne dla gminy Cieszków opracowane przez Geoprojekt Wrocław, czerwiec 1981 r.
4. Studium środowiska kulturowego gminy Cieszków powiat milicki, woj. Dolnośląskie - opracowane przez Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego we Wrocławiu, maj 1999 r. - opracowanie podjęte specjalnie dla potrzeb studium gminy Cieszków.
5. Inwentaryzacja złóż surowców mineralnych z uwzględnieniem elementów ochrony środowiska dla woj. wrocławskiego, gmina Cieszków – opracowane przez Przedsiębiorstwo Geologiczne Proxima, Wrocław 1995 r.
6. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Milicz.
7. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zduny (projekt).
8. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Jutrosin.
9. Park Krajobrazowy Dolina Baryczy (województwo wrocławskie) – opracowanie florystyczne Wrocław 1994 r. (W. Jankowski „Fulica”).
10. Inwentaryzacja stanowisk roślin chronionych na terenie gminy Cieszków (Witold Berdowski, Elżbieta Weretelnik).
11. Pomniki przyrody występujące w gminie Cieszków . Stan na dzień 30.10.1998 r. Wojewódzki Konserwator Przyrody Wydział Ochrony Środowiska Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego.
12. Opracowanie faunistyczne; Chronione gatunki bezkręgowców - opr. zespół Jacka Pomorskiego, Ryby - opr. zespół Jana Błachuty i Andrzeja Witkowskiego, Płazy i gady - zespół Andrzeja Jabłońskiego, Chronione gatunki ptaków - opr. zespół : B. Orłowska, E. Ranoszek, T. Stawarczyk, J. Witkowski, Ssaki chronione - opr. zespół Franciszka Indyka.
13. Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Baryczy”; oprac. zespół: dr Wojciech Jankowski, dr Teresa Macicka – Pawlik, mgr Renata Paszkiewicz, mgr Włodzimierz Ranoszek; Wrocław, 1998r.
14. Gmina Cieszków Inwentaryzacja drzew pomnikowych 1991 r. (Tomasz Jan Nowak, Ogród Botaniczny Uniwersytet Wrocławski.
15. Wykaz zabytków architektury i budownictwa w gminie Cieszków
16. Materiały statystyczne dotyczące demografii, zatrudnienia, własności gruntów - zebrane przez zespół autorski w ramach inwentaryzacji pośredniej w 1998 i 1999 r.

17. Materiały dotyczące użytkowania terenów, granic posesji i rodzajów działalności gospodarczej zebrane przez zespół autorski w ramach inwentaryzacji bezpośredniej w 1998 i 1999 r.
18. Mapa glebowo-rolnicza gminy Cieszków w skali 1:5 000 – Wojewódzkie Biuro Geodezji i U.R. we Wrocławiu.
19. Mapy ewidencyjne wsi w skali 1:5 000, mapa sytuacyjno-wysokościowa w skali 1:10 000, mapa glebowa w skali 1:10 000 oraz mapa topograficzna w skali 1:25 000.
20. Materiały mapowe oraz opracowania branżowe w zakresie uzbrojenia technicznego zebrane przez zespół autorski w ramach inwentaryzacji urządzeń uzbrojenia technicznego w 1998 i 1999 r.
21. Wnioski do planu od osób fizycznych i instytucji zebrane przez Urząd Gminy i zespół autorski.

UWARUNKOWANIA ROZWOJU I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY CIESZKÓW

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY, STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA

1.1. POŁOŻENIE

Gmina Cieszków położona jest w północno-wschodniej części województwa dolnośląskiego. Cieszków leży 71 km na północ od Wrocławia, 13 km od Milicza, 1 km od granicy województwa i 8 km od Krotoszyna w województwie wielkopolskim.

Gmina zajmuje powierzchnię 10 067 ha, jej północna granica jest jednocześnie granicą pomiędzy woj. dolnośląskim, a woj. wielkopolskim. Gmina Cieszków od strony południowej i wschodniej graniczy z gminą Milicz, od strony północnej z gminą Zduny (woj. wielkopolskie) od strony zachodniej z gminą Jutrosin (woj. wielkopolskie). Wraz z gminami Milicz i Krośnice tworzy powiat milicki.

W 1998 r. gmina liczyła 4796 mieszkańców i była jedną z najmniejszych pod względem liczby ludności w d. województwie wrocławskim.

W jej skład wchodzi następujące miejscowości: Cieszków, Biadaszka, Brzezina, Dziadkowo, Góry, Guzowice, Jankowa, Jawor, Nowy Folwark, Pakosławsko, Rakłowice, Sędraszyce, Słabocin, Trzebicko, Ujazd, Wężowice, Zwierzyniec. Wsie Biadaszka i Zwierzyniec tworzą jeden obręb geodezyjny Biadaszka, a przysiółek Trzebicko Dolne jest osobnym obrębem.

Gmina Cieszków - mimo, iż nie należy do obszarów najbardziej atrakcyjnych przyrodniczo w województwie dolnośląskim - posiada niewątpliwe walory środowiskowe. Do największych należą, m.in: zespoły zbiorników wodnych w południowej i zachodniej części gminy wraz z otaczającymi je kompleksami łąk i lasów - częściowo wchodzące w skład Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”, zadrzewienia, interesująca roślinność nieleśna.

Ciekawa i urozmaicona rzeźba terenu pozwala zaliczyć gminę do atrakcyjnych pod względem krajobrazowym. Na szczególną uwagę zasługują Wzgórza Cieszkowskie obejmujące centralną i północno - wschodnią część gminy.

1.2. UKSZTAŁTOWANIE I RZEŻBA TERENU

Regionalnie teren gminy Cieszków wg T. Bartkowskiego leży w obrębie Wzniesień Śląsko – Wielkopolskich. W obrębie tej jednostki występują tzw. Wzgórza Cieszkowskie i fragmenty Niecki Kobylińskiej oraz Kotliny Milickiej.

Wzgórza Cieszkowskie – stanowią fragment moreny czołowej spiętrzonej stadiału Warty zlodowacenia środkowopolskiego. Występują one na znacznej powierzchni gminy, obejmując jej centralną i północno- wschodnią część. Wzgórza w obrębie gminy osiągają wysokości bezwzględnie od 120 m. n.p.m., natomiast spadki wahają się w granicach od 5 – 12 %.

Niecka Kobylińska i Kotlina Milicka – obejmują południowo – zachodnią i zachodnią część gminy. Średnie wzniesienie obu kotlin w granicach opracowania waha się od 99 m. do 110 m. n.p.m, natomiast spadki nie przekraczają 2%.

Według podziału J. Kondrackiego gmina Cieszków leży w makroregionie Niziny Południowo - Wielkopolskie, mezoregionie Wysoczyzna Kaliska oraz niewielkim południowo – wschodnim fragmentem zajmuje Kotlinę Milicką. Przez środkową część gminy przebiega Wał Krotoszyński w formie silnie zniszczonej moreny czołowej, ku wschodowi i zachodowi przekształca się w morenę denną, a ta przechodzi we fragmentarycznie zachowane terasy akumulacyjne na zachodzie i sandry na wschodzie.

Przebiegający przez środkową część o kierunku SW – NE na odcinku 11 km i szerokości do 3 km Wał Krotoszyński osiąga wysokość od ok. 160 m npm na S od Dziadkowa do ok. 180 m npm na E od Cieszkowa. Najwyższy punkt o wysokości 182,6 m npm znajduje się 3 km na wschód od Cieszkowa.

Pozostała część gminy – północno – zachodnia i południowo - wschodnia stanowią obniżenia oscylujące w granicach 110 – 120 m npm oraz 120 – 130 m npm.

Obszar wysoczyzny porożcinany jest licznymi dolinkami, którymi spływają liczne strumienie i potoki ku SE tj. ku stawom milickim oraz ku NW poza obręb gminy.

1.3. BUDOWA GEOLOGICZNA

Obszar gminy Cieszków leży w obrębie monokliny przedsudeckiej w granicach jednostki strukturalnej Wschowa – Ostrzeszów.

Wzgórza Cieszkowskie – jednostka ta stanowiąca fragment ciągu moren spiętrzonych stadiału Warty zlodowacenia środkowopolskiego zbudowana jest z naprzemianległych utworów trzeciorzędowych reprezentowanych głównie przez ropy plioceńskie oraz czwartorzędowych wykształconych w postaci glin morenowych oraz piasków i żwirów. Miąższość oraz zasięg poszczególnych utworów trudny jest do określenia ze względu na silne zaburzenia glacitektoniczne tych osadów.

Kotlina Milicka i Niecka Kobylińska – podłoże podtrzeciorzędowe stanowią ropy i piaskowce górnego triasu zalegające na głębokościach przekraczających 200 m. ppt. Utwory trzeciorzędowe reprezentują grube serie utworów śródlądowych zaliczane do miocenu i pliocenu. Strop utworów trzeciorzędowych zalega na bardzo zróżnicowanej głębokości z uwagi na znaczne zaburzenia glacitektoniczne.

Utwory czwartorzędowe to przede wszystkim plejstoceny gliny zwałowe, utwory akumulacji wodno – lodowcowej. Utwory morenowe wykształcone są głównie jako twaroplastyczne gliny piaszczyste i pylaste natomiast utwory fluwioglacjalne reprezentowane są przez piaski, pospółki i żwiry /są to utwory zlodowacenia północnopolskiego i środkowopolskiego/. Obszar gminy prawie całkowicie przykryty jest osadami czwartorzędowymi. Znaczne obszary gminy pokrywają piaski i żwiry wodnolodowcowe zlodowacenia środkowopolskiego, zalegające płatami w południowej części gminy /na S od miejscowości Góry, Trzebicko Dolne i dalej na S od Jankowej/.

Drugi znaczny płat tych utworów zalega na SE i E od Cieszkowa i południowo – wschodnim obrzeżu gminy, a także na dużej powierzchni w środkowej części gminy w obszarze na W od

Cieszkowa i dalej pasem o szerokości 2 – km poprzez Guzowice, Pakosławsko, Słabocin po Grzebielin. Lokalne wyniesienia przykrywają piaski, żwiry i głazy moren czołowych zgrupowane na S od Pakosławska poprzez Góry i Trzebicko.

Utwory zlodowacenia północnopolskiego to gliny zwałowe, piaski i żwiry, ropy, mułki i mady. Nie mają one większego rozprzestrzenienia, zalegają niewielkimi płacami w południowej i wschodniej części gminy. Osady holoceniowe wypełniają doliny potoków zlokalizowanych w części zachodniej gminy. Wykształcone są one przede wszystkim w postaci namułu, mad, torfów i glin pylastych. Miąższość całej serii czwartorzędowej na badanym terenie wynosi od 2,0 do 80 m. ppt.

1.4. WARUNKI WODNE

Występujące na omawianym obszarze wody powierzchniowe i podziemne stanowią jedną z największych wartości środowiska naturalnego gminy. Ze względu na otaczającą szatę roślinną, bogatą faunę oraz sztuczne zbiorniki wody, szczególnie dużą wartość przyrodniczą przedstawia południowo – zachodnia i zachodnia część gminy. Należy też zwrócić uwagę na występujący na obszarze gminy zbiornik wód podziemnych poziomu czwartorzędowego /ONO/.

- **Wody powierzchniowe**

Według wykazu gruntów (stan na dzień 01.01.1999 r.) wody powierzchniowe zajmują na terenie gminy Cieszków około 243 ha powierzchni. W większości są to rowy, których powierzchnia ogólna wynosi 74 ha. Wody stojące zajmują 169 ha. Wód śródlądowych płynących nie wykazano.

- **Wody płynące**

Teren gminy odwadniany jest przez prawobrzeżne dopływy rzeki Baryczy i rzeki Orla będącej również dopływem Baryczy. Szczególnie gęsta sieć cieków prowadzących stale wody, które spływają ku rzece Orla, występuje w zachodniej i południowo – zachodniej części gminy. Cieki i rowy melioracyjne w części wschodniej i południowo – wschodniej spływają ku Baryczy. Teren gminy odwadniany jest przez cieki Czarny Potok i Rów Graniczny. System hydrograficzny uzupełniają kanały Godnowski i Lilków – Gądkowice.

- **Zbiorniki wód powierzchniowych.**

Istniejące niewielkie stawy rybne o łącznej powierzchni zalewu 169 ha i w tym stawy hodowlane o pow. zalewu 153,53 ha znajdują się w zachodniej i w południowo – zachodniej części gminy. Zwierciadło wód oscyluje tu w granicach ok. 101 – 106 m. n.p.m. Są to sztuczne spiętrzenia założone na lokalnych ciekach płynących ze Wzgórz Cieszkowskich. Stawy te ze względu na walory przyrodnicze /flora i fauna/ powinny być objęte ochroną, co jednak kolidowałoby z ich funkcją hodowlaną /zakaz pogłębiania, oczyszczania itp/.

Istnieje niewielka możliwość budowy nowych stawów ze względu na trudności z doprowadzeniem odpowiedniej ilości wody.

- **Wody gruntowe**

Według Mapy Hydrogeologicznej Polski obszar gminy należy do jednostki hydrogeologicznej – Region Wielkopolski, Podregion Wielkopolsko – Śląski.

Wody podziemne na terenie gminy związane są z dwoma poziomami wodonośnymi: czwartorzędowym i trzeciorzędowym.

Stosunkowo korzystne warunki dla ujęć wód podziemnych istnieją w południowo – wschodniej części gminy w obrębie doliny Baryczy.

Woda do celów pitnych i gospodarczych ujmowana jest na tym terenie z utworów czwartorzędowych.

Wody z utworów czwartorzędowych.

Na terenie gminy w obrębie Kotliny Milickiej i Niecki Kobylińskiej wody gruntowe pierwszego poziomu występują przeważnie płytko na głębokości do 1,0 m. Natomiast na pozostałym obszarze gminy wody gruntowe pierwszego poziomu wodonośnego o zwierciadle swobodnym występują na głębokości 2,0 – 6,0 m ppt zalegając w przepuszczalnych piaskach, żwirach i pospółkach.

Z utworów czwartorzędowych użytkowane są wody występujące w przepuszczalnych osadach wodnolodowcowych. Są to wody o swobodnym zwierciadle nawiercone na głębokościach od 3- 57 m. Na mniejszych głębokościach od 3 – 16 m wodę nawiercono w rejonie Cieszkowa i wsi Góry. Większe głębokości tego poziomu stwierdzono na E od Cieszkowa w granicach 52 – 57 m.

Mięszkość tego poziomu waha się w przedziale 3 – 11 m. Maksymalną miąższość /33 m/ stwierdzono w północnej części gminy w ujęciu dla wodociągu w Zdunach /województwo wielkopolskie/. Wydajność z ujęć waha się od 1,3 – 30 m³/h. Wyjątkową wydajność 50 i 52 m³/h uzyskano z w/w ujęcia oraz z ujęcia w Guzowicach. Wody do celów domowych i gospodarczych wymagają uzdatniania.

Wody poziomu trzeciorzędowego.

Wody tego poziomu występują w 2 – 3 warstwach utworów piaszczystych izolowanych utworami spoistymi. Są to utwory pod ciśnieniem i najczęściej nawiercone na głębokości poniżej 100 m.

W analizowanych otworach studziennych na obszarze gminy Cieszków nie stwierdzono ujęcia tych wód.

- **Zbiorniki wód podziemnych**

W północno – wschodniej części gminy znajduje się obszar najwyższej ochrony wód podziemnych poziomu czwartorzędowego /ONO/. Jest to Główny Zbiornik Wód Podziemnych - zbiornik międzymorenowy Smoszew /309/. Wody występują w środowisku porowatym na głębokości średnio 80 m, a zasoby zbiornika wynoszą 18000m³/dobę.

1.5. SUROWCE NATURALNE

• Kruszywa naturalne

Na terenie gminy występują pokłady surowców naturalnych, które po rozpoczęciu ich eksploatacji mogą mieć w skali gminy znaczenie gospodarcze. Aktualnie prowadzona jest na niewielką skalę eksploatacja kruszywa drobnego i pospółki przez okoliczną ludność na potrzeby własne /z pominięciem wymogów Prawa geologicznego/.

Przeprowadzona analiza materiałów i dokumentacji archiwalnej wykazała, że na terenie gminy, uwzględniając specyfikę budowy geologicznej obszaru, stwierdzono występowanie złóż:

- kruszywa naturalnego (piasku) - Ujazd, Trzebicko, Guzowice, Dziadkowo, Pakosławsko, Góry, Grzebielin
- surowca ceramiki budowlanej (iłu) - złoża Cieszków - Zduny
- złóż torfu - rejon Gogołowice, rejon Godnowo, rejon Brzezina
- gazu - Janowo /wyeksploatowane/
- gazu – Lelików – Chałupy gm. Milicz położone jest na granicy z gm. Cieszków /niezagospodarowane/

• Obszary udokumentowane i zarejestrowane występowania złóż surowców naturalnych

Na rysunku "Uwarunkowania środowiska przyrodniczego", oznaczono zgodnie z dokumentacją geologiczną kilka obszarów udokumentowanych i zarejestrowanych złóż kopalin w gminie. Szczegółowy opis złóż zawiera tabela nr 1.

Tab. 1 Udokumentowane i zarejestrowane złoża

	NAZWA ZŁOŻA	RODZAJ KOPALINY	POWIERZCHNIA ZŁOŻA	ZASOBY ZATWIERDZONE
1	CIESZKÓW - ZDUNY	iły i gliny piaski schudzające	3.9000 m ²	(na dzień 04.08.1983 r.) 401 tys. ton 31 tys. ton
.1	UJAZD	piasek budowlany	6.961 m ²	(na dzień 24.11.1997 r.) 39,1 tys. ton
.2	TRZEBICKO	piasek budowlany	19.431 m ²	(na dzień 16.04.1998 r.) 163,837 tys. ton

• Obszary przebadane

W dokumentacji geologicznej dotyczącej występowania oraz perspektywicznego zagospodarowania złóż kopalin na terenie gminy, wskazano obszary przebadane pod kątem możliwości występowania złóż kruszywa naturalnego, surowca ceramiki budowlanej i torfu. Na tej podstawie udokumentowano złoża kruszywa "Dziadkowo" /aktualnie wyeksploatowane/ oraz złoża surowca ilastego "Zduny - Cieszków". Prowadzono także prace poszukiwawcze złóż torfu w trzech rejonach /uzyskane wyniki uznano za niezadawalające ze względu na małą

miąższość/. Obszary te zostały oznaczone na rysunku "Uwarunkowania środowiska przyrodniczego". Szczegółowy opis złóż przebadanych zawiera tabela nr 2.

Tab. 2 Zbiornicze zestawienie obszarów przebadanych za złożami w gminie Cieszków

	NR REJONU NA MAPIE GEOLOGICZNEJ	NAZWA ZŁOŻA, MIEJSCOWOŚĆ	RODZAJ KOPALINY	SZACUNKOWE ZASOBY
1.	I KN	GUZOWICE	kruszywo naturalne	nie ustalono
2.	Ia KN	DZIADKOWO	kruszywo naturalne	nie ustalono
3.	Ib KN	TRZEBICKO D.	kruszywo naturalne	nie ustalono
4.	II KN	PAKOŚLAWSKO	piasek	nie ustalono
5.	IIa KN	GÓRY	piasek	nie ustalono
6.	III KN	DZIADKOWO	piasek do celów drogownictwa	(80,176 tys. ton) złóże wyeksploatowane; do wybilansowania
7.	IV IB	ZDUNY - CIESZKÓW częściowo kolizyjne	iłły kopaliny towarzyszące: piaski schudzające	401 tys. ton = 214 tys. m ³ (wg bilansu zasobów na 31.12.1993 - 186 tys. m ³ złóże o charakterze przem.
8.	V TO	GOGOŁOWICE	torf	brak zasobów bilansowych
9.	VI TO	GODNOWA	torf	
10.	VII TO	BRZEZINA	torf	
11.	VIII KN	GRZEBIELIN	kruszywo	(zła jakość surowca)
12.	IX GZ	JANOWO	gaz kopalina towarzysząca: hel	267,18 mln m ³ . (wyekspl. za 1993 r. 1,11 mln m ³) - obecnie wybilansowane (dec. z 95 r.)

• Obszary perspektywiczne wydobywania kopalin

W dokumentacji geologicznej dotyczącej występowania oraz perspektywicznego zagospodarowania złóż kopalin na terenie gminy, wyznaczono obszary perspektywiczne dla lokalizacji bazy surowcowej przeznaczonej na pozyskiwanie surowców naturalnych. Obszary te zostały oznaczone na rysunku "Uwarunkowania przestrzenne – Środowisko przyrodnicze". Szczegółowy opis obszarów przedstawia poniższa tabela nr 3.

Na terenie gminy istnieje udokumentowane i aktualnie nieeksploatowane złożo iłłów dla potrzeb ceramiki budowlanej "Zduny -Cieszków" o zasobach 186 tys. m³, które stanowi w pewnym sensie sprecyzowaną perspektywę zasobową.

W miejscowości Ujazd przewidziana jest na dość dużą skalę eksploatacja złoża kruszywa naturalnego (przypuszczalne zasoby - piasek ok. 0,3 mln ton). W latach poprzednich utworzone zostało tu wyrobisko o wymiarach 30m x 150 m i głębokości ok. 5 m. Wymagane jest uzyskanie przez eksploatora koncesji na eksploatację.

Przyszła eksploatacja mogłaby być prowadzona tylko po udokumentowaniu złoża, uzyskaniu wcześniejszej zgody od władz miejscowych oraz opracowaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

- **Miejsca powierzchniowej eksploatacji kruszyw**

Na rysunku Uwarunkowania przestrzenne - "Uwarunkowania środowiska przyrodniczego", oznaczono zgodnie z dokumentacją geologiczną dwa punkty okresowej powierzchniowej eksploatacji kruszyw w miejscowościach Ujazd /pkt2/ i Grzebielin /pkt13/ z przeznaczeniem na potrzeby lokalnego budownictwa. Głównym materiałem wydobywczym w gminie jest piasek i żwir. Złoże surowca ilastego dla potrzeb ceramiki budowlanej "Zduny - Cieszków" w kat. C₁ z jakością w kat. B z przeznaczeniem do produkcji cegły pełnej jest aktualnie nieeksploatowane. Zasoby surowca ilastego ustalono na 214 tys. m³ oraz 31 tys. m³ piasków schudzających. Wg bilansu zasobów na koniec 1993 r. pozostało jeszcze 186 tys. m³ zasobów bilansowych. Jest to złoże częściowo kolizyjne.

Tab. 3 Zbiorcze zestawienie punktów eksploatacyjnych na obszarze gminy Cieszków

	MIEJSCOWOŚĆ	KOPALINA	RODZAJ OPRACOW. GEOLOGICZN.	CHARAKTER WYROB. POW. W M ² GŁĘB. (M) INNE DANE	UWAGI
1	2	3	4	5	6
1	UJAZD	piasek drobnoziarnis.	brak	4.500/5	zalegalizować eksploatację
2	GRZEBIELIN	żwir + piasek	brak	100 x 120/1-8	zalegalizować eksploatację
3	UJAZD			zarośnięte, zalane wodą	
4	UJAZD			zarośnięte	samoczynnie zrekultywow.
5	TRZEBICKO			zarośnięte	
6	CIESZKÓW	iły i gliny	Centralny Urząd Geolog nr dec. KZK//012/M/4872/ z dn. 1984.11.22	39.000/4,5-9,8	złoże: ZDUNY -CIESZKÓW aktualnie nieeksploatow.
7	BRZYZINA			zarośnięte	samoczynnie zrekultywow.
8	RAKŁOWICE			zrekultywowane	samoczynnie zarośnięte
9	DZIADKOWO			zarośnięte	samoczynnie zarośnięte
10	DZIADKOWO			zarośnięte	samoczynnie zarośnięte
11	DZIADKOWO			zarośnięte	
12	BIADASZKA			byłe wysypisko – część.zrekultyw.	

13	TRZEBICKO	piasek dla celów budowlanych i dróg	Uprosz. dok. geolog.w kat. C1 złoża krusz. natur. nr dec. 24/98 z dn. 16.04.98	19.431/2,2-8,7/	koncesja nr 11E/98
14	UJAZD	piasek	Uprosz. dok. geolog. w kat. C1 złoża krusz. natur. "Ujazd" nr dec. 56/97 z dn. 24.11.97	6.961/2,2-5,2	koncesja nr 7/E/98

1.6. GLEBY

Występujące na obszarze gminy Cieszków gleby wykazują znaczne zróżnicowanie typologiczne i gatunkowe .

Przeważają gleby typu pseudobielicowego, zajmując głównie tereny płaskie i nisko faliste. W obniżeniach terenowych występują gleby murszaste i rzadziej czarne ziemie. Niezbyt rozległe tutaj doliny cieków zajmują gleby typu madowego.

Dla wartości rolniczej gleby bardzo istotne znaczenie ma materiał, z którego została wytworzona.

W gminie Cieszków dominują gleby lekkie wytworzone z piasków gliniastych, często zalegające na luźnym podłożu. Są one na ogół przepuszczalne i okresowo lub stale za suche, z reguły mało zasobne w składniki pokarmowe. Nieco zwięźlejsze gleby wytworzone z glin i utworów pyłowych zajmują mniejsze i rozproszone obszary. Posiadają one z reguły właściwy układ warunków wodnych, ale występują wśród nich gleby okresowo za suche lub inne za wilgotne.

1.7. LASY

W strukturze użytkowania gruntów gminy Cieszków lasy i grunty leśne stanowią 33,2%, zajmując powierzchnię 3 342 ha. Jest to znacznie więcej niż średnia w dawnym województwie wrocławskim wynosząca 21,7% i nieco więcej niż w obecnym województwie dolnośląskim, którego lesistość wynosi 28,3%. Dodatkowo na powierzchni 43 ha występują zadrzewienia i zakrzewienia.

Dane dotyczące powierzchni lasów, gruntów leśnych oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych w poszczególnych obrębach przedstawia poniższa tabela.

Tab. 4 Powierzchnia lasów, gruntów leśnych oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych w poszczególnych obrębach wg stanu na 1.01.1998 r.

L.P.	NAZWA OBRĘBU	POW. LASÓW I GRUNTÓW LEŚNYCH	GRUNTY ZADRZEWIONE I ZAKRZEWIONE	RAZEM GRUNTY POD LASAMI	
				ha	%
1.	Cieszków	578,80	0,77	579,6	45,6
2.	Biadaszka	252,39	0,06	252,4	61,8
3.	Brzezina	2,10	1,38	3,5	0,8
4.	Dziadkowo	112,92	1,69	114,6	26,1
5.	Góry	98,7	3,04	101,7	15,6
6.	Guzowice	34,24	4,65	38,9	6,0
7.	Jankowa	185,84	3,02	188,9	46,8
8.	Jawor	4,18	1,22	5,4	3,7
9.	Nowy Folwark	451,69	0	451,7	66,7
10.	Pakoślawsko	37,01	4,56	41,6	10,3
11.	Rakłowice	60,13	0	60,1	22,9
12.	Sędraszycy	278,79	1,11	279,9	61,0
13.	Słabocin	760,40	16,28	776,7	37,2
14.	Trzebicko Górne	118,89	3,15	122,0	22,9
15.	Trzebicko Dolne	109,12	0,47	109,6	46,6
16.	Ujazd	23,32	0,28	23,6	3,9
17.	Wężowice	227,51	1,91	229,4	56,8
	RAZE	3 336,03	43,59	3 379,6	33,6

Zdecydowana większość, bo 3 255 ha użytków leśnych oraz gruntów zadrzewionych jest własnością Skarbu Państwa, reprezentowanego głównie przez Państwowe Gospodarstwo Leśne L.P. (3 226 ha) oraz Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa (29 ha), a w zasobie gruntów komunalnych znajduje się 3 ha użytków leśnych i gruntów zadrzewionych.

Administracyjnie lasy gminy znajdują się w Nadleśnictwie Milicz - obręb Cieszków.

Dominującymi typami siedliskowymi w lasach obrębu Cieszków są bór mieszany świeży (40,3% pow. leśnej), las mieszany świeży (32,6%) oraz las świeży (24,1%). Występują tu również, lecz w znacznie mniejszym procencie, siedliska boru świeżego, boru mieszanego wilgotnego, lasu mieszanego wilgotnego, lasu wilgotnego, olsu oraz olsu jesionowego.

Głównym gatunkiem lasotwórczym w obrębie Cieszków jest sosna. Obok niej w składzie gatunkowym lasów występują olcha, dąb, brzoza, świerk, buk, modrzew i jesion oraz w znacznie mniejszych ilościach daglezja, grab, olsza, wierzba, osika i klon. Według obserwacji leśników następuje na tym terenie regres świerka, sosny i brzozy na korzyść dębu, buka i olszy oraz jesionu i modrzewia.

Część lasów znajdujących się na terenie gminy Cieszków należy do lasów grupy I - ochronnych.

Są to:

- lasy wodochronne - położone głównie na obszarze obrębów Słabocin, Nowy Folwark i Sędraszyce,
- lasy chroniące środowisko przyrodnicze - stanowiące ostoje zwierząt chronionych - w obrębie Wężowice.

Łącznie lasy ochronne zajmują 607,35 ha, co stanowi ok.18,2% powierzchni lasów w gminie. Pozostałe należą do lasów grupy II - lasów gospodarczych.

Stosunkowo nieduże powierzchnie obszarów leśnych zostały uznane za lasy o bardzo dużej, dużej lub średniej przydatności do rekreacji. Obszary te zlokalizowane są w obrębach Cieszków, Biadaszka, Jankowa i Sędraszyce.

1.8. SZATA ROŚLINNA

Szata roślinna gminy charakteryzuje się umiarkowanymi walorami przyrodniczymi. Jej głównymi elementami są dosyć liczne, ale mało zróżnicowane kompleksy leśne, wartościowe ekosystemy wodno-leśne i ekosystemy łąkowe, parki podworskie i inne. Tereny leśne rozmieszczone są głównie na południu, zachodzie i północnych krańcach gminy. Wartość niektórych kompleksów jest obniżona poprzez położenie na terenach podmokłych i zabagnionych. Tereny upraw rolnych i zmeliorowanych łąk dominują w zachodniej części gminy.

Szata roślinna, w tym szczególnie szata leśna odgrywa bardzo ważną rolę w prawidłowym funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego gminy (produkcja tlenu, wpływ na retencję, wpływ na warunki klimatyczne, ograniczenie erozji i innych niekorzystnych procesów).

• Roślinność nieleśna

Duży udział siedlisk wilgotnych i wodnych powoduje, że gmina Cieszków posiada stosunkowo bogatą nieleśną szatę roślinną. Najcenniejsze zbiorowiska i zespoły roślinne występują w południowej części gminy – w granicach Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”. Można tam spotkać wiele rzadkich składników flory hydrofitycznej. *Na szczególną uwagę ze względu na rzadkość występowania w skali kraju zasługuje zespół roślin wodnych salwinii pływającej (Spirodelo – Salviniatum natans), której dużą populację odnotowano na stawie Brzozowym. W zachodniej części gminy wyróżnia się staw „Halina” ze strefowym występowaniem roślinności (od roślinności zanurzonej, przez szuwary i turzyce, do olsu i lasu mieszanego). Szczególnie cenne, nie spotykane gdzie indziej w gminie są występujące tam unikalne turzycowiska.*

Interesującą roślinność, w tym wiele okazów chronionych można spotkać w lasach na zachód od wsi Brzezina oraz w okolicach wsi Nowy Folwark, gdzie znajdują się trzy stare XIX -wieczne cmentarze.

We wsi Pakosławsko na uwagę zasługuje park wiejski z niezwykle zróżnicowanym gatunkowo drzewostanem i gatunkami roślin chronionych. Zabytkowe, XIX-wieczne parki znajdują się również w Cieszkowie i Trzebicku. Kilka stanowisk roślin chronionych występuje w borach sosnowych położonych w południowo-wschodniej części gminy.

Na terenie całej gminy występują drzewa o charakterze pomnikowym (pojedyncze okazy lub większe skupiska).

Gołbom, przydrożom, polom uprawnym i zabudowaniom towarzyszy roślinność synantropijna. Wszystkie stanowiska roślin chronionych w gminie Cieszków zostały omówione szczegółowo w rozdziale 1.12. (na podstawie opracowania "Inwentaryzacja stanowisk roślin chronionych na terenie gminy Cieszków", Witold Berdowski, Elżbieta Weretelnik oraz na podstawie opracowania florystycznego "Park Krajobrazowy Dolina Baryczy - województwo wrocławskie", Wojciech Jankowski,"Fulica").

1.9. ŚWIAT ZWIERZĘCY

• Ssaki

Gmina Cieszków należy do ubogich z punktu widzenia występowania gatunków chronionych. Ssaki drapieżne (kuna domowa, gronostaj, łasica łąska) spotykane są w niewielkiej liczbie lub pojedynczo na całym terenie albo przynajmniej w kilku stanowiskach. Dokładna lokalizacja stanowisk jest utrudniona ze względu na zmienne kryjówki tych zwierząt. Występowanie kuny domowej zaobserwowano w okolicach wsi Pakosławsko (średnio liczne) oraz we wsiach Biadaszka, Cieszków, Jankowa (rzadkie). Występowanie gronostaja zaobserwowano jedynie w Pakosławsku (rzadkie), natomiast łasicy łąski w Brzezynie (średnio liczne), Jankowej, Pakosławsku i Rakłowicach (rzadkie).

Na terenie gminy Cieszków stwierdzono dotychczas występowanie 5 gatunków nietoperzy. Zlokalizowano cztery kolonie nocka dużego, cztery kolonie gacka brunatnego i schronienie dzienne mroczka późnego. Ponadto stwierdzono występowanie borowca wielkiego i nocka rudego.

Drobne ssaki owadożerne pospolite (kret, jeż wschodni, ryjówka aksamitna, rzęsorek rzeczek, zębiełek karliczek) występują w charakterystycznych dla siebie środowiskach (obrzeża stawów, groble, ogrody, sady, parki, lasy).

• Ptaki

Na terenie gminy stwierdzono 109 lęgowych gatunków ptaków podlegających ochronie, 69 z nich to gatunki dość liczne i pospolite, występujące w charakterystycznych dla siebie środowiskach. Pozostałe 40 to gatunki rzadkie lub występujące na terenie gminy w pojedynczych parach. Wśród gatunków chronionych rzadkich i bardzo rzadkich o stałych miejscach gniazdowania występują: orzeł bielik, bocian biały, bocian czarny, żuraw, bąk, remiz, łabędź niemy, derkacz.

W zachodniej części gminy znajdują się niewielkie fragmenty podmokłych biotopów stawowo – leśnych i nieco większe – biotopów łąkowych zasługujące na szczególną ochronę:

1. *Na zachodnim skraju gminy, między Żydowskim Brodem a Marchwiskami występują kompleksy zmeliorowanych łąk, stwarzających miejsca lęgowe dla 10 gatunków*

ptaków chronionych, w tym rzadkich w innych okolicach gminy – świergotka łąkowego, pokląskwy, świerszczaka i kszyka.

- 2. Stawy: Babi, Jaś Duży, Jaś Mały, Brzozowy Stary, Brzozowy Nowy, Leśny, rozproszone w zachodniej części gminy, umożliwiają lęgi szeregu rzadkich gatunków m.in: błotniaka stawowego, bąka, perkoza rdzawoszyjnego, gęgawy i łabędzia niemego a także równie rzadkich drobnych ptaków w okolicach tych stawów. Szczególnie cenny pod tym względem jest staw „ Halina ‘, będący ostoją bąka, błotniaka stawowego, perkoza rdzawoszyjnego, gęgawy, brzęczki, wodnika, rokitniczki, trzcinniczka a zwłaszcza żurawia.*

• Płazy i gady

Herpetofauna gminy Cieszków jest bardzo uboga. Wynika to z rolniczego charakteru gminy, braku rozległych kompleksów leśnych, niewielkiej ilości cieków wodnych, które stanowią siedliska tych zwierząt. Ponadto wpływ na ubóstwo gatunkowe herpetofauny gminy ma zanieczyszczenie istniejących cieków wodnych ściekami gospodarczymi, środkami ochrony roślin i spływającymi z pól nawozami. Może to już w najbliższym czasie doprowadzić do dalszego wyeliminowania kolejnych gatunków.

Na przeważającym terenie gminy stwierdzono występowanie 8 gatunków chronionych płazów i gadów :

- traszka zwyczajna (*Triturus vulgaris*)
- żaba trawna (*Rana temporaria*)
- żaba wodna (*Rana esculenta*)
- ropucha zwyczajna (*Bufo bufo*)
- kumak nizinny (*Bombina bombina*)
- jaszczurka zwinka (*Lacerta agilis*)
- jaszczurka żyworodna (*Lacerta vivipara*)
- zaskroniec zwyczajny (*Natrix natrix*)

Zdecydowanie inny charakter środowisk mają: południowo - zachodnia i południowo - wschodnia część gminy (na południe od Trzebicka Dolnego i Jankowej oraz na południowo - wschód od Słabocina), co jest związane z występowaniem terenów podmokłych. Na tych dwóch niewielkich fragmentach gminy stwierdzono występowanie aż 14 gatunków chronionych :

- *traszka zwyczajna (*Triturus vulgaris*)*
- *traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*)*
- *żaba moczarowa (*Rana arvalis*)*
- *żaba trawna (*Rana temporaria*)*
- *żaba wodna (*Rana esculenta*)*
- *żaba jeziorkowa (*Rana lessonae*)*
- *ropucha zwyczajna (*Bufo bufo*)*
- *grzebiuszka ziemna (*Pelobates fuscus*)*
- *kumak nizinny (*Bombina bombina*)*

- rzekotka drzewna (*Hyla arborea*)
- jaszczurka zwinka (*Lacera agilis*)
- jaszczurka żyworodna (*Lacera vivipara*)
- padalec zwyczajny (*Anguis fragilis*)
- zaskroniec zwyczajny (*Natrix natrix*)

Ze względu na bogactwo herpetofauny, te dwa niewielkie fragmenty gminy zasługują na szczególną uwagę i ochronę.

- **Ryby**

Strugi płynące w zachodniej części gminy należące do zlewiska Orli to obecnie rowy melioracyjne, w których jedynym śladem wody jest wilgotna ziemia i resztki roślinności związanej z wodą. Niewielkie kałuże wody zaobserwowane w niektórych rowach i zagłębieniach w okolicach mostków i przepustów są również kompletnie pozbawione ryb.

- **Bezkęgowce**

Z punktu widzenia fauny chronionych owadów gmina Cieszków również należy do stosunkowo ubogich. Stwierdzone tutaj gatunki należą do pospolitych. *Jedynie fragment lasu między wsiami Dziadkowo i Słabocin jest bardziej interesujący ze względu na dużą liczebność większości gatunków z rodzaju Carabus.* Ogółem w gminie stwierdzono występowanie 14 gatunków chronionych.

1.10. WARUNKI KLIMATYCZNE

Zgodnie z rejonizacją rolniczo – klimatyczną Polski wg Gumińskiego obszar gminy należy do Dzielnicy Łódzkiej i charakteryzuje się następującymi danymi klimatycznymi:

średni opad roczny	550 – 600 mm
okres wegetacyjny	210 – 217 dni
ilość dni z przymrozkami	105 – 118
ilość dni mroźnych	30 – 50
długość zalegania pokrywy śnieżnej	50 – 60 dni

Czynnikami kształtującymi warunki klimatu lokalnego są między innymi ilość i przebieg dolin, ich głębokość i stopień zalesienia oraz występowanie zbiorników wodnych itp. Warunki klimatu lokalnego na terenie gminy są zróżnicowane. Zdecydowanie niekorzystne są w zachodniej części gminy wzdłuż tzw. Rowu Granicznego /Niecka Kobylińska /gdzie występują częste inwersje temperatur/ i podwyższona wilgotność powietrza w porównaniu z pozostałymi terenami.

Obszarami o najkorzystniejszych warunkach klimatu są rejonu położone w obrębie Wzgórz Cieszkowskich czyli centralne części gminy.

1.11. PRZYRODA NIEOŻYWIONA

Ze względu na ukształtowanie i rzeźbę terenu najbardziej atrakcyjna pod względem występowania form przyrody nieożywionej jest centralna i północno - wschodnia część gminy (Wzgórza Cieszkowskie). Kulminacje w rejonie wsi Trzebicko i Góry stanowią punkty widokowe. Pozostała część gminy jest pod tym względem mniej atrakcyjna.

1.12. OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW SZCZEGÓLNYCH

W polityce przestrzennej gminy Cieszków szczególnym aspektem jest ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego, które w znacznym stopniu determinują kierunki i możliwości rozwojowe. Władze samorządowe powinny zwrócić uwagę na optymalne wykorzystanie naturalnych cech gminy poprzez skuteczne ograniczanie degradacji środowiska i usuwanie dotychczasowych zniszczeń. Pomimo wzrastającej świadomości społecznej skuteczna ochrona prawna stanowi wciąż nieodzowny element w procesie zachowywania obszarów i obiektów chronionych.

- **Fragment Parku Krajobrazowego “ Dolina Baryczy “;**

Podlega ochronie zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Kaliskiego i Wojewody Wrocławskiego z dnia 3 czerwca 1996 r. w sprawie utworzenia i ochrony parku krajobrazowego “Dolina Baryczy “

Park krajobrazowy został utworzony w celu zachowania wartości przyrodniczych, krajobrazowych i historyczno – kulturowych. Na jego obszarze obowiązują zakazy i nakazy konieczne dla zapewnienia ochrony cennych terenów przed utratą lub zniszczeniem ich walorów przyrodniczych, krajobrazowych i wypoczynkowych.

- **Gleby chronione klas I – IV oraz gleby pochodzenia organicznego**

Podlegają ochronie zgodnie z “Ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych”, polegającej m.in. na ograniczaniu przeznaczenia ich na cele nierolnicze, zapobieganiu procesom ich degradacji i dewastacji oraz konieczności ich rekultywacji. Na rysunku “Środowisko przyrodnicze” oznaczono kompleksy gruntów rolnych I - IV klasy bonitacyjnej i gruntów wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego. Ich ewentualne przeznaczenie na cele nierolnicze może nastąpić jedynie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego po uzyskaniu zgody Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (dotyczy kompleksów gleb I - III klasy bonitacyjnej) lub Wojewody (dotyczy kompleksów gleb IV klasy bonitacyjnej). Na terenach gleb pochodzenia organicznego zabronione jest wszelkie inwestowanie (z wyjątkiem zalesień). Szczegółowe zasady ochrony gruntów rolnych określają przepisy ustawy.

- **Grunty leśne**

Podlegają ochronie zgodnie z “Ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych”, polegającej m.in. na ograniczaniu przeznaczenia ich na cele nieleśne lub nierolnicze oraz zapobieganiu procesom ich degradacji i dewastacji, a także przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które

utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej. Szczegółowe zasady ochrony gruntów leśnych określają przepisy ustawy. Wszystkie grunty leśne występujące na terenie gminy oznaczono na rysunku „Uwarunkowania środowiska przyrodniczego”

- **Lasy; w tym lasy ochronne – wodochronne i lasy ochronne – ostoje zwierząt**

Podlegają ochronie zgodnie z „Ustawą o lasach”, polegającej na trwałym utrzymaniu lasu oraz konieczności zapewnienia przez właścicieli lasów ciągłości ich użytkowania szczególnie poprzez zachowanie w lasach roślinności leśnej. Prowadzenie gospodarki leśnej w lasach ochronnych określa w sposób szczegółowy rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Wszystkie lasy występujące na terenie gminy oznaczono na rysunku „Uwarunkowania środowiska przyrodniczego”.

- **Pomniki Przyrody**

Podlegają ochronie indywidualnej zgodnie z „Ustawą o ochronie przyrody”. Na rysunku „Uwarunkowania środowiska przyrodniczego” oznaczono występujące na terenie gminy drzewa - pomniki przyrody, posiadające numer w rejestrze wojewódzkim:

- ⇒ Dąb szypułkowy - Cieszków, południowo – wschodnia część parku, od strony ul. Grunwaldzkiej, wł. Urząd Gminy Cieszków, podstawa prawna: Rejestr Nr 222, Decyzja 11/79 z dnia 11.12.1979 r, ,
- ⇒ Platan klonolistny - Cieszków, południowo – wschodnia część parku, od strony ul. Grunwaldzkiej, wł. Urząd Gminy Cieszków, podstawa prawna: Rejestr Nr 221, Decyzja 10/79 z dnia 11.12.1979 r,
- ⇒ Dąb szypułkowy - Zwierzyniec, 400 m. od osady w oddz.13 w kierunku południowo – wschodnim w pobliżu wiaty przy szlaku turystycznym, wł. Nadleśnictwo Milicz, podstawa prawna: Rejestr Nr 98, Decyzja 18/66 z dnia 28.02.1966 r.

- **Rośliny chronione**

Podlegają ochronie zgodnie z „Ustawą o ochronie przyrody” oraz Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 6 kwietnia 1995, w sprawie ochrony gatunkowej roślin. Na rysunku „Uwarunkowania środowiska przyrodniczego” oznaczono występujące na terenie gminy udokumentowane stanowiska roślin chronionych, podlegające ochronie ścisłej. Łącznie na terenie gminy występuje 114 stanowisk (20 gatunków chronionych). Ich listę przedstawia poniższa tabela. W odniesieniu do dziko występujących roślin, podlegających ochronie ścisłej lub częściowej, obowiązują zasady ochrony określone w Rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 6 kwietnia 1995r.

Tab. 5 Udokumentowane stanowiska roślin chronionych na terenie gminy Cieszków

L.P.	NAZWA GATUNKU	LICZBA STANOWISK
------	---------------	------------------

1.	Barwinek pospolity – <i>Vinca minor</i> L.	4
2.	Bluszcz pospolity – <i>Hedera helix</i> L.	5
3.	Cis pospolity – <i>Taxus baccata</i> L.	1
4.	Grażel żółty – <i>Nuphar lutea</i> (L.) Sibth.	1
5.	Jarząb szwedzki – <i>Sorbus intermedia</i> (Ehrh.) Pers.	1
6.	Kalina koralowa – <i>Viburnum opulus</i> L.	7
7.	Kocanki piaskowe – <i>Helichrysum arenarium</i> (L.) Moench.	6
8.	Konwalia majowa – <i>Convallaria majalis</i> L.	17
9.	Kopytnik pospolity – <i>Asarum europaeum</i> L.	1
10.	Kruszyna pospolita – <i>Frangula alnus</i> Mill.	49
11.	Orlik pospolity – <i>Aquilegia vulgaris</i> L.	3
12.	Paprotka zwyczajna – <i>Polypodium vulgare</i> L.	1
13.	Pierwiosnka wyniosła – <i>Primula elatior</i> (L.) Grufb.	1
14.	Porzeczka czarna – <i>Ribes nigrum</i> L.	2
15.	Płucnica islandzka – <i>Cetraria islandica</i> (L.) Ach.	1
16.	Salwinia pływająca – <i>Salvinia natans</i>	1
17.	Sromotnik bezwstydnny – <i>Phallus impudicus</i> L. ex Pers.	5
18.	Storczyk szerokolistny – <i>Dactylorhiza majalis</i> (Reich.) P.B Hunt et Summerhayes	3
19.	Snieżyczka przebiśnieg – <i>Galanthus nivalis</i> L.	1
20.	Widłak goździsty – <i>Lycopodium clavatum</i> L.	4
RAZEM:		114

- **Zwierzęta chronione**

Podlegają ochronie zgodnie z „Ustawą o ochronie przyrody” oraz Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 6 stycznia 1995r, w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. W odniesieniu do gatunków chronionych obowiązują zasady ochrony określone w Rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 6 stycznia 1995r. Na rysunku „Uwarunkowania środowiska przyrodniczego” oznaczono stanowiska następujących zwierząt chronionych i rzadko występujących:

- ⇒ Bąk (*Botaurus stellaris*)
- ⇒ Bocian czarny (*Ciconia nigra*), stanowisko ze strefą ochronną
- ⇒ Bocian biały (*Ciconia ciconia*)
- ⇒ Łabędź niemy (*Cygnus olor*)
- ⇒ Żuraw (*Grus grus*)
- ⇒ Remiz (*Remiz pendulinus*)
- ⇒ Derkacz (*Crex crex*)
- ⇒ Nocek duży (*Myotis myotis*)
- ⇒ Gacek brunatny (*Plecotus auritus*)

Ponadto na terenie gminy stwierdzono występowanie :

- ⇒ 14 gatunków chronionych bezkręgowców (najczęściej – Bombus spp. – 4 stanowiska i C. granulatus – 4 stanowiska),
- ⇒ 109 lęgowych gatunków ptaków podlegających ochronie (69 z nich to gatunki dość liczne i pospolite, 40 pozostałych to gatunki rzadkie lub występujące na terenie gminy w pojedynczych parach). W kompleksie leśnym w zachodniej części gminy (oddz. 85 b) znajduje się stanowisko jednego z najrzadszych i najcenniejszych gatunków chronionych w Polsce - orła bielika. Stanowisko bociana czarnego posiada strefę ochronną zaznaczoną na rysunku „Uwarunkowania środowiska przyrodniczego” jako las ochronny stanowiący ostoję zwierzyny,
- ⇒ 5 gatunków nietoperzy: cztery kolonie nocka dużego (łącznie ok. 30 osobników), cztery kolonie gacka brunatnego (łącznie około 25 osobników), schronienie dzienne jednego samca gatunku mroczek późny. Ponadto przy użyciu wykrywacza ultradźwięków stwierdzono występowanie borowca wielkiego i nocka rudego.

Gatunki chronione rzadkie i bardzo rzadkie o stałych miejscach gniazdowania:

- ⇒ Orzeł bielik - 1 gniazdo
- ⇒ Bąk - 3 odzywające się samce
- ⇒ Bocian biały - 3 gniazda
- ⇒ Bocian czarny - 1 gniazdo
- ⇒ Łabędź niemy - 4 gniazda
- ⇒ Żuraw - 1 stanowisko lęgowe
- ⇒ Derkacz - 1 stanowisko lęgowe
- ⇒ Remiz - 1 stanowisko lęgowe

- **Złóża kopalin – udokumentowane obszary**

Zasady ochrony złóż kopalin określają zapisy „Ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska” oraz Ustawy „Prawo geologiczne i górnicze”, mówiące m.in. o racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalin, w tym również kopalin towarzyszących oraz konieczności uzyskania odpowiedniej koncesji. Granice występujących na terenie gminy udokumentowanych złóż kopalin oznaczono na rysunku „Uwarunkowania środowiska przyrodniczego”.

- **Wody powierzchniowe**

Zgodnie z „Ustawą o ochronie i kształtowaniu środowiska” wody powierzchniowe podlegają ochronie, polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami, zapobieganiu lub przeciwdziałaniu naruszaniu równowagi przyrodniczej i wywoływania w wodach zmian powodujących ich nieprzydatność dla ludzi, świata roślinnego lub zwierzęcego albo dla gospodarki narodowej. Na rysunku „Uwarunkowania środowiska przyrodniczego” oznaczono główne ciek i większe zbiorniki wodne występujące na terenie gminy Cieszków wraz z ich obudową biologiczną (ciągi ekologiczne).

- **Wody podziemne**

Wody podziemne i obszary ich zasilania podlegają szczególnej ochronie zgodnie z „Ustawą o ochronie i kształtowaniu środowiska”, polegającej zwłaszcza na niedopuszczeniu do zanieczyszczenia wód oraz zapobieganiu i przeciwdziałaniu szkodliwym wpływom na obszary ich zasilania. W północno – wschodniej części gminy Cieszków znajduje się zbiornik międzymorenowy nr 309 Smoszew ; jest to Główny zbiornik Wód Podziemnych – Obszar Najwyższej Ochrony.

- **Źródła i ujęcia wód**

Podlegają ochronie zgodnie z ustawą “Prawo wodne”, polegającej na konieczności ustanawiania wokół nich stref ochronnych. Na rysunku „Uwarunkowania środowiska przyrodniczego” oznaczono otwory wiertnicze stanowiące ujęcia wód. Szczegółowe zasady ochrony źródeł i ujęć wody określają przepisy ustawy.

- **Inne obszary i obiekty chronione**

Ponadto na terenie gminy ochronie podlegają : walory krajobrazowe oraz drzewa i krzewy zgodnie z „Ustawą o ochronie i kształtowaniu środowiska” a także cmentarze i zieleń cmentarna zgodnie z „Ustawą o cmentarzach i chowaniu zmarłych”. Na rysunku „Uwarunkowania środowiska przyrodniczego” oznaczono wszystkie występujące na terenie gminy cmentarze.

1.13. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA NATURALNEGO

1.13.1.Regionalne

- Zanieczyszczenie powietrza – oddalenie gminy Cieszków od dużych ośrodków miejskich i przemysłowych oraz jej położenie w otoczeniu obszarów podlegających ochronie powodują, że na terenie gminy nie notuje się znaczących ilości zanieczyszczeń pochodzących z zewnątrz;
- Lokalizacje uciążliwych inwestycji przemysłowych i komunikacyjnych w otoczeniu gminy – nie występują;
- Zanieczyszczenie wód płynących wpływających do gminy – brak monitoringu;

1.13.2. Lokalne

- **Bariery ekologiczne**

Pojęcie to obejmuje szereg elementów fizycznych i środowiskowych, które ograniczają możliwości przemieszczania się osobników, populacji i biocenoz:

- Droga krajowa nr 440 Trzebnica – Jarocin, intensywnie eksploatowana, tak w ruchu lokalnym, jak i tranzytowym (w godz. 7 – 15 intensywny transport ciężarowy);
- Linia kolejowa Oleśnica – Krotoszyn, o średniej intensywności ruchu. Jej uciążliwość zwiększają nasypy i strome wąwozy po których biegnie linia kolejowa. Posiada przejścia dla zwierząt;
- Linia energetyczna wysokiego napięcia 110 kV – jest przyczyną kolizji i wzrostu śmiertelności ptaków;

Trzy wyżej wymienione bariery ekologiczne przebiegają przez środkową część gminy dzieląc ją na dwie części, co znacznie ogranicza swobodną migrację roślin i zwierząt w kierunku równoleżnikowym. Dotyczy to szczególnie drogi krajowej i linii kolejowej, które zwiększają śmiertelność wielu grup zwierząt, ograniczają przemieszczanie się większych ssaków oraz prawie wykluczają migrację drobnych ssaków.

Oprócz zagrożeń dla środowiska przyrodniczego elementy infrastruktury technicznej stanowią uciążliwość dla ludzi ze względu na: zwiększoną emisję spalin (komunikacja drogowa), hałas (komunikacja drogowa i kolejowa), promieniowanie elektromagnetyczne (linie elektroenergetyczne), zagrożenie wybuchem (gazociągi wysokiego ciśnienia).

Na rysunku STUDIUM zostały oznaczone strefy bezpieczeństwa dla linii elektroenergetycznych i gazociągów, określone w odpowiednich przepisach prawnych.

• **Rolnictwo**

Ze względu na rolniczy charakter gminy ten rodzaj działalności ma zasadniczy wpływ na stan jej środowiska naturalnego. Używanie pestycydów oraz nawozów sztucznych z zawartością fosforanów ma negatywny wpływ na retencję i jakość wód powierzchniowych. Zwiększony dopływ substancji chemicznych i ścieków gospodarczych prowadzi do zachwiania równowagi biologicznej cieków rzecznych i zbiorników wodnych.

Również stosowane powszechnie wypalanie łąk w okresie jesiennym lub wczesną wiosną ma bardzo niekorzystny wpływ na różnorodność gatunkową traw, jak też na różnorodność fauny. Większość gatunków ginie podczas wypalania (pozostają monokultury gatunków najbardziej odpornych).

• **Mieszkalnictwo**

Zagrożenia dla środowiska związane z rozwojem bazy mieszkaniowej w gminie są spowodowane zwiększeniem zapotrzebowania na energię ciepłą, a co za tym idzie zwiększeniem emisji zanieczyszczeń do atmosfery (kotłownie i paleniska na paliwo stałe) oraz zwiększonym zapotrzebowaniem na wodę, której nadmierne zużycie powoduje zwiększanie się ilości ścieków.

Problem gospodarki ściekowej do tej pory nie rozwiązany w gminie stanowi największe zagrożenie dla środowiska, ponieważ ścieki są odprowadzane bezpośrednio do wód gruntowych i powierzchniowych. Wynikiem takiej działalności jest wzrost zawartości substancji organicznych i związków biogenych w wodach co prowadzi do nadmiernego zużycia tlenu i obumierania środowisk wodnych.

Wzrost ilości mieszkańców pociąga za sobą również wzrost ilości odpadów, w tym tworzyw sztucznych, które często spalane są w piecach węglowych i uwalniają do atmosfery rakotwórcze dioksyny oraz tlenki metali ciężkich.

Na terenie gminy zagrożenie stanowią dzikie, nielegalne wysypiska śmieci, szczególnie niebezpieczne w przypadku składowania odpadów zawierających związki organiczne, metale ciężkie, amoniak i inne. Potencjalne zagrożenie stanowią również: gminne wysypisko śmieci, istniejące cmentarze oraz tereny nieużytków poeksploatacyjnych, które wymagają rekultywacji lub zalesienia.

Ze względu na uciążliwość transportu samochodowego zagrożenie stanowią czynne wyrobiska piasku i żwirów.

- **Zakłady produkcyjno-usługowe**

Gmina Cieszków nie posiada obecnie na swoim terenie dużych zakładów produkcyjnych mających negatywny wpływ na środowisko i stanowiących uciążliwości dla mieszkańców. Działające w gminie, największe zakłady produkcyjno-usługowe, m. in: Zakład kamieniarski i przerobu kamienia, Zakład produkcyjno-usługowy "Chwedex", Przedsiębiorstwo Rolno-Przetwórczo-Handlowe "Brzezina" – Pakosławsko i Dziadkowo, Zakład produkcyjno-usługowo-handlowy "Kratpol" – Ujazd, mogą stanowić pewne uciążliwości ze względu na wytwarzane odpady, zapachy, hałas urządzeń technicznych itp.

W gminie funkcjonuje obecnie 14 większych zakładów produkcji rolnej, które również mogą mieć negatywny wpływ na środowisko głównie poprzez produkcję ścieków, odorów, odpadów z produkcji zwierzęcej itp.

Zagrożenie mogą stanowić także zakłady usługowo-rzemieślnicze zlokalizowane w zabudowie mieszkaniowej (np.: lakiernictwo, blacharstwo, mechanika pojazdowa itp.).

1.13.3. Inne zagrożenia środowiska naturalnego

Oprócz wymienionych zagrożeń środowiska naturalnego związanych z rozwojem przestrzennym i urbanizacją gminy należy zwrócić uwagę na negatywne zjawiska wywołane przekształceniami własnościowymi, prowadzące do ubytku powierzchni biologicznie czynnej i giniecia stanowisk rzadkich roślin i zwierząt. Dotyczy to najcenniejszych z przyrodniczego punktu widzenia terenów gminy (kompleksy podmokłych łąk, lasów i stawów w południowej i zachodniej części gminy). Obecnie należą one do prywatnych właścicieli, którzy prowadzą intensywne prace polegające na osuszaniu terenów, pogłębianiu i czyszczeniu zbiorników wodnych, likwidowaniu trzcinowisk otaczających stawy.

Ze względu na brak kompleksowych badań stanu czystości wód, gleby oraz powietrza, należy przeprowadzić wnikliwą analizę stanu środowiska naturalnego w gminie Cieszków w celu spowodowania działań gminy mających na celu usunięcie lub ograniczenie źródeł zanieczyszczeń.

2. STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

2.1. CHARAKTERYSTYKA TOPOGRAFII GMINY

Specyfikę gminy określiły zarówno warunki przyrodnicze — położenie na północnej granicy Doliny Baryczy, na terenie lekko pofałdowanym o ubogich glebach i przeważającej gospodarce leśnej, jak i polityczne — obszar pogranicza pomiędzy Śląskiem i Wielkopolską. Wsie są stosunkowo nieliczne i słabo rozwinięte. Dostępność drewna zdecydowała, że przez długi czas było ono podstawowym surowcem budowlanym, używanym przy wznoszeniu nawet znacznie większych budowli, czego znakomitym przykładem jest drewniany kościół parafialny w Trzebicku. W XIX w. w oparciu o lokalne pokłady gliny rozpoczęto zastępowanie budynków drewnianych budowlami murowanymi lub rzadziej o konstrukcji ryglowej z wypełnieniem z cegły. Proces ten był w znacznym stopniu stymulowany przepisami, które utrudniały ubezpieczenie budynku drewnianego jak i katastrofalnymi pożarami. W efekcie wykształcił się charakterystyczny dla północnych obszarów Dolnego Śląska sposób budowy domów wiejskich jako budynków jedno lub dwu kondygnacyjnych nakrytych najczęściej dachem dwuspadowym z elewacją pozostawioną w surowej cegle, ze skromnym detalem architektonicznym.

Stolica obecnej gminy, od XVII w. siedziba ordynacji cieszkowskiej, zachowała czytelny układ urbanistyczny a typ zabudowy, najczęściej jednokondygnacyjnych domów w układzie kalenicowym wzniesionych na granicy działki, wykazuje duże podobieństwo z zabudową sąsiednich Zdun, co świadczy o przenikaniu zwyczajów budowlanych. Reliktem dawnych podziałów państwowych jest zespół budynków celnych położonych na północ od Cieszkowa, o formach architektonicznych nawiązujących do tzw. stylu rodzimego.

Najcenniejszymi zabytkami położonymi na terenie gminy, wymagającymi szczególnej opieki, są: drewniany kościół parafialny p.w. św. Macieja w Trzebicku, kościół dworski w Cieszkowie, park z budowlami ogrodowymi w Cieszkowie, założenie pałacowo-parkowe w Trzebicku i założenie pałacowo-parkowe w Pakosławsku.

2.2. POPRZEDNIE NAZWY, UKŁAD PRZESTRZENNY I STREFY KONSERWATORSKIE POSZCZEGÓLNYCH WSI

2.2.1. Biadaszka

Dawne nazwy miejscowości

Biadaschkowo, Piadoffke, Peadoschke, Piadaschke, Biaduszki, Bieduszki, Biadaszkowo, Biatauske (1787), Peadauschke (1830), Freyhan Ost (od 1934 do 1945), później — Biadaszka z obocznością Biedaszka. Jest to najprawdopodobniej nazwa topograficzna metaforyczna wywodząca się z faktu zamieszkiwania dawnej wsi przez biedną ludność.

Układ przestrzenny wsi

Biadaszka była i pozostała leśną osadą o murowanej wprawdzie lecz skromnej zabudowie zagród (zamieszkiwali ją ludzie wolni) rozrzuconej luźno przy głównej drodze o przebiegu z

północy na południe. Trudno mówić w tym przypadku o wykształceniu się konkretnego typu układu.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości nie przewidziano stref ochrony konserwatorskiej.

2.2.2. Brzezina

Dawne nazwy miejscowości

Breschine (1619), Breschine-Freyhan (1830), Breschine Freihan, Brzezina (1845), Freyhan-Breschin, Breschnie, Grünweiler (1934-1945), odtąd — Brzezina.

Nazwa wywiedziona od Brzeziny w znaczeniu lasu brzoźowego. Na równinie śląskiej lasy tego rodzaju występują bardzo często.

Układ przestrzenny wsi

Niewielka osada przyfolwarczna o nowożytnej proveniencji, która nigdy nie wykształciła się w bardziej samodzielny z historycznego punktu widzenia organizm wiejski (tutejszy folwark był ściśle związany z dobrami cieszkowskimi). Jest to widoczne również w braku konkretnego układu przestrzennego. Zabudowa luźno rozrzucona po obu stronach drogi biegnącej z północy na południe (dojazdowa do folwarku) oraz przy skrzyżowaniu tejże z drogą w kierunku Pakosławska. Na północnym krańcu osady czworobok z relikami zabudowy dawnego folwarku. Na zachód od wsi, przy drodze do lasu na szczycie wyraźnego wzniesienia znajduje się dawny cmentarz ewangelicki z XIX w. Otoczony głównie lasem, jedynie od wsch. wyrobiskiem piaskowni, jest niewidoczny od strony wsi. Nieużytkowany od 1945 r., zachowany jedynie śladowo (większość terenu zaorana i zalesiona, zachowane fragmenty około 10 mogił pochodzą z XIX i XX w.)

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości nie przewidziano stref ochrony konserwatorskiej.

2.2.3. Cieszków

Dawne nazwy miejscowości

Städtlein Freyhan (1619), Freyhan (1666/1667), Freihan (1787), Freyno i Freyhan (1830), Freyhan — do 1945, odtąd — Cieszków. Niemiecka nazwa Freihan bądź Freyhan ma w drugim członie częśćkę -han, która mogłaby być w tym przypadku odpowiednikiem słowa "kogut".

W herbie miejscowości w polu tarczy znajduje się krocący czerwony kogut zwrócony w lewą stronę pośród trzech sześcioramiennych gwiazd (jedna górą, dwie po bokach dołem).

Układ przestrzenny wsi

Cieszków był i pozostał niewielką osadą położoną przy szlaku komunikacyjnym lokalnej rangi wiodącym z Milicza do Krotoszyna. W obecnym układzie urbanistycznym, w którym zachowały się pierwiastki średniowieczne (grodzisko ma miejsce dawnego pałacu, wcześniej zamku, czworobok rynku położonego przy wspomnianym szlaku, czy wreszcie wiejska zabudowa obecnej ulicy Grunwaldzkiej) czytelny jest historyczny podział na dawne osiedle zamkowe (*Schloßgemeinde*) i miasteczko (*Städtlein Freyhan*) o funkcjach regionalnego ośrodka rolniczego. Osiowe założenie barokowe, na którego południowo-wschodnim krańcu znajduje się obecny kościół parafialny (dawniej dworski), na północno-zachodnim zaś zespół kościoła poewangelickiego (obecnie pomocniczego) z flankującymi go symetrycznie budynkami dawnej szkoły ewangelickiej i domu parafialnego przyczyniło się nie tylko do wzbogacenia całości, ale również w jakimś sensie scementowało przestrzennie historycznie różne części składowe: elementem tej barokowej osi jest bowiem na pewnym odcinku zachodnia pierzeja rynku, stanowiącego centrum dawnej osady targowej. Należy na tym miejscu pamiętać, iż oba te organizmy osadnicze, tj. dobra z należąca do nich zabudową oraz gmina miejska były w przypadku Cieszkowa z historycznego punktu widzenia w stosunku do siebie w jakimś sensie konkurencyjne. Gmina wyprzedzała wprawdzie dobra pod względem ludnościowym, jednakże ustępowała im pod względem potencjału gospodarczego. Dorównywały zaś sobie, gdy idzie o liczebność zabudowy, różnej wszakże pod względem charakteru. Istniejąca obecnie historyczna substancja Cieszkowa pochodzi z okresu po ostatnim wielkim pożarze, który, jak to wspomniano uprzednio, miał miejsce w 1826 r. Zabudowa ta w przypadku dóbr złożona była z pałacu otoczonego założeniem parkowym, ogrodnictwa i dużych murowanych budynków folwarcznych (stajni, stodoł, spichlerzy, a także gorzelni, czy browaru) zgrupowanych w czworobok z gospodarczym majdanem pośrodku i towarzyszącymi im dwukondygnacyjnymi przeważnie oficynami zamieszkałymi przez ludność służebną (łącznie około 15 budynków). Należał do niej również kościół katolicki oraz 60 pozostałych domostw (murowanych bądź o konstrukcji drewnianej z wypełnieniem) i 50 różnego rodzaju budynków gospodarczych i pomocniczych (w tym stodoły i szopy), w znacznej mierze drewnianych, pogrupowanych w wiejskie zagrody. W miasteczku natomiast przeważała zabudowa parterowa, skromna w wystroju, zwarta, zgrupowana wokół rynku i głównych dróg wylotowych; murowana bądź o konstrukcji mieszanej, tynkowana, dwutraktowa o kalenicowym układzie w stosunku do ulic z sienią pośrodku, bez towarzyszących stodoł, w łącznej liczbie około 80. Zastąpiła ona istniejące przed pożarem (około poł. XVIII w.) stojące luźno drewniane i szachulcowe chałupy zwrócone w stosunku do ulic szczytowo z budynkami gospodarczymi na zapleczach zgrupowanymi w typowe wiejskie zagrody. Nawierzchnie ulic i podwórz (majdan folwarczny oraz indywidualnych gospodarstw) były brukowane polnym kamieniem. Przykładem może tu być zachowana jeszcze nawierzchnia ulicy Polnej. W przypadku ulic o nowszej proveniencji stosowano bruk z drobnej kostki granitowej (ul. Kolejowa). Ta XIX-wieczna zabudowa przetrwała w zasadniczym zrębie do chwili obecnej, uzupełniona w XX w. o budynki nowe i pochodzące z przebudów (np. witryny sklepów), o podobnym charakterze i układzie, murowane i częściej niż dotąd dwukondygnacyjne.

Na przełomie XIX i XX w., z chwilą oddania do użytku linii kolejowej do Krotoszyna powstała zabudowa dzisiejszej ulicy Kolejowej. Wzniesiono tam wolnostojące domy o willowym charakterze. Po części podobna w charakterze zabudowa powstała w tym czasie również przy

południowym odcinku ulicy gen. Wł. Sikorskiego (od miasta w kierunku przejazdu kolejowego na szosie milickiej). Jednym z ostatnich przedwojennych elementów kształtujących dzisiejszą urbanistykę miasta było wzniesienie na przełomie lat 20-tych i 30-tych osiedla jedno- i dwurodzinnych spółdzielczych domów przy ulicy Piaskowej, gdyż wiązało się to z potrzebą wytyczenia na tym miejscu nowej ulicy.

Pierwotnie w miejscowości i w jej obrębie znajdowały się trzy cmentarze: ewangelicki, rodowy i parafialny. Cmentarz ewangelicki położony jest na wzniesieniu po lewej stronie drogi do Krotoszyna i pochodzi z 1 poł. XIX w. Widoczny z daleka, jest oddalony około 20 m od drogi. Zachowały się na nim liczne fragmenty około 100 nagrobków w postaci kamiennych cokołów i zwalonych płyt inskrypcyjnych pochodzące z 1 poł. XIX — do lat 40-tych XX w. Jednym z najstarszych czytelnych nagrobków jest płyta Gottlieba Mathiebe z 1894 r. Cmentarz posiada zachowany interesujący starodrzew: Jest obsadzony wokół lipami (czworobok), widoczny jest również częściowo przebieg głównej alei. Nieużytkowany od 1945 r., obecnie zdewastowany i mocno zarośnięty samosiewem, jednak czytelny w terenie dzięki zachowanemu układowi zieleni wysokiej. Zasługuje na ochronę, co wydaje się tym bardziej możliwe, iż znajduje się w chwili obecnej w ramach posesji należącej do firmy nagrobkarskiej i może stanowić stosowne tło do przygotowywanej właśnie ekspozycji wyrobów firmy.

Przy wyjeździe w kierunku Gór i Trzebicka, w lesie, w pobliżu posterunku policji, znajduje się cmentarz rodowy właścicieli dóbr cieszkowskich (?) założony około 1900 r. W murze otaczającym cmentarz, wzniesionym z polnych kamieni umocowany jest kamienny krzyż, widnieją ślady po montażu tablic inskrypcyjnych; czytelna jest również w jego polu pozostałość komory grobowej. Od płd. wiodą ku jego wnętrzu kamienne schody.

W otoczeniu kościoła parafialnego znajdował się niegdyś cmentarz parafialny. W chwili obecnej pozostały na nim jedynie nieliczne pochówki z okresu przedwojennego (głównie osób o polsko brzmiących nazwiskach: Cyprian Klaskała czy Agnieszka Krzekotowski) oraz nieliczne groby z lat 40-tych i 50-tych (łącznie około 20 grobów). Najstarszy zachowany obecnie nagrobek, Heleny Knobloch, pochodzi z 1897 r.

Inne miejsce pocmentarne znajduje się przy ul. L. Waryńskiego w pobliżu kościoła parafialnego. Po 1945 r. zostało ono częściowo zaanektowane pod zabudowę gospodarczą towarzyszącą folwarkowi (dawniej PGR) oraz ogródki pracownicze.

* dane łączne dla gminy miejskiej i gminy zamkowej

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości wyznaczono strefę „A” ochrony konserwatorskiej obejmującą teren jej zabudowy za wyjątkiem początkowego odcinka ul. Wł. Sikorskiego (przy wjeździe od strony Milicza) z przyległościami, zabudowy przy ul. Krotoszyńskiej, zabudowy odcinka ul. T. Kościuszki od wysokości kościoła parafialnego aż do wylotówki w kierunku Ujazdu oraz zabudowy ul. Grunwaldzkiej od założenia parkowego począwszy do wyjazdu w kierunku Trzebicka. Objęła ona zatem: założenia pałacowo-parkowego oraz przyległą zabudowę miasta o średniowiecznej proveniencji wraz z kościołami: parafialnym i pomocniczym, w tym również cmentarze: stary obecnie nieużytkowany przy kościele parafialnym oraz miejsce pocmentarne przy ul. L. Waryńskiego. Ochronie konserwatorskiej podlegają również, aczkolwiek nie objęte tą

strefą, dwa pozostałe zabytkowe cmentarze: rodowy zlokalizowany w lesie na południowy wschód od miejscowości i wiodący zapewne ku niemu odcinek alei lipowej (okolice dawnego folwarku) oraz poewangelicki przy szosie w kierunku Krotoszyna. W ramach strefy „A” znajduje się również strefa „OW” obserwacji archeologicznej obejmująca zespół pałacowo-parkowy i jego otulinę w postaci zabudowy okalających ulic. W strefie tej zawiera się z kolei strefa „W” ochrony archeologicznej z terenem dawnego grodziska, tj. miejscem po nieistniejącym w chwili obecnej pałacu oraz otaczającej go fosy (z granicą po zewnętrznym obrysie fosy). Przewidziano również strefę ochrony ekspozycji „E” roztaczającą się w kierunku miasteczka z miejsca, gdzie krzyżują się linia kolejowa Wrocław-Krotoszyn i lokalna droga z Cieszkowa do Białaszk.

2.2.4. Dziadkowo

Dawne nazwy miejscowości

Sdotcowo (1261), Sdatkowo (1266 i 1267), Czatkowicze (1358), Dzaittkofa (1619), Dziatkowa (1632), Dzaittkofa (1654), Dzatkowe (1736), Dziatkawe (1787), Dziatkowe (1830), Dziatkowa/Dziatkowo (1845) i Dziatkowe — do ok. 1891, potem Altenau — do 1945; odtąd — Dziadkowo. Nazwa dzierżawcza od nazwiska Dziadek.

Układ przestrzenny wsi

Dziadkowo jest rozległą wsią o układzie ulicówki z zabudową rozlokowaną po obu stronach głównej drogi wiejskiej o przebiegu z północy na południe (fragment szosy z Milicza do Krotoszyna). Zabudowa ta to stosunkowo skromne zagrody z budynkami usytuowanymi przeważnie z trzech stron czworobocznych majdanów. Po wschodniej stronie tej drogi, mniej więcej w połowie jej długości, zlokalizowane są wspomniane w części historycznej dwa sąsiadujące z sobą folwarki, z których południowy zwłaszcza charakteryzuje się interesującą architekturą zabudowy gospodarczej. Niestety, zabudowa ta została w ostatnich latach uszczuplona. Około połowy lat 80-tych XX w. rozebrano popadający już od pewnego czasu w ruinę skromny szachulcowy XIX-wieczny dwór stanowiący punkt ciężkości zabudowy tego folwarku, zaś w latach 1997-1998 rozebrano jeden z dwóch flankujących go symetrycznie po bokach spichlerzy. Z historycznego punktu widzenia układ poniósł zatem jako całość znaczne straty. Nieco dalej w kierunku północnym, po przeciwnej stronie drogi znajduje się budynek dawnej szkoły z towarzyszącą mu niewielką budowlą o charakterze gospodarczym. Obecnie pełnią one funkcje pomocnicze i mieszkalne. Nowa szkoła, odpowiadająca współczesnym wymogom pobudowano w okresie międzywojennym XX w. na północno-zachodnim krańcu wsi, przy drodze w kierunku Słabocina. Posiadała, w przeciwieństwie do starej, zaplecze sanitarne oraz boisko sportowe.

Na południowy zachód od wsi, w odległości 500 m, na terenie lekko pofałdowanym, usytuowany jest dawny cmentarz ewangelicki z ok. 1800 r. Obecnie zniszczony, ze zdewastowany mi mogiłami i nagrobkami, jest w znacznym stopniu zarośnięty samosiewem. Znajdują się na nim łącznie reliktów około 100 pochówków, w tym kilka należących do rodziny Dombrawe; wśród nich najstarszy zachowany nagrobek pochodzący z 1822 r. Na cmentarzu tym spoczął z końcem lat

20-tych XX w. w rodzinnym grobowcu właściciel tutejszych dóbr, kapitan Wermelskirch. Był on znaną osobistością okolic Milicza. Po powrocie z wojny w 1870 r. założył tutejszy oddział Związku Wojennego (*Kriegerverein*), zasłużył się też dla rozwoju okolicznego pożarnictwa. Cmentarz znajduje się obecnie na terenie gminy Milicz.

Na zachód od zabudowań wsi położony był tzw. „młyn Lischkego”. Był to młyn wodny, jednakże około połowy XIX w. na miejscu tym istniała już tylko zagroda chałupnicza.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości wyznaczono strefę „B” ochrony konserwatorskiej obejmującą teren obu folwarków. Ochronie konserwatorskiej podlega również teren cmentarza, znajdujący się poza tą strefą. Wyznaczono także strefę „OW” obserwacji archeologicznej z uwagi na średniowieczną proveniencję wsi, w której zawiera się cała niemal jej zabudowa z granicą po zewnętrznym obrysie działek siedliskowych.

2.2.5. Góry

Dawne nazwy miejscowości

Gora (1360), Gurra (1619), Gora, Guhr (1787), Guhre (1830), Guhre/Góry (1845), Goerg (1847), Konradshöh (1934 — 1945), odtąd — Góry. Nazwa utworzona od własności topograficznych terenu, na którym wieś położona (tu: na wzniesieniu).

Układ przestrzenny wsi

Góry to miejscowość z osadnictwem o średniowiecznej proveniencji. Wykształcony tu typ układu nosi znamiona układu wielodrożnego. Zabudowa powstała na styku krzyżujących się dróg z Cieszkowa w kierunku Jawora oraz Trzebicka. Przy zakolu drogi w kierunku Cieszkowa, w północno-zachodniej części wsi znajduje się teren dawnego folwarku z pozostałościami historycznej zabudowy, wśród której wyróżniają się spichlerz z początku XIX w. oraz budynek pełniący funkcję siedziby zarządcy dóbr pochodzący w swym obecnym kształcie z pocz. XX w. Na zapleczu tego obiektu znajduje się niewielkie założenie zielone z grupą drzew. Poprzedza go, oddzielając równocześnie od majdanu gospodarczego obsadzony krzewami podjazd. Część budynków gospodarczych przy majdanie nie dotrwała do naszych czasów. Zabudowa wsi, pozbawiona typowych chłopskich zagród, uległa w znacznej mierze degradacji.

Przy drodze na południe od wsi znajduje się dawny cmentarz ewangelicki — leśny, założony ok. 1850 r. Położony jest na pofałdowanym terenie, na grzbiecie wzgórza ze spadkami w kierunkach pld. i pln.; niewidoczny w terenie, ponieważ otoczony lasem. Nieużytkowany od 1945 r. jest w chwili obecnej bardzo zniszczony i zawiera około 20 możliwych do zidentyfikowania grobów oraz ich metalowe ogrodzenia (kraty), w tym płytę upamiętniającą pochówek Gottlieba Dombrawe z 1866 r.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości wyznaczono strefę „B” ochrony konserwatorskiej obejmującą teren dawnego folwarku z parkiem. Z uwagi na fakt średniowiecznej proveniencji wsi przewidziano również strefę „OW” obserwacji archeologicznej obejmującą jej zabudowę z granicą po zewnętrznym obrysie działek siedliskowych. Dla grodziska położonego na wschód od wsi wyznaczono strefę „W” ochrony archeologicznej.

2.2.6. Guzowice

Dawne nazwy miejscowości

Choszczowice (1358), Khoschwiz, Koschowitz, Koszczowitz (1666/67), Kostowicz, Kuschwitz/Koschwitz (1787 i 1845), Hellefeld (1934-1945), potem — Guzowice. Nazwa patronimiczna od nazwiska Guz, które było rozpowszechnione na Śląsku.

Układ przestrzenny wsi

W Guzowicach mamy do czynienia z czytelnym do chwili obecnej układem rozległej typowej ulicówki z wykształconym podłużnym nawsiem ze stawami. Główna droga wiejska przebiega z zachodu na wschód. Po obu jej stronach rozlokowane są zagrody z domami mieszkalnymi przeważnie od frontu zwróconymi ku owej drodze kalenicowo. Zabudowa ta jest jednak stosunkowo skromna, choć wszystkie zachowane do chwili obecnej budynki są murowane. Najstarszym elementem wsi jest duży folwark o średniowiecznej proveniencji położony w południowo-wschodniej jej części. Pierwotna zabudowa zgrupowana wokół majdanu o kształcie wydłużonego prostokąta jest obecnie w widoczny sposób zdekompletowana, tak iż znacznemu zniekształceniu uległ jego historyczny układ. Pozostałe budynki gospodarcze zdekapitalizowane, podobnie jak w większości zabudowa wsi. Częściowo zatarty został również inny interesujący element układu, mianowicie gruntowa droga obiegająca obrzeża działek siedliskowych wokół wsi. W chwili obecnej jest ona czytelna jedynie na niektórych odcinkach. Mimo niewątpliwej dawności układu nie zasługuje on na specjalną ochronę konserwatorską z uwagi na zły stan zachowania.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości o średniowiecznej proveniencji przewidziano strefę „OW” ochrony archeologicznej, która obejmuje całą zabudowę wsi z granicą przebiegającą po zewnętrznym obrysie działek siedliskowych.

2.2.7. Jankowa

Dawne nazwy miejscowości

Jancowo, Janckowo (ok. 1350), Jankofa (1619), Jantkawe (1787), Jantkowe (1845), Hansdorf (1934-1945), potem — Jankowa z obocznością Janków. Nazwa dzierżawcza od imienia Janek (=Jan). Starsza forma Jantkowe pojawiła się również jako oboczność.

Układ przestrzenny wsi

Wieś o układzie niewielkiej ulicówki z główną drogą wiejską o przebiegu z zachodu na wschód, która łączy się z zakrętem historycznej drogi z Trzebicka do Tworzymirek. Zabudowa skromnych zagród pogrupowana z trzech stron czworobocznych majdanów gospodarczych. Na południowo-wschodnim krańcu wsi, przy wspomnianym zakręcie, teren dawnego folwarku o średniowiecznej proveniencji, obecnie zdewastowany.

Za wsią, w kierunku południowym w lesie, po prawej stronie drogi w kierunku Średziny i Nowego Zamku, usytuowany jest cmentarz ewangelicki z ok. 1850 r. Natomiast przy drodze do Milicza, w odległości ok. 700 m od miejscowości, przy leśnej ścieżce znajduje się obelisk z pocz. XIX w.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości przewidziano strefę „OW” obserwacji archeologicznej obejmującą środkową część zabudowy wsi (z nawsiem) wraz z terenem niezabudowanym położonym na północ (w kierunku stanowiska archeologicznego) i południe od tego fragmentu.

2.2.8. Jawor

Dawne nazwy miejscowości

Jawir (1310), Javor (1619), Jawor (1787, 1830 i 1845), Erlgrund (1934-1945), odtąd — Jawor. Stara nazwa topograficzna od wyrazu jawor=gatunek drzewa należąca do najbardziej rozpowszechnionych na Śląsku.

Układ przestrzenny wsi

W chwili obecnej pozostałości osady przyfolwarczej przy drodze z Gór do Rakłowic. Jej centrum stanowi czworoboczny majdan gospodarczy z nieistniejącą w większości zabudową gospodarczą (relikty obory). Zachowany budynek będący siedzibą dzierżawcy dóbr. Na jego zapleczu staw rybny. Brak dającego się ująć w konkretny typ układu przestrzennego.

Na południowy wschód od wsi, w odległości ok. 300 m od zabudowań, na skraju lasu znajdują się relikty zapewne pomnika wojennego z I wojny światowej. Być może towarzyszyły mu pochówki. W terenie pozostałości te słabo czytelne: od zachodu resztki alei dębowej; teren częściowo zajęty pod uprawy leśne.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości przewidziano strefę „OW” obserwacji archeologicznej obejmującej całą zabudowę wsi wraz z terenem dawnego folwarku.

2.2.9. Nowy Folwark

Dawne nazwy miejscowości

Neuvorwerk (1787), Neuvorwerk/Neufuhrwerk (1845) i do 1945 r. Odtąd — Nowy Folwark. Nazwa utworzona dla oznaczenia nowopowstałego folwarku związanego z własnością ziemską w Cieszkowie. Z czasem przy folwarku narosła osada, w ten sposób dziś odnosi się również do wsi.

Układ przestrzenny wsi

Nowożytna osada przyfolwarczna w typie niewielkiej ulicówki o przebiegu głównej drogi wiejskiej z zachodu na wschód. Zabudowa folwarku związanego ściśle z dobrami cieszkowskimi nie zachowała się.

Na zachód od zabudowań wsi, w lesie, usytuowany jest dawny cmentarz ewangelicki z 1 poł. XIX w. Jest w terenie niewidoczny, ponieważ położony na nadsypanej działce pośród lasu. Od strony wsi dostępny drogą szutrową. Czytelne pozostałości obrzeżnego szpaleru drzew oraz resztki aleji wejściowej. Nieużytkowany od 1945 r., w chwili obecnej mocno zdewastowany (nagrobki po części zrzucone ze skarpy) zawiera relikty około 30 pochówków. Najstarszy zachowany nagrobek — Caroline Sachsich— pochodzi z 1850 r.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości nie przewidziano stref ochrony konserwatorskiej. Niezależnie od powyższego ochroną taką objęty jest teren dawnego cmentarza.

2.2.10. Pakosławsko

Dawne nazwy miejscowości

Pakislavitz (1619), Bogislavitz (1787), Bogislawitz vulgo Packlowske (1830), Bogislawitz/Pakosławsko — 1845, Altmühlgrund (1934-1945); potem — Pakosławsko. Wg Rosponda nazwa Pakosławsko jest nazwą utworzoną w pewnym sensie bezwiednie przez Kniego poprzez powielenie wcześniejszego błędnego zapisu. Poprawna pierwotna słowiańska forma winna brzmieć Bogusławice i jest nazwą odimienną (od imienia Bogusław).

Układ przestrzenny wsi

Najstarszym elementem obecnego układu wsi jest teren dawnego majątku, tj. folwark położony po południowej stronie głównej drogi wiejskiej o przebiegu z zachodu na wschód, przy łuku jej zakrętu na odcinku zachodnim. Wydaje się jednak, że i proveniencja tutejszej siedziby pańskiej położonej w stosunku do folwarku po przeciwnej stronie owej historycznej drogi jest dość odległa w czasie. W każdym razie jest ona wymieniana w źródłach w XVIII w. Obecny pałac w formie stylizowanej na palladiańską willi pochodzić może z końca XIX w. i jest trochę zapóźnioną wersją tego typu założeń modnych zwłaszcza w 1 połowie XIX w. Jak się wydaje już w początkach naszego stulecia pałac został wyposażony w metalową przeszkloną konstrukcję zimowego ogrodu „wmontowanego” w kolumnadę elewacji tylnej oraz podobną

konstrukcję zadaszania nad wejściem głównym od frontu. Oba te elementy wykazują pewne cechy stylistyki secesyjnej. Pałac ten został wzniesiony w starszym, bo sięgającym czasów wkrótce po połowie XIX w. założeniu zielonym rozciągającym się na północ od siedziby. Interesujący starodrzew oraz ciekawe elementy kompozycyjne, jak np. widokowa polana oraz oś wodna ze stawem na zakończeniu czynią z tego zespołu jeden z bardziej malowniczych i zasługujących na ochronę obiektów w okolicy. Przy głównej drodze wiejskiej, po obu jej stronach w kierunku wschodnim powstała z czasem zabudowa wsi. Jak się wydaje nigdy nie była ona zbyt okazała, w czym widoczna jest dominująca rola tutejszych dóbr. Ludność zamieszkująca wieś trudniła się głównie pracą w folwarku.

Dopiero w XX w., po 1918 r., a zwłaszcza w okresie bezpośrednio poprzedzającym wybuch drugiej wojny, gmina rozwinęła się na tyle, iż powstające wówczas budynki zaczęły stanowić pewną przestrzenną przeciwwagę dla omówionego powyżej historycznego układu. W ten sposób zapewne doszło do powstania osiedla położonego na południe od starego „centrum” wraz z wytyczeniem tam nowej drogi równoległej do głównej drogi wiejskiej. Także i ta zabudowa jest stosunkowo skromna i widocznym jest, iż zamieszkiwali tu pracownicy rolni, nie zaś gospodarze (brak typowych zagród z budynkami gospodarczymi towarzyszącymi domom mieszkalnym).

Inne interesujące z historycznego punktu widzenia elementy, to położony w pewnej odległości od wsi przy szosie z Milicza do Cieszkowa dawny cmentarz ewangelicki, obecnie zniszczony. Znajdują się na nim liczne relikty nagrobków, w tym najstarsze pochodzące z 2 poł. XIX w. Zachował się również, aczkolwiek splądrowany, grobowiec Georga H. Lehmana (1881-1934), właściciela dóbr w Pakosławsku i Dziadkowie. Grupa zieleni wysokiej rosnącej na cmentarzu stanowi pewien akcent w równinnym krajobrazie otaczających pól.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości wyznaczono strefę „A” ochrony konserwatorskiej obejmującą założenie pałacowo-parkowe wraz z folwarkiem i terenem gorzelni. Ponadto przewidziano strefę „OW” obserwacji archeologicznej, która zasadniczo pokrywa się z poprzednią obejmując dodatkowo zabudowę wsi po wschodniej stronie folwarku. Ochronie konserwatorskiej podlega również teren dawnego cmentarza ewangelickiego przy szosie z Milicza do Cieszkowa.

2.2.11. Rakłowice

Dawne nazwy miejscowości

Rackelsdorf (1619). W tym samym brzmieniu także później 1743, 1787, 1830, 1845 — do 1945. Później Rakłowice z obocznością Rakławice. Nazwa wywodzić się może od pierwszego właściciela (Baltzer Rachel von Dambitz) tego utworzonego przypuszczalnie w 2 poł. XVI w. w pobliżu Dziadkowa folwarku z niewielką osadą.

Układ przestrzenny wsi

Niewielka wieś o układzie słabo wykształconej ulicówki z główną drogą wiejską łączącą szosę z Milicza do Krotoszyna z linią kolejową w kierunku Krotoszyna. Zaczątkiem tutejszego osadnictwa mógł być folwark, który nie zachował się.

Na południe od zabudowy wsi, przy jej końcu, usytuowany jest dawny cmentarz ewangelicki założony ok. 1850 r. Położony na stoku, otoczony łąkami i polami jest dobrze widoczny z południowego krańca wsi. Wiedzie ku niemu gruntowa droga pomiędzy zabudową. Nieużytkowany od 1945 r., w chwili obecnej zdewastowany, z czytelnym układem mogił w części środkowej, zawiera relikty około 70 pochówków, w przeważającej mierze XX-wiecznych. Najstarszy z możliwych do identyfikacji nagrobków pochodzi z 1879 r. i należy do Anny Scholz.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości nie przewidziano stref ochrony konserwatorskiej. Niezależnie od powyższego obiektem chronionym z punktu widzenia konserwatorskiego jest teren dawnego cmentarza ewangelickiego położony w pewnej odległości od południowego krańca wsi.

2.2.12. Sędraszyce

Dawne nazwy miejscowości

Sandraschütz (1830), Sandraschütz/Sandresche (1845), także później — do 1934, następnie Deutschwalde — do 1945; odtąd Sędraszyce z obocznością Sędroczyce. Nazwa utworzona od nazwiska hrabiego von Sandretzkiego, właściciela pobliskich Guzowic, będącego założycielem ok. 1780 r. tutejszej pierwotnej kolonii.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości nie przewidziano stref ochrony konserwatorskiej. Obiektem chronionym z punktu widzenia konserwatorskiego jest jedynie teren dawnego cmentarza ewangelickiego.

2.2.13. Słabocin

Dawne nazwy miejscowości

Słanocino (ok. 1350), Sławothino, Schlewocin, Schlabotschin (1619), Schlowotzin (1682), Schlabotschine (1787, 1830 i 1845), 1934-1945 — Grunewald. Po 1945 — Słabocin.

Układ przestrzenny wsi

Słabocin to niewielka wieś o ulicowym układzie z przebiegiem głównej drogi wiejskiej z zachodu na wschód. Mniej więcej w połowie długości drogi przez wieś, po jej północnej stronie znajdują się pozostałości dóbr, tj. tzw. „Nowego” folwarku. Nie zachował się natomiast folwark tzw. „Stary” przy zachodnim krańcu wsi, zatarciu uległ również jeszcze jeden interesujący z punktu widzenia historyczności układu element: mianowicie gruntowa droga obiegająca wieś po obrzeżach działek siedliskowych, czytelna wyraźnie na mapie sprzed 1945 r. Na wschód od wsi,

na skraju lasu, znajduje się dawny cmentarz ewangelicki założony najprawdopodobniej ok. 1900 r. (lub nawet nieco później). Został prawdopodobnie wypełniony mogiłami do 1945 r., odkąd nieużytkowany. W terenie czytelne jedynie fragmentarycznie ukształtowanie zieleni (drzewostan w „wirydarzowym” układzie: szpaler obrzeżny i aleje poprzeczne, granice kwater zarysowane kamiennymi krawężnikami). W chwili obecnej porośnięty gęsto samosiewem i z tego powodu częściowo niedostępny, położony na równinnym terenie, prawie nie wyróżnia się z otoczenia.

Ze Słabocina do Grzebielina wiedzie zabytkowa aleja kasztanowcowa (z ubytkami).

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości przewidziano strefę „OW” obserwacji archeologicznej z uwagi na średniowieczną proveniencję. Strefa ta obejmuje zabudowę wsi z granicą po zewnętrznym obrysie działek siedliskowych. Niezależnie od powyższego ochronie konserwatorskiej podlegają również teren dawnego cmentarza ewangelickiego oraz zabytkowa aleja kasztanowcowa wiodąca ze Słabocina do Grzebielina.

Grzebielin

Dawne nazwy miejscowości

Grebelino, Greblino (ok. 1300), Grzebelina (1619), Greblin (1632), Grembalin (1651/1652), Graebelin (1666/67), Grebelin (1682), Graebeline (1787), Greblin (1830, 1833). 1934-1945 — Langendamm. Odtąd — Grzebielin z obocznością Grzebalin. Nazwa dzierżawcza od nazwiska Grzebiela.

Układ przestrzenny wsi

Mimo średniowiecznej proveniencji w Grzebielinie nie doszło do wykształcenia się bardziej rozbudowanego wiejskiego układu. Wynikać to mogło z dominacji majątku nad pozostałą częścią wsi. Ten stan jest widoczny w zachowanym do dziś skromnym układzie ulicowym osady rozciągniętej wzdłuż lokalnej drogi z Gogołowic do Słabocina. Na północnym krańcu tego układu, przy skrzyżowaniu wspomnianej drogi z traktem w kierunku Dziadkowa, położone są relikty czworobocznego rozległego folwarku. W chwili obecnej, oprócz zdewastowanego budynku gospodarczego zachowały się jedynie dom zarządcy oraz budynek mieszkalny obsługi gospodarstwa przy wjeździe na majdan, toteż z historycznego punktu widzenia folwark ten nie zachował się. Na południe od osady, przy drodze do Gogołowic, dobrze widoczny na tle lasu, znajduje się dawny cmentarz ewangelicki z pocz. XX w. Otoczony jest szpalerem drzew, w chwili obecnej niemal całkowicie zdewastowany z pozostałościami około 50 nagrobków. Z innych zachowanych historycznych elementów układu należy wspomnieć o alei kasztanowcowej wzdłuż drogi do Słabocina. Z uwagi na dewastację folwarku — istotnego elementu całości oraz znaczną dekapitalizację zabudowy wsi układ nie budzi zainteresowania z punktu widzenia ochrony konserwatorskiej.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości przewidziano strefę „OW” obserwacji archeologicznej ze względu na średniowieczną metrykę tutejszego osadnictwa. Obejmuje ona teren dawnego folwarku z przyległościami. Niezależnie od powyższego ochroną konserwatorską objęty jest teren dawnego cmentarza ewangelickiego.

Wyznaczono strefę „W” ochrony archeologicznej dla stanowiska nr 307.

2.2.14. Trzebicko

Dawne nazwy miejscowości

Trzebiczeko, Trzebisnisko, Trzebensko, Trzebitzko (1619), Triebizko, Strebitzke (1787), Strebitzko (1830 i 1833), Strebitzko/Strzebicko (1845). 1934-1945 — Hochrode. Po 1945 — Trzebicko. Nazwa wywiedziona zapewne od karczowiska, które poprzedziło powstanie osady (niem. Rodeort, stąd zapewne nazistowski „chrzest” wsi w latach 30-tych).

Układ przestrzenny wsi

Miejscowość położona na grzbiecie wzniesienia dominującego nad okolicą przy skrzyżowaniu lokalnych dróg: z Cieszkowa do Tworzymirek i w kierunku Gór. Zespół pałacowo-folwarczny położony na zakręcie pierwszej z wymienionych dróg przylega doń dwoma bokami niezbyt rozległego, ale przemyślanego pod względem kompozycyjnym parku krajobrazowego. Roztacza się stąd bowiem ciekawy widok na okolicę, zwłaszcza w kierunkach południowym i wschodnim. Masyw zieleni parkowej jest dobrze widoczny z pewnej odległości ze wszystkich dróg dojazdowych do Trzebicka. Przy północnej granicy założenia zielonego znajdują się ruiny XIX-wiecznego pałacu stylizowanego na romantyczną średniowieczną (głównie dzięki alkierzowej wieży) budowlę. Na północny wschód od pałacu położony jest rozległy czworoboczny folwark z niekompletną w chwili obecnej oryginalną zabudową. Nadto jego historyczny układ został naruszony przez wybudowanie po 1945r. we wnętrzu majdanu nowego obiektu. Zachowane budynki gospodarcze są w znacznej mierze zdekapitalizowane i zatraciły znaczną część pierwotnych walorów przez doraźne przebudowy. Wokół drewnianego kościoła, który znajduje się po przeciwległej stronie głównej drogi wiejskiej niż omawiany zespół, położony jest grzebalny cmentarz katolicki z drewnianym ogrodzeniem. Wyeksponowany w terenie, podobnie jak park pałacowy, ponieważ położony na znacznym wyniesieniu terenu pośrodku wsi przy skrzyżowaniu dróg, gdzie tworzy się rodzaj niewielkiego placu. Dobrze widoczny w panoramie miejscowości. Cmentarz jest w chwili obecnej nieczynny, służył pochówkom w pierwszych latach po drugiej wojnie światowej. Na cmentarzu znajduje się, m. in. kamienny klasycystyczny nagrobek Anny Róży Hofman z domu Müller, zmarłej 1778, w formie przysadzistego trójściennego obelisku ujętego wolutami z figurkami puttów personifikujących Wiarę, Nadzieję i Miłość siedzących na grzbietach owych wolut, a zwieńczonego rzeźbą Apokaliptycznego Baranka. Obecnie jest to najstarszy zachowany nagrobek na cmentarzu, którego metryka sięga zapewne początków kościoła i parafii (zachowane źródła z XVI w.) Ze względu na stosunkowo wysoką rangę artystyczną wymaga prac zabezpieczających (stabilizacji — wyraźnie przechylony) i konserwatorskich (oczyszczenie kamienia, hydrofobizacja). Z innych

interesujących pochówków na cmentarzu — rodowe mauzoleum rodziny Schade, właścicieli tutejszych dóbr z płytami z polerowanego czarnego granitu (1 poł. XX w.). Ponieważ centrum układu zajmują oba zespoły: pałacowy i kościelny, zabudowa wsi rozlokowana jest głównie po północnej stronie wspomnianego wiejskiego placu oraz po obu stronach dróg wylotowych ze wsi. Brak wśród niej okazalszych zagród gospodarzy, większość ludności znajdowała bowiem zatrudnienie w dobrach. Historyczny układ wsi (średniowieczny?) jest nadal dobrze czytelny. Większość zabudowy wiejskiej pochodzącej głównie z końca XIX i początku XX w. zachowała się w stanie zadowalającym, a całość należy niewątpliwie do najciekawszych z punktu widzenia historycznego i krajobrazowego układów na tym terenie.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości przewidziano strefę „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej obejmującą pałac z parkiem i wzgórze z kościołem pośród zabytkowego cmentarza oraz dwuczłonową strefę „B” ochrony konserwatorskiej obejmującą: teren dawnego folwarku (I człon) oraz zabudowę centrum wsi (II człon) — wyjątkiem kilku zagród położonych przy drodze w kierunku Trzebicka Dolnego. Ponadto przewidziano strefę obserwacji archeologicznej, która łączy w sobie strefy: „A” oraz drugi z wymienionych wyżej członów strefy „B”. Z drogi od strony Jankowa rozciąga się strefa ochrony ekspozycji „E”, podobnie od strony drogi z Cieszkowa przez Biadaszkę i od strony Trzebicka Dolnego.

Trzebicko Dolne

Dawne nazwy miejscowości

Nieder-Strebitzko (1830, 1833 i 1845). 1934-1945 — Niederrode. Od 1945 — Trzebicko Dolne. Etymologia jak w przypadku Trzebicka.

Układ przestrzenny wsi

Brak konkretnego historycznego układu. Zabudowie folwarcznej zgrupowanej w czworobok, z której część wypadła po 1945 r. zgrupowanej po zachodniej stronie lokalnej drogi do Trzebicka towarzyszy kilka skromnych domostw zgrupowanych przy gruntowym odgałęzieniu od tejże w kierunku wschodnim.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości nie przewidziano stref ochrony konserwatorskiej.

2.2.15. Ujazd

Dawne nazwy miejscowości

Ujast (1787 i 1830), Ujast/Ujazd (1845). 1934-1945 — Kreisau. Od 1945 ponownie Ujazd.

Układ przestrzenny wsi

Główna droga wiejska o przebiegu z zachodu na wschód zygzakowato załamana w połowie swej długości. Przy niej po obu stronach luźno rozrzucone skromne zagrody wiejskie. Układ stosunkowo nowej proveniencji, bez historycznych zaszczości. Większość zabudowy zdekapitalizowana i mało interesująca z punktu widzenia konserwatorskiego (por. załączony wykaz). Na skraju lasu, przy zachodnim krańcu wsi przy drodze do Cieszkowa znajduje się dawny cmentarz ewangelicki założony najprawdopodobniej w 1 ćwierci XIX w. (najstarszy datowany nagrobek pochodzi z 1850 r.). Nieużytkowany od 1945 r., z zachowanymi relikami około 100 mogił pochodzących z XIX i XX w., położony na równinnym terenie w pewnym oddaleniu od zabudowań nie wyróżnia się w terenie. W chwili obecnej jest zdewastowany i zarośnięty samosiewem drzew i krzewów.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości nie przewidziano stref ochrony konserwatorskiej. Niezależnie od powyższego ochronie konserwatorskiej podlega teren dawnego cmentarza ewangelickiego położonego na skraju lasu przy zachodnim krańcu wsi.

Siemianów

Dawne nazwy miejscowości

Dla odróżnienia od pobliskiej wsi Ujazd, folwark związany z kluczem dóbr cieszkowskich otrzymał nazwę Semeinow. Nazwa ta figuruje w źródłach od końca XIX w. (księgi adresowe dóbr), także: Sämansdorf/Sämannshof —do 1945. Później — Siemianów z obocznością Zymanów.

Układ przestrzenny wsi

Układ zabudowy ograniczony do zgrupowanych w czworobok budynków gospodarczych o dużej skali i towarzyszącej im od strony północnej zabudowy mieszkalnej obsługi. W chwili obecnej znacznie zdewastowany (brak wschodniego skrzydła czworoboku gospodarczego oraz części towarzyszącej zabudowy mieszkalnej), choć nadal czytelny.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla folwarku, którym był w istocie Siemianów, nie przewidziano stref ochrony konserwatorskiej.

2.2.16. Wężowice

Dawne nazwy miejscowości

Wensowitz (1619), Winsowitz, Wensewitz (1787 i 1830), Wensowitz (1845) i później do 1945. Odtąd spolszczenie na Wężowice.

Układ przestrzenny wsi

Niewielka wieś o charakterze ulicówki z terenem dawnego folwarku na południowym krańcu. Zachowany łukowaty przebieg głównej drogi wiejskiej z oryginalnym brukiem z granitowej kostki. Budynki na folwarku zdewastowane. Część zabudowy mieszkalnej, głównie XX-wiecznej, zachowana, choć po przebudowie. Zachowane dwie szachulcowe XIX-wieczne stodoły na zapleczach zagród.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Dla miejscowości nie przewidziano stref ochrony konserwatorskiej.

Pustków

Dawne nazwy miejscowości

Vorwerk Schadehof — do 1945. Odtąd — Pustków. Nazwa utworzona zapewne około 1912 r. od nazwiska właściciela tut. (tj. trzebickiego) majątku — Schadego (nagrobek rodziny na cmentarzu przykościelnym w Trzebicku).

Układ przestrzenny wsi

Zabudowa gospodarcza i mieszkalna zgrupowana w czworobok typowy dla folwarku zdewastowana, choć układ nadal czytelny.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Nie przewidziano stref ochrony konserwatorskiej dla pozostałości folwarku.

2.2.17. Zwierzyniec

Dawne nazwy miejscowości

Thiergarten (XIX w. — do 1945), leśniczówka i kolonia należące do Cieszkowa, później (po 1945) — Zwierzyniec, kolonia przy wsi Biadaszka.

Układ przestrzenny wsi

Zwierzyniec jest typową śródleśną kolonią z zagrodami luźno rozrzuconymi pośród otaczających je kawałków gruntu. Rodzaj „centrum” osady stanowi grupa domostw położonych w południowo-zachodniej jej części przy gruntowej drodze leśnej z Cieszkowa do Wężowic u podnóża niewielkiego wzniesienia z leśniczówką i towarzyszącymi jej zabudowaniami.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Przewidziano strefę „B” ochrony konserwatorskiej dla zespołu dawnego leśnictwa (zarządu dóbr leśnych Cieszkowa), tj. leśniczówki z towarzyszącymi jej zabudowaniami gospodarczymi oraz przyległej zagrody (z domem mieszkalnym nr 14).

2.3. TERENY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW SZCZEGÓLNYCH

- **Obiekty architektury ujęte w rejestrze zabytków;**

Podlegają ochronie zgodnie z art. 4. „Ustawy o ochronie dóbr kultury”, polegającej m.in. na zabezpieczeniu ich przed zniszczeniem, uszkodzeniem, dewastacją oraz zapewnieniu im warunków trwałego zachowania. Zabytki ujęte w formie wpisu obiektu do rejestru zabytków zostały oznaczone na rysunku „Wytyczne Konserwatorskie”.

Wpisem do rejestru zabytków na terenie gminy objęto następujące obiekty:

1. **Cieszków** —układ urbanistyczny obejmujący kościół dworski oraz założenie pałacowe z folwarkiem (*nr rejestru zabytków 397/W z dnia 30 IX 1978*).
2. **Pakośławsko** — pałac (*nr rejestru zabytków 609/W z dnia 9.XI.1987*).
3. **Trzebicko** — obszar obejmujący pałac z parkiem (*nr rejestru zabytków 621/W z dnia 23.05.1989*), kościół parafialny p.w. św. Macieja (*nr rejestru zabytków 498 z dnia 23.02.1959*).

- **Cmentarze i zieleń cmentarna;**

Podlegają ochronie zgodnie z art.2. „Ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych”, polegającej na utrzymywaniu ich jako terenów zielonych o założeniu komponowanym, i ochronie zieleni cmentarnej przed jej zniszczeniem. Szczegółowe zasady ochrony określają przepisy ustawy. Na rysunku „Uwarunkowania środowiska przyrodniczego” oznaczono wszystkie cmentarze występujące na terenie gminy.

- **Stanowiska archeologiczne;**

Podlegają ochronie zgodnie z art.21 „Ustawy o ochronie dóbr kultury” polegającej przede wszystkim na konieczności uzyskania odpowiedniego zezwolenia WKZ dla inwestycji prowadzonych w bezpośrednim sąsiedztwie stwierdzonego stanowiska archeologicznego. Wszystkie stanowiska archeologiczne występujące na terenie gminy zostały oznaczone na rysunku „Wytyczne Konserwatorskie” i wymienione w załączniku do „Kierunków rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy”.

Z uwagi na nasilające się zagrożenia środowiskowe i kulturowe należy za wszelką cenę dążyć do rozszerzenia ochrony poprzez tworzenie nowych form ochrony obejmujących obszary o najwyższych wartościach przyrodniczych i kulturowych.

2.4. ZAGROŻENIA WARTOŚCI ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Stan ochrony konserwatorskiej w gminie Cieszków jest niezadawalający. Dotyczy to głównie założeń pałacowo – parkowo – folwarcznych we wsiach Pakośławsko, Dziadkowo, Góry i Trzebicko, w mniejszym stopniu natomiast pojedynczych obiektów zabytkowych.

Duża część obiektów historycznych jest remontowana i rozbudowywana niezgodnie z zasadami konserwatorskimi, a zabudowa poszczególnych wsi jest degradowana poprzez szopy, składziki i

baraki. Sporym zagrożeniem z punktu widzenia układu przestrzennego jest parcelacja kompleksów zabytkowych i rozdzielanie zabudowań zabytkowych od zaplecza funkcjonalnego. Innym problemem jest łączenie nowej zabudowy z istniejącą historyczną tkanką wiejską (problem zagęszczania zabudowy, niedostosowania nowych obiektów skalą do otoczenia, stosowania nieodpowiednich kątów nachylenia połaci dachowych i nieodpowiednich materiałów do ich pokrycia, nieodpowiednich proporcji powierzchni muru i otworów).

3. STAN I FUNKCJONOWANIE ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

3.1. WALORYZACJA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Gmina Cieszków charakteryzuje się niezbyt korzystnymi warunkami dla prowadzenia intensywnej produkcji rolniczej, a szczególnie uprawy roślin rolniczych o dużych wymaganiach glebowych.

Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wg IUNG w Puławach wynosi dla tego obszaru 65,2 pkt, przy średniej dla dawnego województwa wrocławskiego 82,0 pkt. Wskaźnik ten charakteryzuje cztery podstawowe składniki środowiska przyrodniczego: gleby, agroklimat, warunki wodne i rzeźbę terenu.

3.2. BONITACJA I PRZYDATNOŚĆ ROLNICZA GLEB

Na niską wartość wskaźnika jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie Cieszków ma przede wszystkim jakość gleb.

Zarówno w gruntach ornych jak i użytkach zielonych przeważają tu gleby niskich klas bonitacyjnych. Procentowy udział użytków rolnych w poszczególnych klasach bonitacyjnych przedstawia się następująco:

Tab. 6 Procentowy udział gruntów ornych i użytków zielonych w klasach bonitacyjnych

KLASA BONITACYJNA	UDZIAŁ GRUNTÓW ORNYCH	UDZIAŁ UŻYTKÓW ZIELONYCH
I	0,0	0,0
II	0,2	0,0
III	16,0	6,1
IV	33,8	62,5
V	38,4	28,5
VI	11,6	2,4
VIz	0,1	0,5

Ze względu na przydatność rolniczą przeważająca część gleb gruntów ornych została zaliczona do kompleksów żytnych (ponad 80%), od bardzo dobrych i dobrych (głównie w obrębach Pakosławsko, Ujazd, Dziadkowo oraz południowo-wschodniej części obrębu Słabocin) do słabych i najsłabszych (dominujących w obrębach Jankowa, Sędraszyce, Rakłowice i Jawor). Około 17% stanowią gleby kompleksów pszenno-dobrego i pszenno-wadliwego. Ich znaczniejsze obszary występują w obrębach Cieszków, Guzowice, Trzebicko oraz we wschodniej części obrębu Słabocin. W obniżeniach śródpolnych (głównie obręb Góry) występują gleby kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego (około 1,2% powierzchni gruntów ornych).

Większość użytków zielonych (około 75%) została zaliczona do kompleksu użytków zielonych średnich. Pozostałe - to użytki zielone słabe i bardzo słabe.

3.3. STRUKTURA UŻYTKÓW ROLNYCH

Zajmowana przez użytki rolne powierzchnia 5 911 ha stanowi 58,7% ogólnej powierzchni gminy. Ich struktura przedstawia się następująco:

Tab. 7 Struktura użytków rolnych - stan na 1.01.1999 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	POWIERZCHNIA W HA	UDZIAŁ W %
Użytki rolne razem	5 911	100,0
grunty orne	4 582	77,5
sady	9	0,2
łąki trwałe	1 047	17,7
pastwiska trwałe	273	4,6

Udział użytków rolnych w powierzchniach poszczególnych obrębów wykazuje znaczne zróżnicowanie co obrazuje poniższa tabela:

Tab. 8 Udział użytków rolnych w powierzchniach poszczególnych obrębów - stan na 1.01.1998 r.

L.P.	NAZWA OBRĘBU	OGÓLNA POWIERZCHNIA OBRĘBU W HA	UŻYTKI ROLNE	
			ha	% pow. obrębu
1.	Cieszków	1 270,5	579,2	45,6
2.	Biadaszka	408,5	141,1	34,5
3.	Brzezina	417,2	388,0	93,1
4.	Dziadkowo	439,2	294,9	67,1
5.	Góry	650,5	512,2	78,7
6.	Guzowice	643,8	551,4	85,7
7.	Jankowa	403,8	194,1	48,1
8.	Jawor	146,3	126,8	86,7
9.	Nowy Folwark	677,6	190,1	28,0
10.	Pakosławsko	404,7	328,6	81,2
11.	Rakłowice	262,0	176,6	67,4
12.	Sędraszyce	459,2	167,2	36,4
13.	Słabocin	2 090,9	1 060,1	50,7
14.	Trzebicko Górne	532,1	375,9	70,7
15.	Trzebicko Dolne	235,4	119,0	50,6
16.	Ujazd	604,3	536,5	88,8
17.	Wężowice	403,7	157,4	39,1
	Razem	10 049,7	5 899,1	58,7

Zróżnicowana jest również struktura użytków rolnych w obrębach gminy czego dowodzą przedstawione poniżej dane:

Tab. 9 Struktura użytków rolnych w obrębach

L.P.	NAZWA OBRĘBU	POW. UŻYTKÓW ROLNYCH HA	GRUNTY ORNE		SADY		UŻYTKI ZIELONE	
			POW. W HA	%	POW. W HA	%	POW. W HA	%
1.	Cieszków	579,2	491,7	84,9	2,5	0,4	85,0	14,7
2.	Biadaszka	141,1	109,2	77,4	0,4	0,3	31,5	22,3
3.	Brzezina	388,0	318,5	82,1	0,0	0,0	69,5	17,9
4.	Dziadkowo	294,9	249,3	84,5	0,0	0,0	45,6	15,5
5.	Góry	512,2	409,6	80,0	1,4	0,3	101,2	19,7
6.	Guzowice	551,4	501,6	91,0	4,4	0,8	45,4	8,2
7.	Jankowa	194,1	151,5	78,0	0,0	0,0	42,6	22,0
8.	Jawor	126,8	111,9	88,2	0,0	0,0	14,9	11,8
9.	Nowy Folwark	190,1	92,7	48,8	0,0	0,0	97,4	51,2
10.	Pakosławsko	328,6	293,4	89,3	0,0	0,0	35,2	10,7
11.	Rakłowice	176,6	148,8	84,3	0,0	0,0	27,8	15,7
12.	Sędraszyce	167,2	107,5	64,3	0,0	0,0	59,7	35,7
13.	Słabocin	1 060,1	573,0	54,0	0,2	0,0	486,9	46,0
14.	Trzebicko Górne	375,9	286,7	76,3	0,0	0,0	89,2	23,7
15.	Trzebicko Dolne	119,0	84,7	71,2	0,0	0,0	34,3	28,8
16.	Ujazd	536,5	503,6	93,9	0,0	0,0	32,9	6,1
17.	Wężowice	157,4	139,1	88,4	0,0	0,0	18,3	11,6
	R a z e m	5 899,1	4 572,8	77,5	8,9	0,2	1 317,4	22,3

3.4. WŁADANIE GRUNTAMI

Władanie gruntami w gminie Cieszków zostało przedstawione na mapach ewidencji gruntów w skali 1:5 000. Jest to ilustracja stanu własności gruntów w połowie 1998 roku.

Dane z ewidencji gruntów na dzień 1.01.1999 roku przedstawiają stan własności gruntów następująco:

Tab. 10 Stan własności gruntów

WYSZCZEGÓLNIENIE	POW. OGÓLNA		W TYM UŻYTKI ROLNE	
	ha	%	ha	%
I. Grunty Skarbu Państwa	5 967	59,5	2 404	40,8
1. Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa	2 442		2 275	
2. Państwowe Gospodarstwo Leśne	3 363		120	
3. Pozostałe	162		9	
II. Grunty komunalne	205	2,0	38	0,6
1. Zasób gruntów komunalnych	203		38	
2. Przekazane w wieczyste użytkowanie	2			
III. Grunty osób fizycznych	3 411	33,9	3 050	51,7
1. Wchodzące w skł. gosp. rolnych	3 193		2 908	
2. Nie wchodzące w skł. gosp. rolnych	218		142	
IV. Grunty osób prawnych	466	4,6	408	6,9
Ogółem powierzchnia ewidencyjna	10 049	100,0	5 900	100,0

3.5. GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE I INNE JEDNOSTKI PRODUKCJI ROLNICZEJ

Na obszarze gminy funkcjonuje 478 gospodarstw indywidualnych. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi około 8,9 ha.

Struktura obszarowa gospodarstw przedstawia się następująco:

Tab. 11 Struktura obszarowa gospodarstw

GRUPA OBSZAROWA	ILOŚĆ GOSPODARSTW	POWIERZCHNIA ZAJMOWANYCH GRUNTÓW
1 - 5 ha	266	555,47
5 - 10 ha	76	580,25
10 - 15 ha	66	804,58
pow. 15 ha	70	2 335,98
Razem w gminie	478	4 276,28

W trakcie przeprowadzania Powszechnego Spisu Rolnego w 1996 roku 501 osób w wieku powyżej 15 lat zadeklarowało, że ich źródłem utrzymania jest wyłącznie lub głównie praca w indywidualnym gospodarstwie rolnym.

Grunty i obiekty po zlikwidowanym PGR Cieszków przejęła Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa. Część majątku popegeerowskiego została już trwale rozdysponowana, jednak w Zasobie pozostaje jeszcze ok. 2 442 ha gruntów.

Na bazie gruntów i obiektów popegeerowskich (wykupionych lub dzierżawionych) funkcjonują Przedsiębiorstwo Rolno-Przetwórcze s.c. Cieszków, Przedsiębiorstwo Rolno-Przetwórczo-Handlowe „Brzezina” S-ka z o.o. w Pakosławsku, Przedsiębiorstwo Rolne „Staklaj” s.c. w Guzowicach oraz Ekovit sp.z o.o. w Słabocinie.

3.6. PRODUKCJA ROLNA

Głównym kierunkiem produkcji rolniczej jest uprawa zbóż. Ich udział w strukturze zasiewów wynosi ok. 77%, a zbożem dominującym jest żyto, którego powierzchnia stanowi ponad 24% powierzchni zasiewów. Około 7% zajmują ziemniaki, a rzepak, buraki cukrowe i warzywa gruntowe pozostałą powierzchnię.

Plony podstawowych ziemiopłodów uzyskiwane w gminie Cieszków w porównaniu do średnich w byłym województwie wrocławskim w 1996 roku przedstawiały się następująco:

Tab. 12 Plony podstawowych ziemiopłodów

WYSZCZEGÓLNIENIE	PLONY UZYSKANE W GMINIE CIESZKÓW	ŚREDNIE PLONY W DAWNYM WOJ. WROCŁAWSKIM
	DT/HA	DT/HA
Zboża podstawowe	27,7	35,3
w tym: pszenica	29,2	39,1
żyto	27,0	27,9
jęczmień	27,6	32,1
owies	28,0	27,9
Ziemniaki	188	208
Buraki cukrowe	400	397
Rzepak i rzepik	17,0	16,1

Obsada inwentarza w sztukach fizycznych na 100 ha użytków rolnych przedstawiała się (wg danych Powszechnego Spisu Rolnego 1996 roku) następująco:

Tab. 13 Obsada inwentarza w sztukach fizycznych na 100 ha użytków rolnych

WYSZCZEGÓLNIENIE	GMINA CIESZKÓW		D. WOJ. WROCŁAWSKIE	
	OGÓŁEM	W TYM GOSPODARKA INDYWIDUALNA	OGÓŁEM	W TYM GOSPODARKA INDYWIDUALNA
Bydło ogółem	22,1	20,0	20,9	22,4
Trzoda chlewna	94,8	99,7	70,3	71,6
Drób	133,8	155,6	285,5	322,6

Niska opłacalność produkcji rolniczej oraz niezbyt korzystne warunki przyrodnicze dla jej prowadzenia powinny motywować ludność zamieszkującą obszary wiejskie do wykorzystywania

alternatywnych lub dodatkowych źródeł utrzymania takich jak działalność agroturystyczna, pszczelarstwo, przetwórstwo, usługi itp.

3.7. GOSPODARKA RYBACKA

Na obszarze gminy znajduje się kilkadziesiąt zbiorników wodnych. Ich łączna powierzchnia ewidencyjna wynosi około 169 ha. Większość z nich jest zasilana z rowów melioracyjnych. Największe pod względem powierzchni zalewu kompleksy lub pojedyncze zbiorniki zlokalizowane są w obrębach Guzowice, Jawor, Nowy Folwark, Rakłowice, Słabocin i Wężowice. Stawy te są własnością lub są użytkowane głównie przez osoby prywatne. Hodowla ryb (której wielkość jest jednak trudna do oceny) prowadzona jest tylko w części stawów. Pozostałe pełnią funkcję retencyjną, przeciwpożarową itp. Część zbiorników wymaga poprawy stanu technicznego.

4. SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA

Uwarunkowania społeczno - gospodarcze obok uwarunkowań przestrzennych są istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój gminy. Elementy uwarunkowań takie jak prawa własności gruntów, demografia, struktura wieku, struktura zatrudnienia i bezrobocie oraz jakość życia mieszkańców posiadają znaczący wpływ na przyszłość zagospodarowania przestrzennego gminy. Analiza tych uwarunkowań w powiązaniu z uwarunkowaniami przestrzennymi pozwala prawidłowo określić kierunki rozwoju i zagospodarowania gminy.

4.1. DEMOGRAFIA

Gmina Cieszków należy do grupy najmniejszych, pod względem liczby ludności, gmin w województwie dolnośląskim. W 1998 roku liczyła 4789 mieszkańców. Ilość osób na 1 km² wyniosła 47 i była niższa od średniej wojewódzkiej gmin wiejskich (59,1) oraz dużo niższa od ogólnej średniej byłego województwa wrocławskiego (181osób / km²) oraz średniej krajowej (124 osoby/km²).

Największą wsią jest Cieszków liczący 2034 mieszkańców w 1998 r., następnie Pakosławsko 337 os., Guzowice 327 os., Ujazd 297 os., Dziadkowo 287 os., Trzebicko 253 os., Góry 228 os. i Słabocin 190 osób. Do najmniejszych wsi w gminie, w których liczba mieszkańców nie przekracza 100 osób należą : Biadaszka, Jawor, Nowy Folwark, Sędraszyce, Wężowice i Zwierzyniec.

W latach 1985-1990 nastąpił wzrost liczby mieszkańców gminy o ok. 130 osób. W ciągu ostatnich 9 lat ogólna liczba mieszkańców zmieniała się w niewielkim stopniu, a wzrost zaludnienia w Cieszkowie był niwelowany przez spadek w pozostałych jednostkach. Sytuacja taka może być wynikiem lokalnej migracji z poszczególnych wsi do samego Cieszkowa.

W poszczególnych wsiach sytuacja była zróżnicowana. Przyrost zanotowano w Cieszkowie oraz w Zwierzyńcu, stagnacje liczby mieszkańców w Brzezynie, Dziadkowie, Jankowej, Trzebicku oraz Wężowicach. W pozostałych wsiach zanotowano spadek, z czego największy w ujęciu procentowym był w Jaworze – 22% oraz w Pakosławsku i Rakłowicach – 15%.

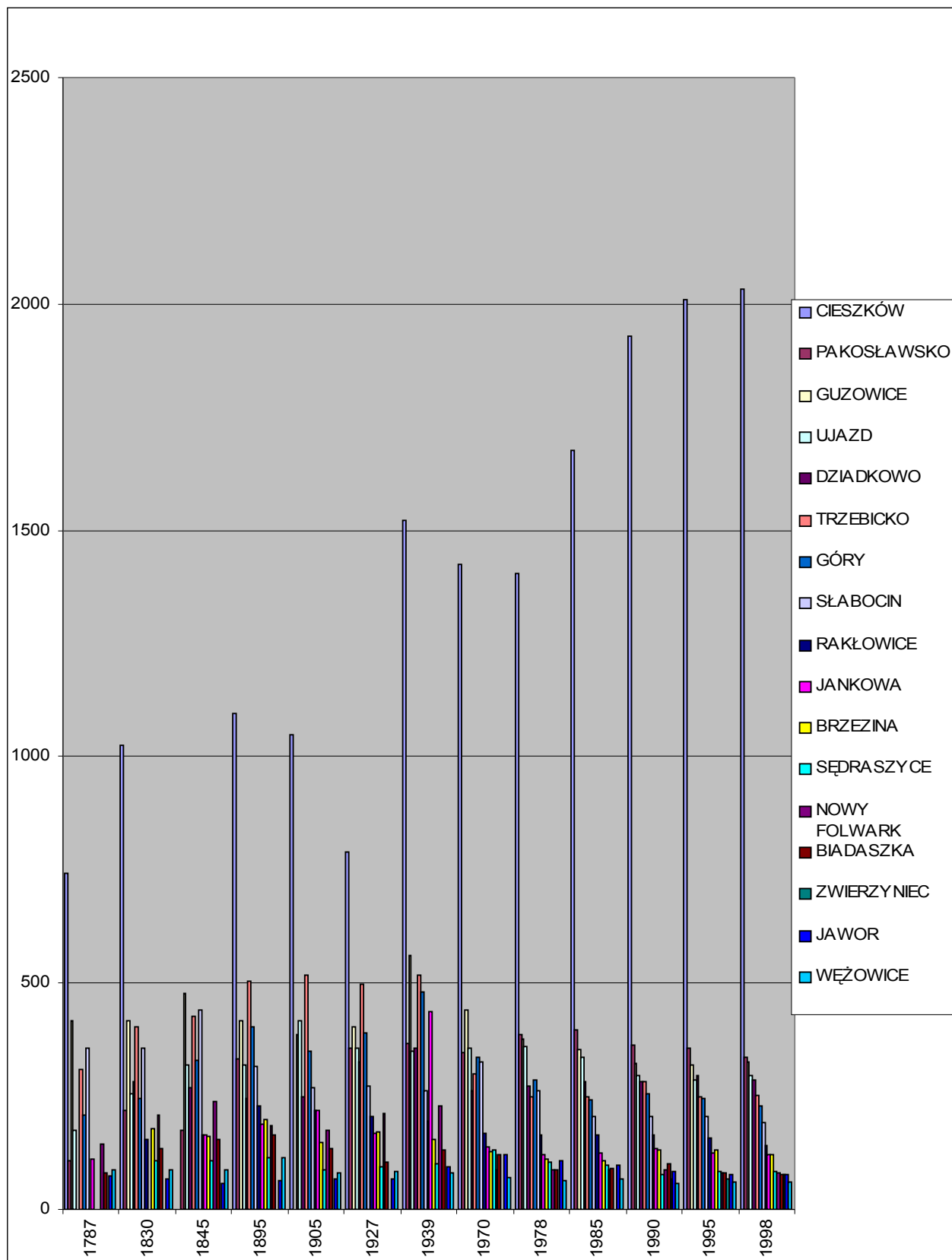
Prognoza demograficzna, przedstawiona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Cieszków (1993 rok), zakładała spadek liczby mieszkańców w 2000 roku do 4 300, co jak obecnie widać okazało się nietrafne.

Poniższa tabela przedstawia ilość mieszkańców w poszczególnych wsiach gminy w ostatnich 14 latach oraz tendencje rozwojowe wsi.

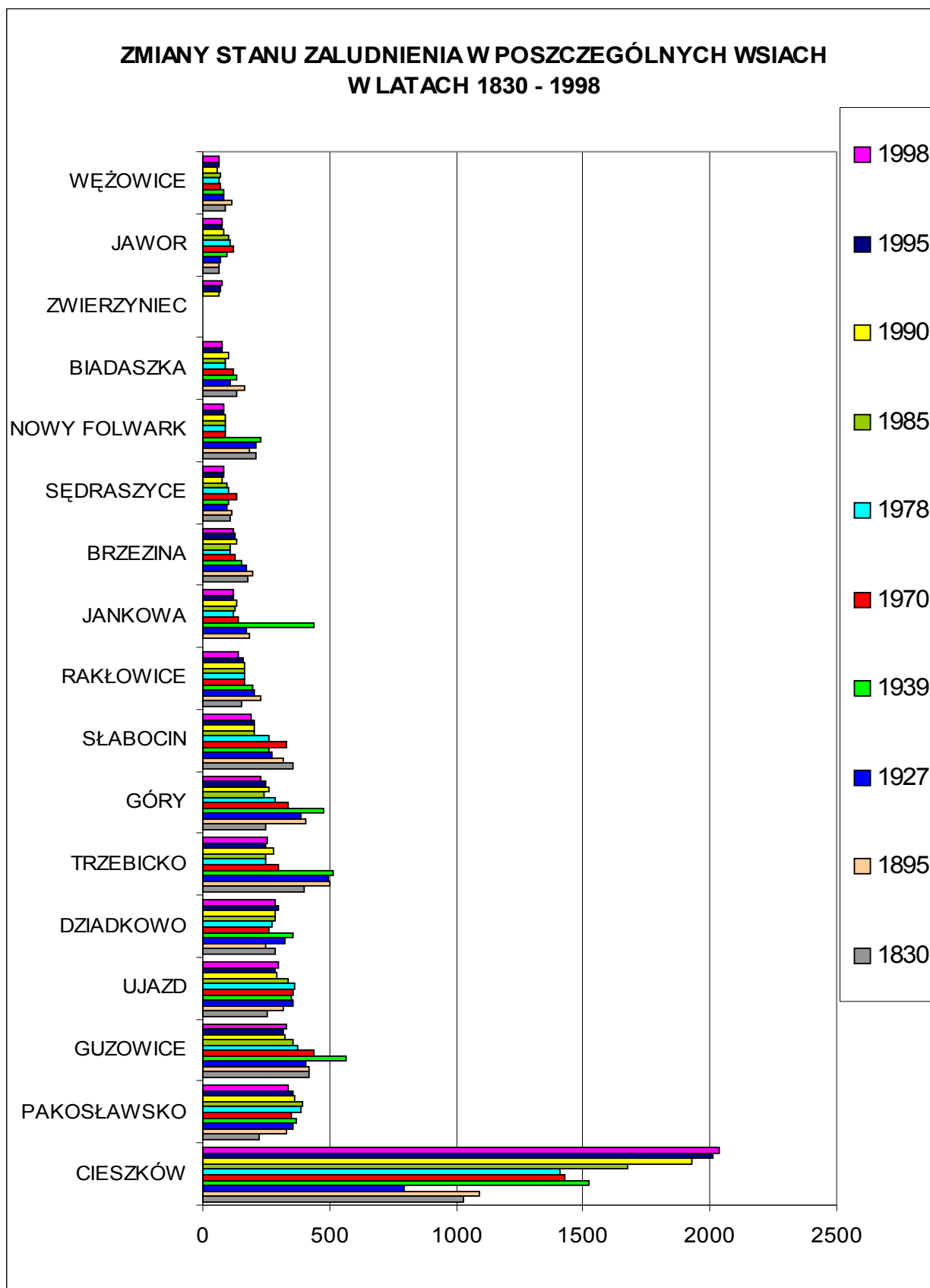
Tab. 14 Liczba mieszkańców w poszczególnych wsiach gminy (1985-1998)

L.P.	MIEJSCOWOŚĆ	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	TENDENCJA OD 1985
1.	CIESZKÓW	1685	1928	1919	1910	1938	1994	2001	1964	2011	2034	WZROST
2.	BIADASZKA	93	100	86	84	78	79	79	81	73	78	SPADEK
3.	BRZEZINA	109	132	128	125	126	126	130	127	122	121	STAGNACJA
4.	DZIADKOWO	283	283	278	285	298	296	296	289	290	287	STAGNACJA
5.	GÓRY	241	257	258	257	258	247	245	239	241	228	SPADEK
6.	GUZOWICE	354	321	318	326	322	322	320	324	321	327	SPADEK
7.	JANKOWA	124	135	126	126	131	123	123	121	120	122	STAGNACJA
8.	JAWOR	99	83	83	78	77	76	77	77	76	77	SPADEK
9.	NOWY FOLWARK	89	88	86	81	79	78	80	75	79	80	SPADEK
10.	PAKOSŁAWSKO	395	364	368	359	359	361	356	340	338	337	SPADEK
11.	RAKŁOWICE	165	166	170	167	157	162	159	160	146	141	SPADEK
12.	SĘDRASZYCE	97	76	78	82	83	85	84	88	87	85	SPADEK
13.	SŁABOCIN	206	205	208	196	196	196	204	196	191	190	SPADEK
14.	TRZEBICKO	250	282	266	266	257	265	248	257	258	253	STAGNACJA
15.	UJAZD	335	295	299	296	283	283	285	298	296	297	SPADEK
16.	WĘŻOWICE	67	57	53	54	54	60	62	60	61	61	STAGNACJA
17.	ZWIERZYNIEC	68	66	77	76	65	70	68	69	69	78	WZROST
	OGÓŁEM BEZ CIESZKOWA	3015	2901	2879	2858	2833	2829	2777	2807	2767	2755	SPADEK
	RAZEM	4700	4829	4798	4768	4771	4823	4778	4771	4778	4789	

Wykres 1 Zmiany stanu zaludnienia wsi

Wykres 2 Zmiany stanu zaludnienia wsi

- **Struktura wieku**

Wraz ze zmianami w stanie ludności /patrz tab. nr 14/ wystąpiły w ostatnich latach zmiany w strukturze wiekowej ludności. Największy przyrost liczby ludności w stosunku do 1992 roku wystąpił w przedziale wiekowym od 15 – 19 i 40 - 59 lat oraz w grupie osób powyżej 65 roku życia. Niepokój może budzić sytuacja w przedziale wiekowym od 0 - 6 lat, gdzie rysuje się wyraźny spadek liczby urodzin. **Zachodzący proces w perspektywie czasu będzie niekorzystny, ze względu na wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym i spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym.**

Poniższa tabela ilustruje zmiany przyrostu ludności w poszczególnych przedziałach wiekowych w latach 1992 - 2000

Tab. 15 Struktura wieku w przedziałach wiekowych

LATA	LICZBA MIESZK. OGÓŁEM	PRZEDZIAŁ WIEKOWY						
		0-6	7-14	15-19	20-39	40-59	60-64	≥65
1992	4768	559	782	341	1338	839	226	564
1994	4823	529	745	398	1315	915	209	576
1995	4778	478	729	448	1298	952	198	601
1996	4771	469	708	455	1272	990	195	610
1997	4778	465	677	480	1263	1041	191	611
1998	4789	445	647	503	1235	1109	174	618
2000		475	680	375	2145			625

- **Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym**

Gmina Cieszków należy w dawniejszym województwie wrocławskim do gmin z niskim odsetkiem ludności w wieku produkcyjnym (ok. 49,5%). Obecna sytuacja gminy pod względem liczby ludności w wieku produkcyjnym jest niekorzystna. Wskaźnik obciążeń ludności produkcyjnej ludnością nieprodukcyjną wynosił w 1996 r. 88 osoby, a w 1997r. – 83 i był najwyższy spośród gmin wiejskich w dawniejszym województwie wrocławskim, dla których średnia wynosiła 78,01/100 oraz był dużo wyższy od średniej wojewódzkiej (63/100). Od 1996 r. obserwuje się niewielki wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym i spadek liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, a tym samym zmniejszenie się wartości wskaźnika obciążeń ludności /z 88 w 1996 r. do 78,8 w 1998 r./.

Tab. 16 Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

ROK	WIEK PRZEDPRODUKCYJNY	WIEK PRODUKCYJNY	WIEK POPRODUKCYJNY	LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUK. NA 100 OS. W WIEKU PRODUKCYJ.
1992	1558	3112	772	73,3
1994	1534	2462	691	90,4
1995	1509	2480	715	90
1996	1483	2493	722	88
1997	1427	2579	722	83
1998	1368	2645	718	78,8
Województwo	716675	1833659	431794	62,6

Województwo – 1998 r. – 2 982 128 osób w tym :
 w wieku przedprodukcyjnym – 716 675 (24%)
 w wieku produkcyjnym – 1 833 659 (61%)
 w wieku poprodukcyjnym - 431 794 (15%)

- **Migracje**

Od roku 1992 odnotowuje się w gminie Cieszków ujemne saldo migracji. Liczba ludności odpływającej z gminy od kilku lat zmniejsza się. Najwyższa była w 1992 r. /102 osoby/. W latach 1994 r. – 1997 r. oscyluje w granicach 70 osób W roku 1995 ogółem odpływ wynosił 69 osób, a w 1997 r.-. 67 osób. Saldo migracji obniża się od 1992 r. Do 1994 r. proces ten przebiegał dość intensywnie. Od 1994 r. obserwuje się stabilizację ruchu migracyjnego ludności.

Tab. 17 Saldo migracji

ROK	NAPŁYW			ODPŁYW			SALDO MIGRACJI
	OGÓŁEM	Z MIAST	ZE WSI	OGÓŁEM	DO MIAST	NA WIEŚ	
1992	45	38	7	102	78	24	- 57
1994	56	43	10	70	43	27	-14
1995	66	32	32	69	48	20	-3
1996	60	35	24	70	48	18	-10
1997	53	42	10	67	48	14	-14
1998							-7

4.2. RYNEK PRACY

- **Struktura zatrudnienia**

Liczba pracujących w gminie wykazywała w latach 1992-1995 tendencję spadkową, natomiast w latach 1995-1997 tendencję wzrostową. W 1997 roku ogółem pracowało 430 osób (w jednostkach zatrudniających 5 i więcej osób), w tym 210 kobiet. W sektorze publicznym pracowały 223 osoby (52 %), w tym 139 kobiet, a w sektorze prywatnym 207 osób (48 %), w tym 71 kobiet.

Najwięcej osób pracuje w rolnictwie, następnie handlu i rzemiośle, działalności produkcyjnej, edukacji, ochronie zdrowia i budownictwie. Największą jednostką na terenie gminy, zatrudniającą największą liczbę osób jest zakład kamieniarski zatrudniający w 1999 roku ponad 60 osób.

Pomimo umiarkowanego wzrostu liczby pracujących w ostatnich latach, gmina Cieszków należy do gmin z najniższym wskaźnikiem pracujących na 1000 mieszkańców w woj. dolnośląskim.

Tab. 18. Pracujący w jednostkach zatrudniających 5 i więcej osób

ROK	OGÓŁEM	KOBIETY	DZIAŁALNOŚĆ PRODUKCYJNA	HANDEL RZEMIOSŁO	EDUKACJA	OCHRONA ZDROWIA
1992	414	213				
1994	396	209	36	6	92	35
1995	354	201	42	50	87	38
1996	375	195	41	44	85	39
1997	430	210	71	36	86	40

• Podmioty gospodarcze

Od roku 1992 do 1997 liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Cieszków wzrosła ze 103 do 159. Najwięcej podmiotów gospodarczych jest w handlu i rzemiośle (67), działalności produkcyjnej (19), budownictwie (12), transporcie i łączności (11) oraz ochronie zdrowia (9). Większość bo aż 149 jest podmiotami prywatnymi (93 podmioty prywatne w 1992 r).

W 1997 r. wśród podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy działały 2 spółki prawa handlowego (1- rolnictwo, 1- handel), 11 spółek cywilnych (3 - rolnictwo, 4 - działalność produkcyjna, 3 - handel, 1 - hotelarstwo), 129 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (1995 – 75 os., 1996 – 96 os.).

Tab. 19 Jednostki zarejestrowane w systemie REGON

ROK	OGÓŁEM	JEDNOSTKI PRYWATNE	DZIAŁALNOŚĆ PRODUKCYJNA	BUDOWNICTWO	HANDEL RZEMIOSŁO	TRANSPORT ŁĄCZNOŚĆ	EDUKACJA	OCHRONA ZDROWIA
1992	103	93	12	8	46	2	5	5

1996	126	116	16	8	52	8	5	5
1997	159	149	19	12	67	11	4	9

- **Bezrobocie**

Stopa bezrobocia w gminie Cieszków na koniec czerwca 1999 roku wynosiła 12.5% przy średnim bezrobociu w kraju wynoszącym 11.6%, w woj. Dolnośląskim 14.4%, w powiecie milickim 15.2%. W roku 1992 ilość bezrobotnych wynosiła 545 osób w tym 267 kobiet. W roku 1997 zanotowano najniższe bezrobocie (280 osób) w ciągu ostatnich 7 lat. Obecnie liczba bezrobotnych wzrosła dochodząc do 319 osób. Negatywnym zjawiskiem jest bardzo wysokie bezrobocie kobiet które stanowią ponad 66% bezrobotnych (brak ofert pracy dla kobiet), a także ukryte bezrobocie wśród ludności wiejskiej. Gmina Cieszków należy do gmin o umiarkowanym stopniu bezrobociu w woj. dolnośląskim.

Tab. 20 *Bezrobocie*

ROK	OGÓŁEM BEZROBOTNI	BEZROBOTNE KOBIECY	STOPA BEZROBOCIA
1992	545	267	
1994	498	248	
1995	450	247	18.1
1996	360	230	14.4
1997	280		
1999	319	211	12.5

4.3. POTENCJAŁ GOSPODARCZY

W studium województwa wrocławskiego opracowano ranking atrakcyjności inwestycyjnej gmin województwa wrocławskiego. Ranking oparto o takie czynniki ekonomiczno – społeczne jak : zatrudnienie w przemyśle na 1000 osób, zarejestrowane jednostki gospodarcze w przemyśle na 1000 mieszkańców, zatrudnienie w budownictwie na 1000 mieszkańców, dywersyfikacja działalności produkcyjnej wg EKD, rezerwy terenowe pod przemysł, nakłady inwestycyjne w gminie ogółem, inwestycje zagraniczne w gminie, stopień prywatyzacji, stopień wyposażenia w infrastrukturę techniczną, dostępność komunikacyjna, liczba central, oddziałów i filii bankowych, liczba ludności ogółem, ludność w wieku produkcyjnym w stosunku do ogółu ludności, stopień bezrobocia, dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca. Dla każdej gminy obliczono ogólny wskaźnik atrakcyjności inwestycyjnej, a następnie podzielono gminy na sześć grup. Gmina Cieszków znalazła się w najsłabszej grupie (wraz z gminami Wiązów, Krośnice, Domaniów, Zawonia, Wińsko i Kondratowice) na ostatnim miejscu. Gmina Cieszków uzyskała najniższe oceny w takich dziedzinach jak : zatrudnienie w przemyśle i budownictwie, rezerwy terenowe, nakłady inwestycyjne, stosunek liczby ludności w wieku produkcyjnym do ludności ogółem oraz bezrobocie.

Powyższa analiza skłania do stwierdzenia, że gmina Cieszków należy obecnie do grupy gmin o najsłabszym rozwoju gospodarczym i niewielkiej atrakcyjności dla potencjalnych inwestorów.

5. STRUKTURA FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNA I INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.1. SIEĆ OSADNICZA

Główną funkcją gminy jest produkcja rolna oraz mieszkalnictwo. W granicach gminy Cieszków znajduje się 17 wsi wraz z przysiółkami. Są to Cieszków, Biadaszka, Brzezina, Dziadkowo, Góry, Guzowice, Jankowa, Jawor, Nowy Folwark, Pakosławsko, Rakłowice, Sędraszyce, Słabocin (*Grzebielin*), Trzebicko (*Trzebicko Dolne, Niezamyśl*), Ujazd (*Siemianów*), Wężowice (*Pustków*), Zwierzyniec. Kilka przysiółków takich jak Trzy Chałupy i Zagajniki w obrębie Pakosławsko, Zabornia i Antonin w obrębie Słabocin czy Góry Dolne i Konradówko w obrębie Góry już nie istnieje. Droga krajowa nr 440 oraz linia kolejowa dzielą gminę na część wschodnią i zachodnią o podobnym potencjale ludnościowym.

Największą miejscowością (2034 os. w 1998 r.), a zarazem siedzibą Urzędu Gminy jest wieś Cieszków. Pozostałe wsie są miejscowościami małymi lub bardzo małymi. Pakosławsko i Guzowice liczą powyżej 300 mieszkańców, Ujazd, Dziadkowo, Trzebicko i Góry powyżej 200, Słabocin, Rakłowice, Jankowa i Brzezina powyżej 100, a pozostałe wsie poniżej 100 mieszkańców.

Na terenie gminy dominuje typ zabudowy wsi zwany ulicówką (7 wsi), 3 wsie to osady leśne, 1 ma charakter wielodrożnicy, Cieszków natomiast jest połączeniem osiedla zamkowego z miasteczkiem. Jednostki osadnicze, poza zachodnim skrajem gminy, rozmieszczone są niemal równomiernie na obszarze całej gminy.

5.2. KLASYFIKACJA JEDNOSTEK OSADNICZYCH

Na terenie gminy istnieje następujący system hierarchii ośrodków :

- Cieszków - ośrodek gminny poziomu II obejmujący zasięgiem oddziaływania obszar gminy spełniający funkcję administracyjną i usługowo-handlową
- wsie Pakosławsko i Trzebicko – ośrodki poziomu I o poszerzonym programie usług
- wsie Guzowice, Słabocin, Dziadkowo, Ujazd, Góry – ośrodki poziomu I

Pozostałe wsie dysponują elementarnym poziomem obsługi

Na terenie gminy istnieją miejscowości wzajemnie powiązane z racji położenia i dobrej komunikacji. Są to :

- Cieszków – Biadaszka, Zwierzyniec
- Guzowice – Sędraszyce, Nowy Folwark
- Pakosławsko - Brzezina
- Słabocin – Grzebielin
- Dziadkowo – Rakłowice, Grzebielin
- Góry – Jawor
- Trzebicko – Jankowa, Wężowice

5.3. FUNKCJE JEDNOSTEK OSADNICZYCH

Poszczególne wsie charakteryzują się następującymi głównymi funkcjami:

Cieszków – administracyjno-usługowa, mieszkaniowa, produkcyjna, rolnicza

Biadaszka - rolnicza

Brzezina – rolnicza

Dziadkowo – rolniczo - usługowa

Góry - rolnicza

Guzowice – rolniczo - usługowa

Jankowa - rolnicza

Jawor - rolnicza

Nowy Folwark - rolnicza

Pakoławsko – usługowo-rolnicza

Rakławice - rolnicza

Sędraszyce - rolnicza

Słabocin - rolnicza

Trzebicko – usługowo-rolnicza

Ujazd – rolniczo - usługowa

Wężowice – rolniczo-rekreacyjna

Zwierzyniec - rolnicza

5.4. CHARAKTERYSTYKA ZAINWESTOWANIA

Główną funkcją gminy jest rolnictwo. Funkcjami uzupełniającymi są mieszkalnictwo i usługi.

Głównymi elementami zainwestowania gminy są: budownictwo mieszkaniowe, usługi oraz obiekty związane z produkcją rolną. Ogólna powierzchnia terenów zainwestowanych wynosi około 770 ha. Tereny te, ze wskazaną funkcją, zostały przedstawione na rysunku zagospodarowania terenu.

5.4.1. MIESZKALNICTWO

Gminę Cieszków zamieszkuje około 4800 osób. Na jej terenie gminy występuje przede wszystkim budownictwo zagrodowe, indywidualne budownictwo jednorodzinne oraz w małej ilości budownictwo wielorodzinne. Największym ośrodkiem mieszkaniowym jest Cieszków. Zdecydowaną większość zabudowy stanowi w gminie zabudowa zagrodowa związana z funkcją rolniczą. Coraz większa ilość nowych obiektów posiada jednak charakter willowy. Dotyczy to w szczególności miejscowości takich jak: Cieszków, Dziadkowo, Rakławice, Ujazd. Gmina Cieszków należy do grupy gmin charakteryzujących się średnią wielkością powierzchni użytkowej przypadającej na 1 mieszkanie. Przeciętna wielkość użytkowa mieszkania wynosiła w roku 1997 (wg rocznika statystycznego WUS) 73,8 m² i jest to wielkość znacznie wyższa od średniej dla dawniejszego województwa wrocławskiego /60,4m²/, a jednocześnie nieco większa od powierzchni użytkowej mieszkań w sąsiedniej gminie Milicz /70,1 m²/.

Na koniec 1997 r. zasoby mieszkaniowe gminy Cieszków wynosiły 1236 mieszkań o 4737 izbach /w 1996 r. - 1235 mieszkań o 4732 izbach/. Przeciętna powierzchnia użytkowa w m² na 1 osobę wynosiła 19,3 /przy średniej dla dawniejszego województwa wrocławskiego - 19,1 m²/, a na 1 izbę przypadła 1 osoba / przy średniej dla dawniejszego województwa wrocławskiego – 0,9/. W porównaniu z rokiem 1992 zasoby mieszkaniowe zwiększyły się o 12 mieszkań i 65 izb. Zmniejszyła się ilość osób przypadająca na 1 izbę /w 1992 wynosiła 1,01/. Współczynnik powierzchni użytkowej w m²/1 osobę w gminie Cieszków jest wyższy od średniej wojewódzkiej gmin wiejskich (19,4)/18,52 w 1997 /oraz minimalnie wyższy od ogólnej średniej wojewódzkiej (19,1). W stosunku do średniej krajowej jest wyższy o 1 m².

Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²/1 osobę, wynosi w gminie 19,1 m² i w porównaniu z gminami sąsiednimi kształtuje się mniej więcej na podobnym poziomie.

Przeciętna liczba osób w mieszkaniu w gminie wynosi 3,8 i jest wyższa od średniej wojewódzkiej /3,2 osoby/ i oscyluje w granicach średniej wojewódzkiej dla gmin wiejskich (3,9). Dla gminy sąsiedniej wskaźnik osiąga wartość 3,7 (gm. Milicz). W stosunku do średniej krajowej wskaźnik jest wyższy o 0,6. Także przeciętna liczba osób na izbę (1,0) w gminie kształtuje się podobnie jak w gminie sąsiedniej oraz jest zbliżona do średniej wojewódzkiej.

Sytuacja mieszkaniowa w zestawieniu ze średnią wojewódzką, oraz gmin sąsiadujących wypada dodatnio, osiągając miejscami nawet minimalnie lepsze wyniki. W porównaniu ze średnią krajową należy stwierdzić, że gmina posiada stosunkowo wysokie wskaźniki zasobów mieszkaniowych.

Charakterystykę stanu zasobów mieszkaniowych na terenie gminy Cieszków w porównaniu ze średnimi wskaźnikami woj i kraju wg stanu na rok 1997 /dane WUS/ przedstawia poniższa tabela.

Tab. 21 Porównanie zasobów mieszkaniowych

GMINA:	POW. UŻYTKOWA MIESZKAŃ W M²/ 1 OS.	PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB W MIESZKANIU	PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB NA IZBĘ
Cieszków 1997	19,3	3,8	1,0
Milicz	18,7	3,7	1,0
gm. wiejskie	19,4	3,9	0,98
woj. wrocławskie	19,1	3,2	0,9
POLSKA	18.5	3.3	0.95

Charakterystykę stanu zasobów mieszkaniowych na terenie gminy Cieszków w porównaniu z poprzednimi latami / dane WUS / przedstawia poniższa tabela.

Tab. 22 Zasoby mieszkaniowe w gminie na przestrzeni ostatnich 7 lat

ROK	WSKAŹNIKI ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH GMINY CIESZKÓW				
	ILOŚĆ MIESZKAŃ	ILOŚĆ IZB	PRZECIĘTNA POW.UŻYT.MIESZ. NA 1 OS. (W M ²)	PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB NA MIESZKANIE	PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB NA IZBĘ
1992	1223	4667		3,84	1,01
1994	1229	4699	19,3	3,81	1,0
1995	1231	4709	19,3	3,82	1,0
1996	1235	4732	19,4	3,8	0,99
1997	1236	4737	19,3	3,8	1,0
1998	1240	4757	19,4	3,81	0,99

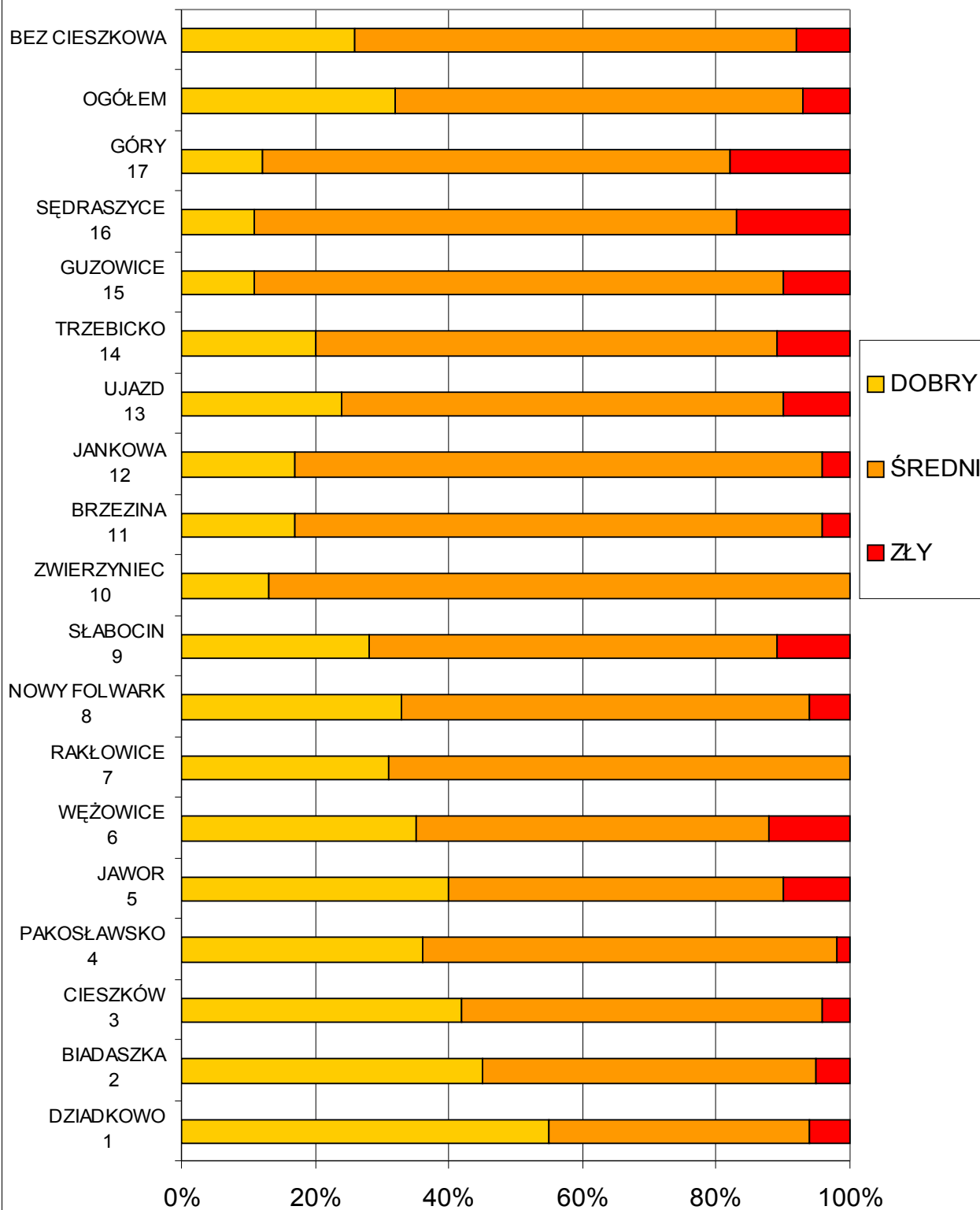
Z powyższej tabeli wynika, że w stosunku do poprzednich lat (od 1992) nieznacznie poprawiły się wskaźniki przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań na 1 osobę, oraz przeciętnej liczby osób na jedno mieszkanie.

Stan techniczny zasobów mieszkaniowych budynków mieszkalnych/ jest dość dobry. Ich oceny dokonano w trakcie inwentaryzacji terenowej. Na terenie gminy występują 893 budynki mieszkalne w tym na terenie Cieszkowa - 319. W dobrym stanie jest 32% budynków, w średnim 61%, a w złym 7%. Stany techniczne budynków w poszczególnych jednostkach osadniczych przedstawia poniższa tabela:

Tab. 23 Stany techniczne budynków w gminie Cieszków – stan na 1998 r.

MIEJSCOWOŚĆ	LICZBA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH OG.	STANY TECHNICZNE BUDYNKÓW MIESZKALNYCH W %		
		DOBRY	ŚREDNI	ZŁY
Dziadkowo	49	55	39	6
Biadaszka	20	45	50	5
Cieszków	391	42	54	4
Pakosławsko	52	36	62	2
Jawor	20	40	50	10
Weżowice	17	35	53	12
Rakłowice	36	31	69	0
Nowy Folwark	18	33	61	6
Słabocin	46	28	61	11
Zwierzyniec	15	13	87	0
Brzezina	24	17	79	4
Jankowa	29	17	79	4
Ujazd	70	24	66	10
Trzebicko	46	20	69	11
Guzowice	63	11	79	10
Sedraszycze	18	11	72	17
Góry	51	12	70	18
Og. bez Cieszk.		26	66	8
Ogółem gmina	965	32	61	7

STAN TECHNICZNY BUDYNKÓW MIESZKALNYCH W POSZCZEGÓLNYCH WSIACH

Tab. 24 Mieszkania oddane do użytku w gminie Cieszków

ROK	MIESZKANIA		IZBY		POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ W M ²		PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ W M ²	
	OGÓŁEM	W TYM PRZEZ INWESTOR INDYWID.	OGÓŁEM	W TYM PRZEZ INWESTOR INDYWID.	OGÓŁEM	W TYM PRZEZ INWESTOR INDYWID.	OGÓŁEM	W TYM PRZEZ INWESTOR INDYWID.
1992	2	2	11	11	269	269	134,5	134,5
1993	3	3	17	17	296	296	98,7	98,7
1994	2	2	10	10	195	195	98	98
1995	4	4	23	23	474	474	119	119
1996	1	1	5	5	104	104	104	104

5.4.2. Oświata i wychowanie

Usługi oświaty reprezentowane są przez szkoły podstawowe i przedszkola. W roku szkolnym 1998/99 w gminie funkcjonowały 3 szkoły podstawowe. W Cieszkowie funkcjonowała szkoła ośmioklasowa (brak klasy VII), 20 oddziałów, 410 uczniów, w Pakosławsku szkoła ośmioklasowa, 7 oddziałów, 130 uczniów, w Dziadkowie szkoła z klasami I-III (uległa likwidacji z dniem 31.08.99 r.).

W roku szkolnym 1999/2000, w związku z reformą oświatową utworzono w Cieszkowie Publiczne Gimnazjum (zatrudnienie - 9 nauczycieli w pełnym wymiarze, 9 nauczycieli w niepełnym, 6 osób w administracji) z 4 oddziałami i 97 uczniami. Ponadto funkcjonuje szkoła podstawowa w Cieszkowie (zatrudnienie - 31 nauczycieli w pełnym wymiarze, 11 nauczycieli w niepełnym, 1,5 etatu administracji) obsługująca miejscowości: Cieszków, Białaszka, Góry, Guzowice, Jankowa, Jawor, Sędraszyce, Trzebicko, Ujazd, Wężowice, Zwierzyniec oraz szkoła podstawowa w Pakosławsku (zatrudnienie - 11 nauczycieli w pełnym wymiarze, 3 nauczycieli w niepełnym, 6 osób w administracji) obsługująca: Pakosławsko, Brzezinę, Dziadkowo, Słabocin, Nowy Folwark i Rakłowice.

Stan techniczny obiektów szkolnych jest stosunkowo dobry. W gminie funkcjonuje przedszkole w Cieszkowie, (4 oddziały, 88 dzieci w tym 34 dzieci w kl."O", zatrudnienie – 7 nauczycieli, 6 osób w administracji),

przedszkole w Guzowicach, bez wyżywienia, dla dzieci z rodzin uboższych (2 oddziały, 41 dzieci w tym 23 dzieci w kl."O", zatrudnienie – 5 pedagogów, 2 osoby w administracji), oddział przedszkolny (tzw. „zerówka”) znajduje się przy szkole podstawowej w Pakosławsku (22 dzieci). Brak jest żłobków i w najbliższym okresie nie przewiduje się powstania tego typu placówki.

Na terenie gminy brak jest szkolnictwa ponadpodstawowego (ponadgimnazjalnego). Główne kierunki dojazdu uczniów z gminy Cieszków to:

Milicz – Liceum Ogólnokształcące, Technikum Leśne, Zespół Szkół Zawodowych, Technikum Rolne w Sławoszowicach,
Zduny – Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Technikum dla pracujących,
Krotoszyn – Liceum Ogólnokształcące, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Liceum Ekonomiczne.

5.4.3. Zdrowie i opieka społeczna

W zakresie lecznictwa zamkniętego gmina Cieszków obsługiwana jest przez szpitale we Wrocławiu i Miliczu. Opieka zdrowotna otwarta na terenie gminy reprezentowana jest przez Gminny Ośrodek Zdrowia w Cieszkowie. W tej samej wsi funkcjonuje również apteka. Ponadto istnieje kilka prywatnych gabinetów lekarskich.

5.4.4. Kultura

Usługi kultury reprezentowane są przez gminny ośrodek kultury mieszczący się w Cieszkowie. W Cieszkowie, Trzebicku i Pakosławsku znajdują się kościoły, a w Dziadkowie i Ujeździe kaplice.

W gminie funkcjonuje biblioteka w Cieszkowie i filie w Guzowicach oraz Trzebicku.

5.4.5. Administracja i łączność

Usługi w zakresie administracji zlokalizowane są na terenie wsi Cieszków. Znajdują się tutaj: Urząd Gminy, siedziba Rady Gminy i Urząd Stanu Cywilnego. W Cieszkowie znajduje się również komisariat policji.

Na terenie gminy funkcjonuje jedna placówka pocztowo-telekomunikacyjna w Cieszkowie. W gminie na 1000 os. przypada 60,9 abonenta telefonii przewodowej (stan na dzień 31.XII.97).

5.4.6. Handel

Usługi handlowe są stosunkowo dobrze rozwinięte, istnieje 28 sklepów, w tym dwa pawilony handlowe. W Cieszkowie funkcjonuje 15 sklepów, w Pakosławsku i Ujeździe 2 sklepy, w Brzezynie, Dziadkowie, Guzowicach, Górach, Jankowej, Trzebicku, Rakłowicach, Nowym Folwarku i Słabocinie 1, a w Biadaszce, Jaworze, Sędraszycach i Wężowicach brak punktów usługowych. Są to na ogół prywatne sklepy z artykułami spożywczo – przemysłowymi, odzieżowymi, chemicznymi i posiadają charakter usług wbudowanych. Stan techniczny obiektów handlowych jest na ogół dobry.

5.4.7. Gastronomia

Usługi gastronomii są bardzo słabo rozwinięte. Cztery obiekty znajdują się w Cieszkowie (kawiarnia „Maja”, pijalnia piwa „Bar u Jana”, „Mini bar”, bar „Pod Lipami” – nieczynny), jeden w Dziadkowie – karczma „Karpik” i pijalnia piwa w Pakosławsku.

5.4.8. Rzemiosło

Na terenie gminy zlokalizowane są następujące zakłady rzemieślnicze:

ogólnobudowlane –	10 w tym w Cieszkowie 3
transportowe -	9 w tym w Cieszkowie 4
mechaniki pojazdowej.-	6 w tym w Cieszkowie 3
mechaniczno-naprawcze –	6 w tym w Cieszkowie 4
stolarskie –	3 wszystkie w Cieszkowie
usługi w zakresie prac leśnych –	3 w tym w Cieszkowie 1
weterynaryjne –	2 wszystkie w Cieszkowie

ponadto poligraficzny, szewski i szklarski.

W przeważającej części zakłady te posiadają charakter niewielkich obiektów, nie stanowiących większego zagrożenia dla środowiska przyrodniczego oraz standardu życia mieszkańców.

5.4.9. Sport i rekreacja

Usługi sportu i rekreacji reprezentowane są na terenie gminy m.in. przez: stadion z boiskiem do gier wielkich w Cieszkowie, salę gimnastyczną przy gimnazjum i szkole podstawowej w Cieszkowie, boiska szkolne w Cieszkowie i Pakosawsku oraz wiejskie boiska sportowe. W Cieszkowie i w Jaworze znajdują się niewielkie ośrodki rekreacyjno-wędkarskie oparte o istniejące zbiorniki wodne.

5.4.10 Turystyka i wypoczynek

Gmina dysponuje stosunkowo dużymi walorami turystyczno-wypoczynkowymi, jednak jej niekorzystne - peryferyjne położenie w stosunku do Wrocławia utrudnia korzystanie z nich. Południowo-zachodnia część gminy wchodzi w obręb Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”. Na terenie gminy występują znaczne powierzchnie lasów zajmujące ok. 1/3 powierzchni gminy. W północno-wschodniej i południowo-wschodniej części znajdują się kompleksy leśne z lasami przydatnymi do rekreacji. Zachodnia część gminy pokryta jest lasami oraz licznymi stawami. Przez centralny i północno-wschodni obszar przebiegają wzgórza Cieszkowskie charakteryzujące się urozmaiconą rzeźbą terenu i posiadające stosunkowo duże walory krajobrazowe. Dodatkowym walorem gminy Cieszków jest bardzo dobry stan higieny atmosfery związany z brakiem w pobliżu uciążliwych obiektów przemysłowych.

Walory krajoznawcze wiążą się z miejscowościami, w których występują interesujące zabytki architektury. Należą do nich: Cieszków i Trzebicko. Przez gminę przebiegają szlaki turystyczne:

zielony Zduny-Cieszków-Trzebicko-Góry-Milicz oraz czarny Cieszków-Guzowice-Pakośławsko-Dziadkowo-Milicz.

5.4.11. Produkcja

Zakłady produkcyjne zlokalizowane w gminie to jednostki nieduże. Większość zlokalizowanych jest w Cieszkowie. Najważniejsze z nich to: Zakład kamieniarski i przerobu kamienia, Zakład produkcji ozdób choinkowych, Zakład produkcji zabawek „Panda”, Zakład produkcyjno-usługowy „Chwedex”, Piekarnia „Smak” – Cieszków, Przedsiębiorstwo produkcyjno-handlowe „Womir” – Guzowice, Przedsiębiorstwo Rolno-Przetwórczo-Handlowe „Brzezina” – Pakośławsko i Dziadkowo, Zakład produkcyjno-usługowo-handlowy „Kratpol” – Ujazd.

5.4.12. Składy i bazy

Na terenie gminy występują nieliczne tereny składów i baz. Związane są przede wszystkim ze składowaniem środków do produkcji rolnej, drewna, kamienia i materiałów budowlanych. W większości zlokalizowane są na terenach byłego PGR Cieszków, głównie w Cieszkowie, Guzowicach, Pakośławsku, Dziadkowie, Górach i Trzebicku. Nie stanowią one zagrożenia dla środowiska naturalnego ani standardu życia miejscowej ludności.

5.4.13. Cmentarze

Na terenie gminy czynne są 3 cmentarze. Znajdują się one we wsiach: Cieszków (wypełnienie w 75%), Pakośławsko (wypełnienie w 70%) i Trzebicko (wypełnienie w 70%). Cmentarze zlokalizowane są poza terenami zabudowanymi. Istnieje potrzeba lokalizacji nowego cmentarza w Cieszkowie.

6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

6.1. KOMUNIKACJA

6.1.1. Powiązania zewnętrzne

Gmina Cieszków położona w północnej części powiatu milickiego na północno-wschodnim krańcu województwa dolnośląskiego, posiada stosunkowo dogodne powiązania komunikacyjne, drogowe i kolejowe z pobliskimi ośrodkami wyższego rzędu – siedzibami powiatów: Miliczem i Krotoszyńskiem (w wojew. wielkopolskim) oraz Oleśnicą (kolejowe) a także Wrocławiem (drogowe przez Milicz – Trzebnicę).

6.1.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy, na kierunku północ – południe przebiega linia kolejowa nr 281 jednotorowa, zelektryfikowana znaczenia lokalnego: Oleśnica – Krotoszyn – Gniezno – Chojnice, łącząca północno-wschodnie obszary Dolnego Śląska i środkową część Wielkopolski; zarazem gminę z siedzibą powiatu – Miliczem oraz sąsiednimi powiatami oleśnickim i krotoszyńskim.

Obsługa gminy następuje poprzez stację w Cieszkowie i przystanek w Rakoniewicach Milickich. Natężenie w ruchu pasażerskim wynosi 6 par pociągów osobowych na dobę.

Linia była w połowie lat 80-tych elektryfikowana i modernizowana.

6.1.3. Sieć drogowa

Gmina posiada stosunkowo gęstą sieć dróg, zwłaszcza w części środkowej gminy, składającą się z drogi krajowej 440, dróg powiatowych i gminnych. Niemniej stan techniczny i parametry większości z nich (za wyjątkiem drogi krajowej) odbiegają od wymogów normatywnych.

Droga krajowa 440: Trzebnica – Milicz – Krotoszyn – Jarocin klasy G (kl. IV) przebiega przez środkową część gminy na długości ok. 9,6 km. Łączy Cieszków z Miliczem i Trzebnicą na południu oraz sąsiednimi Zdunami i Krotoszyńskiem na północy. Prowadzi głównie ruch tranzytowy łącząc Wielkopolskę z północno-wschodnimi obszarami Dolnego Śląska (a także poprzez odcinek drogi nr 5 z Wrocławiem), stanowiąc alternatywę dla przejazdu drogą nr 5; w ograniczonym stopniu obsługuje gminę poprzez sieć łączących się z nią dróg powiatowych.

Natężenie ruchu kołowego wynosi ok. 3000 poj./dobę. Przed dojazdem do Cieszkowa (od strony Milicza) krzyżuje się w poziomie z linią kolejową nr 282 Oleśnica – Krotoszyn – Chojnice (przejazd strzeżony rogatkami i sygnalizacją świetlną).

Drogi powiatowe stanowią zasadniczą sieć drogową obsługującą gminę, łączą poszczególne miejscowości ze sobą (większość miejscowości) oraz z siedzibą gminy w Cieszkowie.

Parametry większości z nich są niskie – kl. L lub D (kl. VI lub VII), kręty przebieg, niektóre odcinki dróg nie posiadają nawierzchni ulepszonej, a przy przejściu przez miejscowości nie ma segregacji ruchu kołowego i pieszego (za wyjątkiem Cieszkowa).

- **Nr 47510:** Cieszków (droga nr 5) – Ostrowąsy – Sulmierzyce; obsługuje północno-wschodnią część gminy na długości w granicach gminy ok. 7,5 m. Parametry jak dla kl. Z – L (kl. V – VI).
- **Nr 47521:** od drogi 440 przez Wszewilki, Godnowę do Sulmierzyc, - krótki (ok. 1,2 km odcinek drogi biegnący przez południowy skraj gminy. Parametry jak dla kl. Z (kl. V).
- **Nr 47582:** od drogi nr 440 – Guzowie – Brzezina; długość ok. 4,2 m, parametry kl. L i D (kl. VI i VII). Wraz z drogami 47 586 i 47 587 obsługuje obszar gminy na zachód od drogi 440.
- **Nr 47583:** Rakłowice (droga 440) – Góry – Biadaszka; (droga 47588); długość ok. 7,5 km; kręty, mało czytelny przebieg trasy, parametry L-D (kl. VI – VII). Obsługuje (wraz z drogami 47588 i 47598) obszary na wschód od drogi 440.
- **Nr 47586:** Cieszków (droga 440) - Sędraszyce – Nowy Folwark – Brzezina – Słabocin – Dziadkowo (droga 440); długość 13,0 km, parametry kl. L i D (kl. VI – VII) kręty, mało czytelny przebieg trasy zwłaszcza na odcinku przechodzącym przez las (w północnej części gminy).
- **Nr 47587:** od drogi 440 przez Pakosławsko do Brzeziny do drogi 47586) długość ok. 3,0 km, parametry kl. L (kl. VI).
- **Nr 47588:** Cieszków (od drogi 440) – Biadaszka – Trzebicko – Gądkowice; długość ok. 7,0 km kręty przebieg trasy o małych promieniach łuków; parametry kl. L-D (kl. VI-VII).
- **Nr 47589:** Od drogi 47510 przez Ujazd do drogi 47510, obsługuje północno-wschodni fragment gminy, przy granicy z powiatem krotoszyńskim, na długości ok. 4,5 km. Kręty przebieg trasy o małych promieniach łuków poziomych, parametry zbliżone do kl. L.
- **Nr 47590:** Sędraszyce – Rochy (powiat krotoszyński), krótki (ok. 0,8 km) odcinek drogi od drogi 47586 w Sędraszycach przez las w kierunku granicy województwa. Parametry kl. D (kl. VII).
- **Nr 47598:** droga 47510 – Wężowice – Trzebicko (droga 47588), kręty przebieg trasy, niskie (kl. D) parametry nawierzchnia nieulepszona.
- **Nr 47599:** Nowy Folwark (od drogi 47586) w kierunku zachodnim do granic województwa długość ok. 3,2 km, parametry kl. L (kl. VI).
- **Nr 47605:** od drogi 47510 (Siemianów) przez Pustków do Ostrowąsów; długość w granicach gminy: ok. 2,2 km; parametry kl. L-D.
- **Nr 47610:** Zduny do skrzyżowania z drogą 47 510; krótki (ok. 0,6 km) odcinek drogi w granicach gminy, parametry kl. L (kl. VI).

- **Nr 47611:** Ujazd (od drogi 47589) – Chachalnia (w powiecie krotoszyńskim), krótki (ok. 0,2 m) odcinek drogi parametry kl. L (kl. VI).

Drogi gminne, uzupełniają sieć dróg powiatowych, służą głównie w obsłudze rolnictwa lub leśnictwa oraz kilka ulic w Cieszkowie. Parametry klasy D (kl. VII) lub poniżej (za wyjątkiem drogi 4702002 i 4702004 – kl. L).

()1	47 02 001	Cieszków – Sędraszyce
()2	47 02 002	Sędraszyce – Guzowice
()3	47 02 003	Guzowice – dr. nr 586
()4	47 02 004	Nowy Folwark – Guzowice
()5	47 02 005	Guzowice – Pakosławsko
()6	47 02 006	Słabocin – dr. nr 440
()7	47 02 007	Słabocin - Dziadkowo
()8	47 02 008	Dziadkowo - Rakłowice
()9	47 02 009	Rakoniewice Milickie – st. PKP
()10	47 02 010	dr nr 440 – Jawor
()11	47 02 011	dr nr 4702010 - Cieszków
()12	47 02 012	Jawor - Góry
()13	47 02 013	Góry – Trzebicko
()14	47 02 014	Trzebicko – Trzebicko Dln. - Jankowa
()15	47 02 015	Jankowa – dr. nr 521
()16	47 02 016	Trzebicko – Niezamyśl - Wężowice
()17	47 02 017	dr nr 47598 – Zwierzyniec – dr nr 47510
()18	47 02 018	dr nr 47610 – Ujazd – dr. nr 47589
()19	47 02 019	Cieszków ul. Piaskowa – dr nr 47588
()20	47 02 020	Cieszków ul. B.Chrobrego
()21	47 02 021	Cieszków ul. L.Waryńskiego – Pl. Gen. K.Świerczewskiego
()22	47 02 022	Cieszków ul. Polna.

W wyniku ustaleń pomiędzy Starostą Powiatu Milickiego, Zarządem Drogowym w Miliczu i Zarządem Gminy Cieszków zaproponowano następujące zmiany w sieci dróg powiatowych i gminnych:

1. przejęcie przez gminę następujących odcinków dróg:
 - droga 47 582 od km 0+000 do km 2+560
 - droga 47 599 od km 5+165 do km 8+513

- droga 47 596 od km 0+000 do km 0+810
 - droga 47 586 odcinek Sędraszyce-Nowy Folwark
 - droga 47 605 odcinki w granicach gminy Cieszków
2. przejęcie przez powiat następujących odcinków dróg:
- droga 47 02 004 Nowy Folwark-Guzowice
 - odcinek drogi 47 02 002 z Sędraszyc do drogi Nowy Folwark-Guzowice
 - drogę z Jankowa do drogi 47 521
 - drogę Nowy Folwark-Baszków w granicach gm. Cieszków jako dalszy ciąg drogi 47 586

Zaplecze techniczne

Na terenie gminy brak jest ogólnodostępnych stacji paliw. Najbliższe stacje znajdują się przy drodze 440 na południu w Miliczu lub na północy w Zdunach wzgl. w Krotoszynie a także na zachodzie w Sulmierzycach (przy drodze 444). Brak parkingów przydrożnych.

Trasy rowerowe i turystyczne szlaki piesze

Mimo istnienia terenów o walorach rekreacyjnych na obszarze gminy Cieszków brak jest na terenie gminy wyznaczonych tras rowerowych. Ruch stosunkowo niewielki odbywa się drogami powiatowymi i gminnymi, a także duktami leśnymi nie przystosowanymi do jazdy rowerem.

Przez teren Stawów Milickich i sąsiednie obszary o dużych walorach turystycznych prowadzi kilka szlaków. Dwa z nich prowadzone są również przez gminę Cieszków*, są to:

- szlak zielony prowadzący ze Zdun przez Cieszków – Wężowice – Trzebicko – Góry do Nowego Zamku i dalej na południe w obszarze gminy Milicz,
- szlak czarny, prowadzący ze stacji PKP w Cieszkowie przez Guzowice - Pakosławsko – Dziadkowo – Stawiec do Milicza.

6.1.4. Stan motoryzacji

Tab. 25 Stan motoryzacji

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA POJAZDÓW	
	1997	1998

Pojazdy samochodowe i ciągniki ogółem	1700	1700
w tym: samochody osobowe	1037	1100
motocykle	242	245
autobusy	2	2
samochody osobowo-ciężarowe	15	18
samochody ciężarowe	102	110
ciągniki	298	295
inne	4	5
Wskaźniki motoryzacji		
• pojazdy samochodowe i ciągniki	360	374
• samochody osobowe	220	232
Zarejestrowano po raz pierwszy pojazdy samochodowe w tym samochody osobowe		53 38

Prawie co czwarty mieszkaniec gminy ma samochód osobowy !

6.1.5. Natężenie i prognoza ruchu

Natężenie ruchu kołowego na drodze wg pomiarów generalnych w latach 1985, 1990 i 1995

Tab. 26 Natężenie ruchu kołowego na drodze nr 440

Nr drogi	ODCINEK	NATĘŻENIE RUCHU W POJ./DOBĘ W LATACH			WSKAŹNIK WZROSTU 1990 =100
		1985	1990	1995	
440	MILICZ – CIESZKÓW (GRANICA WOJEWÓDZTWA)	1600 52/23/3	2000 57/21/3	2920 67/17/2	146
	DROGI KRAJOWE W BYŁYM WOJEWÓDZTWIE WROCŁAWSKIM	2098 49/42/4	2732 58/35/3	3809 72/24/2	140

Prognoza ruchu kołowego na drodze 440 w oparciu o pomiary generalne z 1995 r. (wg Transprojektu Warszawa)

Tab. 27 Prognoza ruchu

NR DROGI	ODCINEK	PROGNOZA RUCHU W POJ/DOBĘ W LATACH			
		2000	2005	2010	2015
440	MILICZ – CIESZKÓW (GRANICE WOJEW.)	3800	4700	5550	6400

6.1.6. Analiza stanu istniejącego i zagrożenia

- 1) Przebieg przez obszar gminy drogi krajowej umożliwiającej połączenie z ośrodkami regionalnymi (Milicz, Trzebnicę oraz Krotoszyn i Jarocin) oraz pośrednio (poprzez drogi nr 5 i 42) Poznaniem i Wrocławiem a także położenie przy granicy Dolnego Śląska i Wielkopolski może być istotnym czynnikiem w rozwoju gminy.
- 2) Także istnienie zelektryfikowanej linii kolejowej ze stacją w Cieszkowie jest czynnikiem aktywizującym gminę.
- 3) Stosunkowo gęsto sieć dróg zapewnia połączenie większości miejscowości z siedzibą gmin w Cieszkowie a poprzez połączenia z drogą 440 i innymi miejscowościami regionu, wymaga jednak poprawy parametrów technicznych i stanu nawierzchni.
- 4) Walory krajoznawcze i rekreacyjne gminy (i sąsiednich Stawów Milickich) wymagają przebudowy dróg pod kątem ruchu turystycznego i wyposażenia w obiekty obsługi tego ruchu a także stwarzania dogodnych i bezpiecznych tras ruchu rowerowego.
- 5) Poprawa standardu życia w miejscowościach gminy wymaga izolacji intensywnego ruchu kołowego od obszarów zamieszkałych (eliminacja ruchu tranzytowego z Cieszkowa izolacja zielenią oraz segregacji ruchu kołowego, rowerowego i pieszego (budowa chodników, ścieżek rowerowych).

6.2. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Na ogólną liczbę 17 obrębów geodezyjnych gminy Cieszków - mieszkańcy 16 obrębów i 2 przysiółków korzystają z sieci wodociągowej, na terenie 1 obrębu i 1 przysiółka sieć wodociągowa jest w trakcie realizacji, natomiast mieszkańcy Trzebicka Dolnego korzystają z indywidualnych ujęć wody. Zaopatrzenie w wodę poszczególnych miejscowości odbywa się z 5 wodociągów grupowych i 1 wodociągu zbiorowego w następującym układzie zatwierdzonych zasobów:

• **Wodociąg grupowy Cieszków**

Obejmuje swoim zasięgiem wsie: Cieszków i Biadaszka

Ujęcie (4 studnie czwartorzędowe) o zatwierdzonych (dec. nr 175/1972) zasobach eksploatacyjnych w kat. "B" $Q = 70,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 5,0-10,5 m. zlokalizowane jest na gruntach wsi Cieszków. Eksploatowane są studnie nr II (II z) i III (III z) w ramach udzielonego w 1974 r. pozwolenia wodnoprawnego (dec. GW.I.-05313/75/19/74) z dnia 22.11.1974 r. przez Urząd Powiatowy w Miliczu na pobór wody podziemnej z utworów czwartorzędowych w ilości $Q_{\text{maxh}} = 64,0 \text{ m}^3/\text{h}$, w tym:

- ze studni nr 1 - $Q = 16,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 7,0 \text{ m}$.
- ze studni nr 2 - $Q = 20,4 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 5,0 \text{ m}$.
- ze studni nr 3 - $Q = 17,6 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 7,5 \text{ m}$.
- ze studni nr 4 - $Q = 10,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 9,0 \text{ m}$.

W skład ujęcia wchodzi jeszcze 2 studnie czwartorzędowe o zatwierdzonych (dec. nr 41/1993) zasobach eksploatacyjnych w kat. "B" $Q = 18,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 21 m. Pozwolenie

wodnoprawne wydane decyzją OS.I.6210/19/98 przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego określa pobór wody w ilości $Q_{\max h} = 24,0 \text{ m}^3/\text{h}$ w tym:

- ze studni nr V - o głębokości 72,0 m w ilości $Q_e = 18,0 \text{ m}^3/\text{h}$, przy $s = 21 \text{ m}$.
- ze studni nr VI - o głębokości 64,0 m w ilości $Q_e = 6,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 15,7 \text{ m}$.

Dla ujęć wodociągu grupowego Cieszków wydana została decyzja o ustanowieniu strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej wewnętrznej studni głębinowych czwartorzędowych (dec. OS-I-62100/4/98) z dnia 22.01.1998 r. przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

Teren ochrony bezpośredniej obejmuje:

- dla studni Nr II - prostokąt o wymiarach 19,10 x 19,60 m.
- dla studni Nr III - prostokąt o wymiarach 19,10 x 19,60 m.
- dla studni Nr V - kwadrat o boku 20,0 m.
- dla studni Nr VI - kwadrat o boku 20,0 m.

Teren ochrony pośredniej wewnętrznej ujęcia wody podziemnej obejmuje:

- dla studni Nr II i III - całość działki nr 526/22 graniczącej:
 - od północy z granicą działek budowlanych przy ul. Kościuszki,
 - od południa z drogą gruntową w kierunku b.PGR i boiskiem sportowym,
 - od wschodu z drogą gruntową i terenem leśnym.
- dla studni Nr V i VI - nie jest wyznaczona, ze względu na zaleganie glin zwałowych bezpośrednio nad warstwą wodonośną.

Decyzja o ustanowieniu stref ochrony bezpośredniej i pośredniej wewnętrznej została wydana na czas oznaczony w terminie do 31 grudnia 2010 r.

W pobliżu ujęcia znajduje się hydrofornia i zbiorniki wyrównawcze o pojemności $V=4 \times 25 \text{ m}^3$. Zainstalowany chlorator służy wyłącznie do awaryjnego chlorowania.

• **Wodociąg grupowy Jankowa**

Obejmuje swoim zasięgiem wsie: Jankowa, Trzebicko, Góry oraz Wężowice i przysiółek Zwierzyniec (w trakcie realizacji) oraz dwie wsie z gminy Milicz.

Ujęcie (2 studnie czwartorzędowe) o zatwierdzonych, decyzją nr 62/1981, zasobach eksploatacyjnych w kat. "B" $Q = 42,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 12,0 m zlokalizowane jest na gruntach wsi Jankowa i posiada wyznaczoną bezpośrednią i pośrednią wewnętrzną strefę ochrony sanitarnej.

Wodociąg grupowy Jankowa posiada pozwolenie wodnoprawne (dec. OS.V.7211/118/86) z dnia 24.09.1986 r.- wydane przez Wydział Ochrony Środowiska Gospodarki Wodnej i Geologii Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu na pobór wody z utworów czwartorzędowych przy pomocy dwóch studni o łącznych zasobach eksploatacyjnych w kat. "B" $Q = 42,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 12,0 m w ilości:

$$Q_{\text{śrd}} = 647 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{maxd}} = 799 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{maxh}} = 42,0 \text{ m}^3/\text{h}$$

w tym:

- ze studni nr 1 o głębokości 30 m. w ilości $Q_e = 28,0 \text{ m}^3/\text{h}$,

- ze studni nr 2 o głębokości 35 m. w ilości $Q_e = 14,0 \text{ m}^3/\text{h}$, do celów bytowo-gospodarczych, po uprzednim jej uzdatnieniu w stacji uzdatniania wody. Pozwolenie wodnoprawne zostało wydane na czas oznaczony tj. do 2000-12-31.

Dla ujęć wodociągu grupowego Jankowa wydana została decyzja o ustanowieniu strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej wewnętrznej studni głębinowych czwartorzędowych (dec. OS.-I-62100/44/97) z dnia 22.10.1997 r. - przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

Teren ochrony bezpośredniej obejmuje:

- dla studni Nr 1 - teren o wymiarach 20 x 20 m.
- dla studni Nr 2 - teren o wymiarach 37 x 76 m.

Teren ochrony pośredniej wewnętrznej ujęcia wody podziemnej obejmuje:

- dla studni Nr 1 i 2 - część działki nr 175/4 o wymiarach 115 x 45 m w granicach:
 - od północy do ogrodzenia studni nr 1
 - od południa do ogrodzenia studni nr 2 i SUW
 - teren położony pomiędzy studnią 1 i 2.

Decyzja o ustanowieniu stref ochrony bezpośredniej i pośredniej została wydana na czas oznaczony z terminem ważności do 31 grudnia 2000 r.

Na terenie ujęcia znajduje się Stacja Uzdatniania Wody, a 2 zbiorniki o pojemności 50 m^3 każdy zlokalizowane są na terenie wsi Trzebicko.

• **Wodociąg grupowy Ujazd**

Obejmuje swoim zasięgiem wsie: Ujazd wraz z przysiółkiem Siemianów oraz trzy wsie z gminy Milicz.

Ujęcie (2 studnie czwartorzędowe) o zatwierdzonych, decyzją nr 65/1975, zasobach eksploatacyjnych w kat. "B" $Q = 40,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 3,0-6,0 m zlokalizowane jest na gruntach wsi Ujazd i posiada wyznaczoną bezpośrednią i pośrednią wewnętrzną strefę ochrony sanitarnej.

Wodociąg grupowy Ujazd posiada pozwolenie wodnoprawne (dec. GW.I-05313/162/17/74) z dnia 10.08.1974 r.- wydane przez Urząd Powiatowy w Miliczu na pobór wody dla wodociągu wiejskiego w ilości:

$$Q_{\text{maxd}} = 416,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{maxh}} = 40,45 \text{ m}^3/\text{h}$$

do celów produkcji rolnej i potrzeb bytowo-gospodarczych. Pozwolenie wodnoprawne zostało wydane na czas nieokreślony.

Dla ujęć wodociągu grupowego Ujazd wydana została decyzja o ustanowieniu strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej wewnętrznej studni głębinowych czwartorzędowych (dec. OS.-I-62100/46/97) z dnia 22.10.1997 r. - przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

Teren ochrony bezpośredniej obejmuje:

- dla studni Nr 1 i 2 - teren o wymiarach 20 x 70 m.

Teren ochrony pośredniej wewnętrznej ujęcia wody podziemnej obejmuje:

- dla studni Nr 1 i 2 - całą działkę nr 5, na której zlokalizowane są studnie, o wymiarach 120 x 100 x 70 x 70 m

Decyzja o ustanowieniu stref ochrony bezpośredniej została wydana na czas oznaczony z terminem ważności do 31 grudnia 2000 r.

Woda kierowana jest do sieci poprzez hydrofornię zlokalizowaną w pobliżu ujęć, bez zbiorników wyrównawczych.

- **Wodociąg grupowy Grzebielin**

Obejmuje swoim zasięgiem wsie: Słabocin wraz z przysiółkiem Grzebielin, Dziadkowo, Rakłowice, Jawor oraz jedną wieś z gminy Milicz. Ujęcie (3 studnie czwartorzędowe) o zatwierdzonych, decyzją nr 76/1980, zasobach eksploatacyjnych w kat. "B" $Q = 51,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 6,3-9,0 m zlokalizowane jest na gruntach wsi Grzebielin posiada wyznaczoną bezpośrednią i pośrednią wewnętrzną strefę ochrony sanitarnej.

Wodociąg grupowy Grzebielin posiada pozwolenie wodnoprawne (dec. ŚWG.I.7211/40/87) z dnia 19.10.1987 r.- wydane przez Wydział Ochrony Środowiska Gospodarki Wodnej i Geologii Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu na pobór wody z utworów czwartorzędowych przy pomocy trzech studni o łącznych zasobach eksploatacyjnych w kat. "B" $Q = 51,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 6,3-9,0 m w ilości:

$$Q_{\text{śrd}} = 382,3 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{maxd}} = 508,8 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{maxh}} = 46,97 \text{ m}^3/\text{h}$$

w tym:

- ze studni nr I o głębokości 32 m. w ilości $Q_e = 29,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 6.3 m
- ze studni nr II o głębokości 27 m. w ilości $Q_e = 25,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 8,0 m
- ze studni nr III o głębokości 30,5 m. w ilości $Q_e = 30,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 9,0 m

do celów bytowo-gospodarczych. Pozwolenie wodnoprawne zostało wydane na czas oznaczony tj. do 2000-12-31.

Dla ujęć wodociągu grupowego Grzebielin wydana została decyzja o ustanowieniu strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej wewnętrznej studni głębinowych czwartorzędowych (dec. OS-I-62100/45/97) z dnia 22.10.1997 r. - przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

Teren ochrony bezpośredniej obejmuje:

- dla studni Nr I - kwadrat o boku 25 m.
- dla studni Nr II i III - prostokąt 42 x 20 m.

Teren ochrony pośredniej wewnętrznej ujęcia wody podziemnej obejmuje:

- dla studni Nr I, II i III - teren o promieniu równym $R_{30} = 47 \text{ m}$ skorygowany od południa i zachodu do drogi Dziadkowo - Słabocin, a od wschodu do granicy lasu. Wymiary strefy ochrony pośredniej wewnętrznej wynoszą odpowiednio:
 - odcinek północny 45 m
 - odcinek północno - wschodni 150 m
 - odcinek wschodni 70 m
 - odcinek południowy 150 m

– odcinek zachodni 150 m.

Decyzja o ustanowieniu stref ochrony bezpośredniej i pośredniej została wydana na czas oznaczony z terminem ważności do 31 grudnia 2000 r.

Na terenie wsi znajduje się Stacja Uzdatniania Wody, bez zbiorników wyrównawczych.

- **Wodociąg grupowy Nowy Folwark**

Obejmuje swoim zasięgiem wsie: Nowy Folwark, Brzezina, Guzowice i Sędraszyce.

Ujęcie (2 studnie czwartorzędowe) o zatwierdzonych, decyzją nr 70/1978, zasobach eksploatacyjnych w kat. "B" $Q = 26,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 7,5 m zlokalizowane jest na gruntach wsi Nowy Folwark. Stacja uzdatniania wody oraz zbiorniki wyrównawcze o pojemności $V=4 \times 25 \text{ m}^3$ zlokalizowane w pobliżu ujęcia. Ujęcie nie posiada aktualnego pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody oraz na eksploatacje urządzeń służących do uzdatniania wody.

- **Wodociąg zbiorowy Pakosławsko**

Ujęcie (2 studnie czwartorzędowe) o zatwierdzonych, decyzją nr 58/1979, zasobach eksploatacyjnych w kat. "B" $Q = 59,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 9,0-9,1 m zlokalizowane jest na gruntach wsi Pakosławsko i posiada wyznaczoną bezpośrednią i pośrednią wewnętrzną strefę ochrony sanitarnej.

Wodociąg posiada pozwolenie wodnoprawne (dec. OS-I-6210/75/95) z dnia 14.07.1995 r. - wydane przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu na szczególne korzystanie z wód w ilości:

$$Q_{\text{śrd}} = 280 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{maxd}} = 316 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{max}} = 18 \text{ m}^3/\text{h}$$

do celów pitno-gospodarczych mieszkańców wsi Pakosławsko ze studni wierconych o parametrach:

- studnia 1 - głębokość 40,0 m , $Q_e = 20 \text{ m}^3/\text{h}$
- studnia 2 - głębokość 61,5 m , $Q_e = 38 \text{ m}^3/\text{h}$.

Pozwolenie wodnoprawne zostało wydane na czas oznaczony do 2010-12-31.

Dla ujęcia wodociągu zbiorowego wydana została decyzja o ustanowieniu strefy ochrony bezpośredniej (dec. OS-I-62100/47/97) z dnia 22.10.1997 r. - przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu z terminem ważności do 2010-12-31.

Teren ochrony bezpośredniej dla studni Nr II obejmuje kwadrat o boku 20 m. Dla tej studni nie wyznacza się strefy ochrony pośredniej ze względu na korzystne przykrycie warstwy wodonośnej.

Ze względu na to, że studnia nr I nie jest włączona do eksploatacji, jest w złym stanie technicznym oraz posiada złą jakość wody i nie przewiduje się wykorzystania jej do celów zaopatrzenia w wodę decyzja nie ustala dla niej stref ochronnych.

Do celów pitnych woda jest uzdatniana, bez zbiorników wyrównawczych.

Wodociąg zakładowy

Posiada Przedsiębiorstwo Rolno-Przetwórczo-Handlowe „Brzezina” Spółka z o.o. w Pakosławsku - Gorzelnia Rolnicza. Ujęcie (1 studnia wiercona) zatwierdzone dec. 98/1996 o wydajności $Q_e = 6,0 \text{ m}^3/\text{h}$ ($Q_{\text{maxd}} = 23,8 \text{ m}^3/\text{d}$) przy depresji $s = 3,4 \text{ m}$.

Wykaz zatwierdzonych w kat. "B" ujęć wody na terenie gminy Cieszków.

Tab. 28 Wykaz zatwierdzonych w kat. "B" ujęć wody

MIEJSCOWOŚĆ	UŻYTKOWNIK	ZATWIERDZONE ZASOBY M ³ /H	DECYZJA NR/ROK	STRATYGRAFIA
Cieszków	wodociąg wiejski	70,0	175/1972	czwartorzędowa
Cieszków	wodociąg wiejski	18,0	41/1993	czwartorzędowa
Cieszków	Gorzelnia	23,4	77/1965	czwartorzędowa
Ujazd	wodociąg wiejski	40,0	65/1975	czwartorzędowa
Pustków	d. PGR	12,0	30/1966	czwartorzędowa
Guzowice	d. PGR	52,0	126/1969	czwartorzędowa
Grzebielin	wodociąg wiejski	51,0	76/1980	czwartorzędowa
Janków	wodociąg wiejski	42,0	62/1981	czwartorzędowa
Pakosławsko	wodociąg wiejski	59,0	58/1979	czwartorzędowa
Pakosławsko	P.R.P.H „Brzezina”	6,0	98/1996	czwartorzędowa
Nowy Folwark	wodociąg wiejski	26,0	70/1978	czwartorzędowa

6.3. ODPROWADZANIE I UNIESZKODLIWIANIE ŚCIEKÓW

Miejscowości znajdujące się w obrębie gminy Cieszków nie posiadają systemowych urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków. Najczęściej stosowanymi urządzeniami do usuwania ścieków bytowo-gospodarczych są suche ustępy, bezodpływowe osadniki gnilne okresowo opróżniane (o różnym stopniu technicznym i różnych warunkach eksploatacyjnych) oraz osadniki wykonane jako doły chłonne.

Są również przypadki odprowadzania ścieków bytowo-gospodarczych bezpośrednio do rowów przydrożnych i melioracyjnych.

6.4. GOSPODARKA ODPADAMI

Na terenie gminy Cieszków ustawionych jest 20 szt. kontenerów ROP-1 o pojemności 7 m^3 każdy. Kontenery te ustawione są na terenie wsi w pobliżu ośrodków użyteczności publicznej t.j. szkoły, cmentarze. Odpady komunalne powstające w gospodarstwach wiejskich są odbierane raz w tygodniu w systemie indywidualnych umów lub mogą być indywidualnie przywożone na składowisko. Transportem odpadów w kontenerach jak i odbiorem odpadów z indywidualnych gospodarstw zajmuje się prywatna firma - Eugeniusz Choma „Usługi Komunalne”.

Obecny sposób utylizacji odpadów jest typowo ekstensywny, bowiem polega jedynie na pozbawianiu się ich poprzez wywożenie i składowanie na wysypisku. Dotychczas nie wprowadzono odzysku surowców wtórnych co spowodowało by ograniczenie ilości odpadów składowanych na wysypisku.

Odpady bytowo-gospodarcze z osiedli wiejskich gromadzone są na wysypisku zlikalizowanym w pobliżu miejscowości Guzowice usytuowanym w odległości 900 m od zabudowy mieszkalnej. Wysypisko to zostało przekazane do eksploatacji w 1998 roku i aktualne wypełnienie obiektu wynosi 5%.

6.5. ZAOPATRZENIE W GAZ

Przez teren gminy Cieszków przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia gazu ziemnego o ciśnieniu 6,3 MPa z kierunków:

- Ø 500 Garki - Krobia,
- Ø 500 Odolanów - Krobia
- Ø 500 Grodzisk - Odolanów
- Ø 500 Odolanów - Załęcze
- Ø 150 stanowiący odgałęzienie od gazociągu Odolanów - Załęcze do stacji redukcyjno-pomiarowej I° w Miliczu.

Na granicy z województwem wielkopolskim, w zachodniej części gminy, zlokalizowany jest obszar górniczy „Janowo” wyeksploatowanego złoża gazu ziemnego. Południową część obszaru gminy obejmuje udokumentowane złożo gazu ziemnego do zagospodarowania.

Z gazu przewodowego na terenie gminy korzystają mieszkańcy miejscowości Cieszków i Ujazd. Wieś Cieszków zaopatrywana jest w gaz niskiego ciśnienia poprzez stację redukcyjno-pomiarową II° o przepustowości $Q = 300 \text{ m}^3/\text{h}$ zlokalizowaną na terenie wsi. Do stacji redukcyjno-pomiarowej II° doprowadzony jest gaz ziemny gazociągiem średniego ciśnienia Ø 65 ze stacji redukcyjno-pomiarowej I° w Zdunach.

Natomiast mieszkańcy wsi Ujazd zaopatrywani są w gaz gazociągiem średniego ciśnienia Ø 63 z reduktorami w budynkach z miejscowości Chachalnia z województwa wielkopolskiego.

6.6. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Przez obszar gminy Cieszków przebiega linia napowietrzna wysokiego napięcia 110 kV (s 188) o charakterze tranzytowym z kierunku Milicz - Krotoszyn. Na terenie gminy nie występuje źródło energii elektrycznej w postaci głównego punktu zasilania.

Zasilanie w energię elektryczną omawianego obszaru odbywa się liniami napowietrznymi średniego napięcia L-220 i L-222 z GPZ Milicz.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 51 stacji transformatorowych (w tym 41 stacji słupowych oraz 10 wnetrzowych). Przesyłanie energii odbiorcom odbywa się liniami niskich napięć napowietrznymi i kablowym.

6.7. TELEKOMUNIKACJA

Gmina Cieszków posiada sieć telekomunikacyjną w postaci linii napowietrznych oraz kablowych doziemnych wraz z centralą telefoniczną zlokalizowaną we wsi Cieszków. Centrala telefoniczna została w ostatnich latach rozbudowana i jej pojemność wynosi 300 numerów.

Liczba abonentów telefonii przewodowej w gminie wynosi 288, co stanowi wskaźnik 6,09 na 100 mieszkańców (stan 31.12.97 r.).

Przez obszar gminy do wsi Cieszków i Biadaszka przebiega wewnętrzstrefowy kabel telekomunikacyjny z kierunku Milicza.

Na terenie gminy, we wsi Dziadkowo (dz.nr 170), zlokalizowana jest również stacja bazowa telefonii komórkowej GSM, gdzie wysokość zawieszenia anten wynosi 40 m n.p.t.

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

7.1. ZADANIA RZĄDOWE

Elementy polityki rządowej w zakresie ponadlokalnych celów publicznych dotyczące obszaru gminy Cieszków mające wpływ na kształtowanie polityki przestrzennej na obszarze gminy, sformułowane zostały w „Studium zagospodarowania przestrzennego Województwa Wrocławskiego”. Są to :

- w zakresie komunikacji :
budowa obejścia drogowego Cieszkowa i Zdun po stronie zachodniej i przebudowa drogi krajowej nr 440 do uzyskania docelowo parametrów klasy GP.

7.2. ZADANIA WSKAZANE W STUDIUM ZAGOSPODAROWANIA WOJEWÓDZTWA

Najważniejsze elementy polityki przestrzennej dotyczące obszaru gminy Cieszków wskazane w „Studium zagospodarowania przestrzennego Województwa Wrocławskiego” do uwzględnienia w STUDIUM gminy:

W zakresie gospodarki wodnej i ochrony środowiska

- 1) Wprowadzenie ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Smoszew-Chwaliszew-Sulmierzyce (nr 309).
- 2) Odtworzenie, modernizację i poprawę stanu technicznego obiektów stawowych i urządzeń stawowych.
- 3) Zbliżenie powierzchni zalewu do ogroblowanej.
- 4) Działania zwiększające ilość i poprawiające jakość wody w zlewni Baryczy. Doprowadzenie do I klasy czystości wód.
- 5) Powołanie Związku Użytkowników Zlewni oraz wspólnego zarządu nad gospodarką rybacką dla prawidłowego rozrządu wody i prowadzenia inwestycji celowych w gospodarce rybackiej

W zakresie ochrony środowiska kulturowego

- 1) Dążenie do odbudowy i rewaloryzacji zabytków architektury i budownictwa, przede wszystkim obiektów o znaczeniu ponadlokalnym.
- 2) Zachowanie historycznego układu urbanistycznego miejscowości Cieszków i porządkowanie jego struktury przestrzennej wraz z odtworzeniem najbardziej wartościowych fragmentów.
- 3) Wiązanie dawnych zespołów pałacowo-parkowo-folwarcznych z pełnieniem nowych funkcji nie kolidujących z ich pierwotnym przeznaczeniem (powinny one stanowić walory turystyczne jako cele krajoznawcze ruchu turystycznego oraz pełnić funkcje obsługi turystyki, jako obiekty noclegowe i gastronomiczne, a także funkcje kulturalne i socjalne dla społeczności lokalnej).
- 4) Wykorzystywanie i eksponowanie w układach przestrzennych oraz sylwetach miejscowości zachowanych dominant architektonicznych i krajobrazowych, a także odtwarzanie tego typu zniszczonych obiektów historycznych.

- 5) Zwracanie szczególnej uwagi na potrzebę obejmowania rewaloryzacją nie tylko zabytków architektury ale również, w powiązaniu z nimi, zieleni komponowanej w formie parków, ogrodów, alei, szpalerów itp.
- 6) Współpracowanie z Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa w zakresie pozyskiwania nowych właścicieli zabytków, w tym głównie obiektów rezydencjonalnych. Preferowanie nowych właścicieli zapewniających zabytkom prawidłową odbudowę i konserwację oraz właściwe użytkowanie, w tym dla celów ogólnospołecznych.
- 7) Przeciwdziałanie, niekorzystnej z punktu widzenia układu przestrzennego, parcelacji kompleksów zabytkowych. Należy unikać rozdzielania zabudowań zabytkowych od związanego z nimi areálu, stanowiącego zaplecze kompozycyjne i funkcjonalne.
- 8) Preferowanie w nowowznoszonych obiektach budowlanych tradycyjnych w rejonie form architektonicznych, wątków murów, podcieni, ceramicznie krytych stromych dachów, miejscowych materiałów budowlanych jak cegła, kamień, drewno.
- 9) Wszelkie działania dotyczące zabytków w gminie powinny być:
 - prowadzone z uwzględnieniem przepisów ustawy o ochronie dóbr kultury z dnia 15 lutego 1962 r., z późniejszymi zmianami,
 - konsultowane i uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz Inspekcją Zabytków Archeologicznych we Wrocławiu.Należy dążyć do uzyskania wytycznych konserwatorskich dla gminy, które powinny być uwzględnione przy opracowywaniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a następnie stanowić prawo miejscowe wprowadzane planami zagospodarowania przestrzennego.

W zakresie turystyki i wypoczynku

- 1) Wykorzystywane, na rzecz rozwoju bazy turystycznej, obiektów zabytkowej architektury poprzez adaptację budynków rezydencjonalnych, użyteczności publicznej oraz gospodarczych na obiekty noclegowe i gastronomiczne w powiązaniu z miejscowymi walorami wypoczynkowymi i krajoznawczymi.
- 2) Doskonalenie standardu bazy turystycznej oraz dostosowanie jej i otaczającej infrastruktury do wymogów architektonicznych i ekologicznych, a także ogólnych uwarunkowań ładu przestrzennego.
- 3) Przystosowanie do zwiedzania zabytków architektury, jako walorów krajoznawczych, przede wszystkim w Cieszkowie i Trzebicku.
- 4) Utrzymanie istniejących pieszych szlaków turystycznych stanowiących fragmenty sieci szlaków województwa: zielonego Zduny-Długoleka, czarnego Cieszków-Milicz.
- 5) Wspomaganie tworzenia i rozwoju gospodarstw agroturystycznych położonych w sąsiedztwie walorów sprzyjających rekreacji na terenach wiejskich.

W zakresie gospodarki rolnej

- 1) Racjonalne wykorzystanie i ochrona przed wyłączaniem z użytkowania rolniczego, obszarów gleb wyższych klas bonitacyjnych.

- 2) Ukierunkowanie produkcji zwierzęcej na chów bydła mlecznego i bydła opasowego, z chowem trzody chlewnej jako kierunkiem uzupełniającym przy ograniczeniu lokalizacji ferm bezściółowych w południowej części gminy (ochrona stawów rybnych).
- 3) Przeznaczenie obszarów gleb słabszych pod zalesienia (zgodnie z projektem granicy rolno-leśnej).
- 4) Kontynuowanie procesu restrukturyzacji rolnictwa w kierunku tworzenia silnych gospodarstw indywidualnych, przy racjonalnym wykorzystaniu popegeerowskich obiektów związanych z produkcją i przetwórstwem rolniczym.
- 5) Propagowanie rozwoju gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych, a także pszczelarstwa i zielarstwa.

W zakresie infrastruktury społecznej

- 1) Przy projektowaniu nowej zabudowy mieszkaniowej uwzględnienie następujących wskaźników:
 - maksymalnie do 2,8 – 3,0 osób na 1 mieszkanie,
 - minimalnie do 25 – 30 m² powierzchni użytkowej na 1 osobę.
- 2) Doposażenie istniejącego gminnego ośrodka usługowego we wsi Cieszków w obiekty handlu, gastronomii i rzemiosła usługowego.
- 3) Wyposażenie istniejących obiektów szkolnych w zaplecze sportowo-rekreacyjne (sala gimnastyczna, basen, boisko sportowe).
- 4) Wzmocnienie funkcji turystyczno-rekreacyjnej poprzez budowę gminnego ośrodka sportu i rekreacji oraz modernizację istniejących obiektów kultury.

W zakresie infrastruktury technicznej

- 1) Zwodociągowanie wszystkich miejscowości poprzez budowę ujęć, stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowej.
- 2) Rozwój systemów kanalizacyjnych zgodnie z opracowaną koncepcją kanalizowania wsi w gminie.
- 3) Budowa na terenie gminy gazociągu wysokiego ciśnienia Ø150 do stacji redukcyjno-pomiarowej I° w Miliczu (odgałęzienie od istniejącego gazociągu w/c Ø500 Odolanów-Załącze).
- 4) Rozpoczęcie gazyfikowania wsi w gminie po opracowaniu koncepcji gazyfikowania gminy.
- 5) Sukcesywne przechodzenie z opału stałego na gaz, olej opałowy lub energię elektryczną przy indywidualnym systemie grzewczym. Modernizacja istniejących kotłowni lokalnych poprzez zmniejszenie emisji pyłów – przejście na opalanie gazem lub olejem opałowym.
- 6) Rozbudowa układu telekomunikacyjnego i poprawa jego jakości pracy poprzez budowę linii światłowodowej relacji Milicz-Cieszków.

W zakresie komunikacji

- 1) Przebudowa dróg powiatowych do uzyskania parametrów klasy Z lub L z wyposażeniem w chodniki przy przejściu przez miejscowości.
- 2) Przebudowa dróg gminnych do uzyskania parametrów klasy L lub D i zapewnieniu przejezdności w każdych warunkach pogodowych.

8. ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

Rysunek 1 - Uwarunkowania przestrzenne – „Zagospodarowanie terenu”

w skali 1:5 000

Rysunek 2 - Uwarunkowania przestrzenne – „Stan własności gruntów”

w skali 1:5 000

Rysunek 4 - Uwarunkowania przestrzenne – „Studium środowiska kulturowego gminy Cieszków” w skali 1:10 000

Rysunek 5 - Uwarunkowania przestrzenne – „Inwentaryzacja uzbrojenia technicznego” w skali 1:10 000

Dokumentacja fotograficzna poszczególnych wsi